

Dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning Erfaringer og fremtidige perspektiver

NGO Uddannelsesnetværket, Januar 2010

Indholdsfortegnelse

Executive summary	1
Opsummering	3
1. Indledning	6
Undersøgelsens baggrund og formål	6
Undersøgelsens metode	7
Begrebsafklaring	9
2. Beskrivelse af udviklingsrelateret uddannelsesforskning 2004-2009	10
Hvor bedrives der udviklingsrelateret uddannelsesforskning?	10
Antal forskningsprojekter	13
Hvad forskes der i?	14
Hvilke lande forskes der i?	15
NGOernes rolle i forskningen.	17
NGOernes brug af og samarbejde med forskningen	18
Tre eksempler på samarbejder	21
3. Forskningsbehov og interesser.	29
NGOernes og forskernes interesser	29
Danidas interesser	34
4. Finansiering af forskningen	38
Danidas støtte til forskning	38
Det Frie Forskningsråd	43
Fremtidens vilkår for støtte	43
5. Perspektivering og spørgsmål til debat	46
Strategisk versus fri forskning	46
Synergi mellem national og global uddannelsesforskning	47
Tværfaglig uddannelsesforskning	48
Kapacitetsopbygning i stedet for uddannelsesforskning	49
Modsætning mellem karakteren af forskningsmiljøet og forventninger.	50
Spørgsmål til debat	50
6. Baggrundsmateriale og litteratur	52
7. Bilag A	53
Bilag 7.1 Forskningsinstitutioner der har fået tilsendt spørgeskema	53
Bilag B - Forskningsprojekter	56
Sundhedsundervisning, handlekompetence og lærerseminarier i Kenya	62
Kritiske forskningsmetoder: Pædagogisk udforskning	72
Asian University for Women	73
Global collaboration - a case study of GENSO project	74
Bilag 7.2 Medlemmer af Uddannelsesnetværket, der deltager i undersøgelsen	76
Bilag 7.3 Informanter som har bidraget til undersøgelsen.	77
Bilag 7.4 Lande hvor forskere, NGOer og Danida er engageret i uddannelse	78
Bilag 7.5 Forskere indenfor udviklingsrelateret uddannelsesforskning	79

Executive summary

This survey feels the pulse of the section of Danish research about education and learning in developing countries in the period 2004-2009. The survey was conducted in a 6 weeks period in August through December 2009. The survey is primarily based on a questionnaire put to Danish Research institutions and non-governmental member organisations in the Education Network and secondly on interviews with a range of key persons with expertise in the field.

The survey was initiated by the NGO education network with the goal of establishing an overview of Danish research related to education in developing countries. Partly in order to utilize existing knowledge in specific development activities, partly to strengthen the NGOs' possibilities of access specific researchers to cooperate to improve the quality of development projects in the South and improve their advocacy work for more aid to education. The results are summarised in the following five main points:

1. Limited and scattered research in education in developing countries

Education research related to developing countries is conducted sporadically at different universities by individual researchers. Three research institutes with a research environment focussing on education in developing countries have been identified; 'Research environment' in the sense that the institute has permanently employed researchers, Ph.D. students and courses in relation to education and development. Another nineteen institutes have only one or a few researchers working on issues relating to education in developing countries. The research identified in the survey is diverse in relation to geographical and thematic focus. All together 31 projects and the names and contact information on 34 researchers have been identified in relation to on going, finished or recently initiated research programmes presented in annex B and annex A 7.5. Probably more projects and researchers could be identified through a more intensive and elaborate mapping expertise.

2. Limited resources for research in development education.

Most of the research projects identified in this survey have been financed by The Consultative Research Committee for Development Research (FFU) referring to The Danish Council for Strategic Research or financed by the Universities' basic funding. Each year Danida gives priority to 3-4 themes, guiding the distribution of funding. There have been themes in 2006 and 2009 indicating Danida's need for and specific interest in research into developing education. In the period 2004-2009 all together 218 small and larger development research projects were funded, out of which 11 projects were identified as related to development education as defined in this survey. Out of the 11 development education projects 6 projects specifically focus on the education sector. The 11 research projects have in total been funded with 24 million DKK or approximately 3.5 per cent of the total amount of funding within FFU. In addition five research projects have been funded from the Danish Council for Independent Research. All together funding of approximately 28 million DKK has been provided for research in development education in the period from 2004-2009.

3. Potentials for cooperation between researchers and NGOs

A comparison of needs and interests in future research in development education among NGOs and researchers participating in this survey shows a high degree of coincidence, which makes it possible to group NGO and research needs and interest in ten themes: 'Curriculum development'; 'Pedagogical methods', 'Youth and adult education', 'Higher education', 'Management education', 'Media and education', 'Language in education', 'Education policy', 'Aid policy and methods' and

finally 'Other'. The interest in increased cooperation between educational researchers and NGOs was the point of departure for this survey, and the coincidence in needs and interests expressed by the two groups seems to indicate a huge potential for future cooperation, despite the fact that researchers and NGOs define their roles and objects differently, which in some occasions may be an obstacle for cooperation between the two groups. Only a few examples of research in NGO educational practices or in cooperation between NGOs and researchers have been identified. Three specific examples have been included in the report for further inspiration. According to the experts interviewed far more fruit full cooperation between NGO and researcher take place in for instance Norway and UK.

4. The character of the current development education research faces a dilemma in relation to future funding.

The future Danida strategy for development research shows a strong priority for research which is applicable directly to Danish aid priorities, and a priority of larger research programmes at the expense of smaller, individual research projects, and an increased integration of research in Danish development aid as such. With reference to the Danish Africa Commissions Report this means an increased priority of research relating to Africa, to agriculture and to post-primary education. Danidas strategy, giving priority to larger capacity building research programmes in alliances between universities in Denmark and in alliance with universities in Danish Programme Countries, does not match the existing Danish research environment within development education appearing from this survey. It does match, however, a new strategy from Danish Universities concerning the universities' contributions to capacity building of universities in developing countries. This strategy of combining research with capacity building seems to be a common approach within the international donor environment. Several of the experts interviewed in this survey warn against the tendency to look upon education only as a tool in capacity building within other sectors and not a subject for research in it self. If no research capacity with focus on education and learning processes is developed, the research base needed to develop strategies and policies will disappear as will the specific knowledge on learning processes to feed into capacity building programmes across all sectors.

5. Perspectives of a larger and stronger research environment

The findings in this survey lead to three overall questions to those actors who share a common understanding of education as an important factor in development in Denmark as well as in developing countries:

- The first question is: How can a common network or platform where educational researchers from different universities in cooperation with practitioners from universities colleges, NGOs etc. be established with the objective to initiate cross-disciplinary research programmes with educational focus?
- The second question is: Could such a network or platform benefit from including both educational researchers currently focussing on education in Denmark and educational researchers focussing on education internationally with the objective of strengthening the research environment all together?
- The third question is: What kind of initiatives can NGOs take to promote research in areas, where they depend on new knowledge to continuously improve the quality in their development work?'

In chapter five more specific questions are raised to contribute to debate and actions in relation to development education research.

Opsummering

Denne undersøgelse tager pulsen på den danske forskning, der i perioden 2004-2009 har beskæftiget sig med uddannelse og læring i udviklingslande. Undersøgelsen er gennemført indenfor rammerne af 6 uger i perioden august – december 2009. Den bygger primært på besvarelser på spørgeskemaer fra danske forskningsinstitutioner og fra medlemsorganisationer fra NGO uddannelsesnetværket samt på interview med en række ressourcepersoner, der har kendskab til området.

Baggrunden for undersøgelsen er NGO-uddannelsesnetværkets behov for at få bedre overblik over dansk ulandsrelateret uddannelsesforskning. Dels med henblik på at anvende den eksisterende viden i det konkrete udviklingsarbejde og dels med henblik på at øge samarbejdet med danske uddannelsesforskere i den løbende udvikling af kvaliteten af udviklingsarbejdet i Syd og i fortalervirksomhed for udviklingsbistand til uddannelse i fremtiden. Undersøgelsens resultater kan opsummeres i følgende 5 hovedpunkter:

1. Begrænset og spredt forskning i uddannelse i udviklingslande.

Det kan konstateres, at den ulandsrelaterede uddannelsesforskning primært forestås af enkelte forskere spredt på forskellige institutter på landets universiteter. Der er identificeret tre institutter, der har et 'forskningsmiljø' på området i betydningen, at de har fastansatte forskere, ph.d. studerende og undervisning, der vedrører uddannelse i udviklingslande, og 19 institutter, hvor der er en eller flere forskere, der arbejder med spørgsmål vedrørende uddannelse i udviklingslande. Forskningen er også spredt hvad angår landevalg og temaer. I alt er der identificeret 31 beskrivelser af forskningsprojekter og indsamlet navne og kontaktinformationer på 34 forskere i forbindelse med projektbeskrivelser på igangværende, afsluttede eller netop igangsatte forskningsprojekter. Der vil højst sandsynligt kunne identificeres flere projekter og forskere i feltet gennem yderligere intensivt opøgende arbejde. (Se bilag A. 7.5 og bilag B)

2. Begrænsede midler bevilget til udviklingsrelateret uddannelsesforskning.

De fleste forskningsprojekter, der er identificeret, er finansieret via det Forskningsfaglige Udvalg under Det Strategiske Forskningsråd eller via universiteternes basismidler. Danida prioriterer hvert år 3-4 temaer, der styrer fordelingen af de forskningsmidler, der kan ansøges. I 2006 og 2009 har der været temaer, der viste, at Danida havde behov og interesse for forskning i uddannelse. I alt er der i perioden 2004-2009 fra FFU bevilget midler til 218 større eller mindre ulandsrelaterede forskningsprojekter. Heraf er der ca. 11 projekter, der er identificeret som 'udviklingsrelateret uddannelsesforskning' ifølge definitionen i denne undersøgelse. Ud af de 11 projekter er der 6, der fokuserer direkte på uddannelsessektoren. Der er i alt bevilget ca. 24 millioner kroner svarende til ca. 3,5 procent af de samlede FFU midler til de 11 projekter, der har uddannelse og læring som genstandsområde. Derudover er der i to af de frie forskningsråd bevilget midler til 5 projekter i perioden. I alt er der til de 16 projekter, der er identificeret i perioden 2004-2009, bevilget ca. 28 millioner kroner.

3. Potentialer for samarbejde mellem forskere og NGOer.

En sammenstilling af NGOernes og forskernes behov og interesser i forhold til indholdet i den fremtidige udviklingsrelaterede uddannelsesforskning viser, at der er et stort sammenfald, som kan kategoriseres i 10 temaer: 'Curriculum udvikling', 'pædagogisk metode', 'unge og voksenuddannelse', 'videregående uddannelser', 'ledelsesuddannelse', 'medier og uddannelse', 'sprog i uddannelser', 'uddannelsespolitik', 'bistandspolitik- og metoder' samt 'andet'. Baggrunden

for nærværende undersøgelse er netop et standende ønske om et øget samarbejde mellem forskere og NGOere i feltet. Umiddelbart ligger der et stort potentiale i dette sammenfald af temaer, også på trods af, at både forskere og NGOere definerer en række forskelligheder i deres respektive mål og berettigelse, som erfaringsmæssigt kan være en forhindring for at samarbejdet overhovedet etableres. Der er i undersøgelsen identificeret ganske få eksempler på enten *forskning i* NGOernes arbejde eller på *samarbejde mellem* NGOere og forskere. Tre konkrete eksempler er illustreret til inspiration. I fx Norge og England er der ifølge flere af de interviewede eksperter langt flere erfaringer på frugtbare samarbejder.

4. Dilemma mellem karakteren af feltet og muligheder for fremtidig finansiering.

Danidas fremtidige strategi for udviklingsforskningen er en stærk prioritering af forskning, der kan anvendes direkte i forhold til danske bistandsprioriteringer samt en prioritering af større forskningsprogrammer på bekostning af enkelte forskningsprojekter, og en øget integration af udviklingsforskning i dansk udviklingsbistand generelt. Med reference til Afrika kommissionens rapport kan det betyde en øget prioritering af forskning relateret til Afrika, landbrug og erhvervsfaglige ungdomsuddannelser. Danidas ønske om store forskningsprojekter i alliancer på tværs af universiteterne i Danmark og i samarbejde med universiteter i samarbejdslandene matcher ikke umiddelbart det eksisterende forskningslandskab, der har tegnet sig i denne undersøgelse. Det matcher derimod det udspil som Danske Universiteter har udarbejdet, som deres svar på Afrika kommissionens rapport i forhold til, hvad universiteterne kan bidrage med i kapacitetsopbygning af universiteter i udviklingslandene. Denne tendens med en orientering af uddannelsesforskningen hen imod en kobling af forskning i uddannelse og kapacitetsopbygning synes at være international. Flere af de interviewede eksperter advarer i denne undersøgelse mod tendensen til at kapacitetsopbygning fremover bliver lig med forskning i uddannelse. Hvis der ikke samtidig opbygges forskningskapacitet, der i sit indhold fokuserer på uddannelse og læring forsvinder den forskningsbaserede viden, der dels mere overordnet er nødvendig for udvikling af bistandspolitik- og strategi på uddannelsesområdet og dels den specifikke viden om uddannelse og læring, der indgår i kapacitetsopbygning på tværs af alle sektorer i udviklingsbistanden.

5. Perspektiver i etablering af et større forskningsmiljø?

Undersøgelsen rejser tre overordnede spørgsmål til de aktører, der ser uddannelse som en væsentlig drivkraft i udviklingen både i Danmark og i udviklingslandene, og som derfor trods deres forskellige mål og vilkår har en fælles interesse i udviklingen af et stærkere dansk forskningsmiljø omkring globale uddannelsesspørgsmål.

- Det første spørgsmål er, hvordan der kan etableres et netværk eller en platform, hvor uddannelsesforskere på tværs af universiteter og i samarbejde med praktikere fra professionshøjskoler, NGOere m.v. kan bidrage til at realisere konkrete tværfaglige forskningsprojekter, der har globale uddannelsesspørgsmål i centrum?
- Det andet spørgsmål er om et sådant netværk eller platform med fordel kan inkludere både den danske uddannelsesforskning, der aktuelt primært orienterer sig mod uddannelse i Danmark og den del, der aktuelt primært orienterer sig mod uddannelse i et globalt perspektiv med det formål at styrke det samlede forskningsfelt nationalt såvel som internationalt?
- Det tredje spørgsmål er, hvilke initiativer NGOerne kan tage for at fremme, at der fremover bliver forsket i de områder, hvor NGOerne har brug for ny viden for at forbedre kvaliteten i udviklingsarbejdet?

I kapitel 5 er der yderligere formuleret en række konkrete spørgsmål, som forhåbentlig kan bidrage til en fremadrettet debat og til nye initiativer i forhold til den udviklingsrelaterede uddannelsesforskning.

1. Indledning

Undersøgelsens baggrund og formål

Denne undersøgelse er et bidrag til diskussionen om dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning med henblik på fremtidige behov, perspektiver og prioriteringer. Undersøgelsen er iværksat af NGO uddannelsesnetværket, der består af 32 danske NGO'er og andre organisationer, som alle arbejder med uddannelse i udviklingslande. Medlemmerne gik sammen i år 2000 for at styrke den danske NGO-bistand til uddannelse, og har siden 2004 gennemført netværksaktiviteter med finansiering fra Danida. Netværkets formål er:

- At styrke NGO'ernes faglige kapacitet i arbejdet med uddannelse i Syd.
- At opsamle og formidle faglig erfaring og muliggøre koordinering.
- At bidrage til bistandspolitisk debat om uddannelse og udvikling.

For at kunne leve op til disse formål er der blandt medlemsorganisationerne i uddannelsesnetværket et løbende behov for at have adgang til den nyeste forskning indenfor feltet 'uddannelse og udvikling'. Derudover er der blandt NGOerne udtrykt behov for forskning i specifikke emner af særlige interesse for de pågældende NGOers engagement i uddannelse i udviklingslande

Uddannelsesnetværket har i sit virke indtil nu samarbejdet med en bred vifte af forskere fra forskellige danske institutioner og videnscentre. Forskerne har bl.a. holdt oplæg på workshops og fyraftensmøder i netværket og har bidraget med artikler til artikelsamlingen *Uddannelse i udviklingslande – erfaringer og refleksioner fra et fagligt netværk* udgivet af Uddannelsesnetværket i 2007. Et særligt samarbejde foregik med Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Århus Universitet, DPU og med Professionshøjskolen, UCC om gennemførelsen af en international konference om modersmåls-/tosproget undervisning i efteråret 2007. Trods disse meget gode og lærerige erfaringer oplever medlemmerne i NGO uddannelsesnetværket, at der er uudnyttede potentialer i uddannelsesforskningen og i et tættere samarbejde med forskere.

Efterspørgsel på øget samarbejde mellem forskere og NGOere i udviklingsbistanden er ikke ny. Det har været på dagsordenen på en række møder bl.a. i netværket *The Danish network for Applied Research for Capacity Building of Organizations* (DARCABO), som eksisterede i 2005–06, samt på en række møder mellem de faglige NGO netværk og forskningsnetværkene i 2007–08. Debatterne her har ikke specifik fokuseret på uddannelsesforskning men generelt på muligheder og barrierer i samarbejdet mellem forskere og NGOere.

I starten af 2009 blev der i samarbejde mellem DPU, Uddannelsesnetværket og Udenrigsministeriets bistandsfaglige tjeneste (BFT) taget initiativ til at samle danske forskere, og andre med interesse for udviklingsrelateret uddannelsesforskning. Formålet med mødet var at præsentere eksempler på dansk uddannelsesforskning og på eksisterende forsknings- og NGO-netværk i Danmark, samt at bidrage til etablering af kontakter og uformelle netværk mellem uddannelsesinteresserede. 38 personer deltog i mødet, og der blev udtrykt interesse for at etablere et permanent netværk herunder bl.a. med afholdelse af et årligt møde om uddannelsesforskning. Danida slog dog fast, at der ikke er planer om at udvide støtten til forskningsnetværk, og at organiseringen af uddannelsesnetværk for forskere og NGOere for daværende måtte ligge hos DPU, Danish Development Research Network, DDRN og Uddannelsesnetværket. Efterfølgende blev en 'arbejdsgruppe om uddannelsesforskning' nedsat med repræsentanter fra disse institutioner og

netværk. Arbejdsgruppen har i fællesskab identificeret et behov for at skabe et bedre overblik over den danske forskning i relation til uddannelse i udviklingslande, og en afdækning af fremtidige behov og interesser indenfor dette felt.

Med afsæt i ovenstående erfaringer, er formålet med nærværende rapport derfor, at stille skarpt på den danske ulandsrelaterede uddannelsesforskning. Undersøgelsens delmål er:

- At beskrive den aktuelle danske ulandsrelaterede uddannelsesforskning i perioden 2004 - 2009, herunder politiske prioriteringer, vilkår og finansiering af forskningen, temaområder og tendenser, samt i hvilket omfang danske NGOer har spillet en særlig rolle og/eller været genstand for forskning indenfor feltet.
- At afdække behov og interesser i relation til dansk ulandsrelateret uddannelsesforskning blandt forskere, Danida og danske NGOer.
- At perspektivere dansk ulandsrelateret uddannelsesforskning i relation til aktuelle trends indenfor feltet på internationalt plan.

Med en afdækning, beskrivelse og perspektivering af ovenstående håber NGO uddannelsesnetværket sammen med vores partnere i denne undersøgelse, at bidrage til de igangværende strategiske prioriteringer i dansk udviklingsbistand og udviklingsforskning på en måde, der gør det muligt for NGOerne også fremover at bidrage kvalificeret til udvikling af uddannelse i fattige lande.

Undersøgelsens metode

Undersøgelsen bygger på følgende data:

Spørgeskemaundersøgelse udsendt på mail til i alt 107 forskningsinstitutter på landets universiteter (se bilag 7.1) samt til de 8 professionshøjskoler (UCer) og til de 38 deltagere i mødet den 15. januar 2009 nævnt ovenfor. Mailen til forskningsinstitutterne er sendt direkte til institutlederne, og de få steder, hvor det ikke har været muligt at identificere en direkte mailadresse, er spørgeskemaet sendt attention til institutlederen. Spørgeskemaet blev udsendt første gang den 28. august 2009 og gensendt til de institutter, der endnu ikke havde besvaret 1. oktober. 14 institutter, hvor der ud fra deres forskningsområde særligt kunne være chance for, at der blev bedrevet udviklingsrelateret uddannelsesforskning fik en tredje henvendelse den 14. oktober. Der er i alt kommet 52 besvarelser på spørgeskemaet. Det giver en svarprocent på 45, hvorved der ikke er tale om en fuldstændig kortlægning af området. Overvejelserne over, hvad der med en svarprocent på 45 *ikke* bliver afdækket i undersøgelsen, indgår i kapitel 2. For at afdække, hvorvidt det kan antages, at institutter, der ikke har besvaret heller ikke bedriver udviklingsrelateret uddannelsesforskning, blev der gennemført en systematisk søgning på hjemmesiden hos 11 af de institutter, der ikke har svaret. Efterprøvningen viste, at de indsamlede data giver en meget god indikation af feltets 'tilstand.'¹

Spørgeskema udsendt til 32 medlemmer af NGO uddannelsesnetværket. Der er kommet besvarelse fra 14 medlemsorganisationer, hvilket er lidt under halvdelen af medlemmerne. (se bilag 7.2)

¹ De 11 institutter, der blev yderligere undersøgt via hjemmesider og evt. kontaktet, hvis der blev identificeret relevante projekter/forskere er i bilag 7.1 markeret med en stjerne*

Interview med en række eksperter vedr. ulandsrelateret uddannelsesforskning. I alt er der gennemført 6 interviews af 1 – 1,5 times varighed. De interviewede eksperter er valgt ud fra, at de alle har mange års erfaring med udviklingsrelateret uddannelsesforskning og dansk bistand til uddannelse. Derudover er de valgt ud fra, at de bidrager med forskellige perspektiver på uddannelsesforskningen (Se bilag 7.3). Der er tale om interview med:

- en dansk uddannelsesforsker, der har været en del af det danske forskningsmiljø gennem de seneste årtier,
- en uddannelseskonsulent i en større dansk NGO, som igennem mange år har engageret sig i netværksaktiviteter bl.a. med henblik på at styrke samarbejdet mellem forskere og NGOere,
- en sundhedsvidenskabelig forsker, med mangeårig erfaring i at udvikle samspillet mellem den faglige og den uddannelsesmæssige dimension af sundhedsvidenskabelige forsknings- og kapacitetsopbyggende indsatser i udviklingslande,
- en koordinator med erfaring fra både NGO-netværk og forskningsnetværk,
- Danida rådgivere med ekspertviden dels indenfor uddannelsesbistand og dels indenfor bistandsrelaterede forskningsbevillinger og endelig
- en Sydafrikansk uddannelsesforsker, som gennem mangeårigt redaktion af en regionalt orienteret forskningstidsskrift samt mangeårigt forskningssamarbejde med både afrikanske og danske NGOere, har tilført undersøgelsen et perspektiv 'udefra' med erfaringer fra den verden, såvel dansk uddannelsesbistand som udviklingsrelateret uddannelsesforskning orienterer sig mod.

De fleste interview er optaget på bånd og efterfølgende skrevet ud. Det sidste interview blev fortaget på engelsk og oversat til dansk i transskriptionen. De udvalgte udsagn fra interviewene er med som partindlæg i rapporten for at konkretisere og kvalificere de data, der er indsamlet via spørgeskemaer, rapporter, bevillingsoversigter m.v.

Mailkorrespondance og telefon samtaler med en lang række personer vedr. fx forskningsrådernes bevillinger, erfaringer med NGO-forskersamarbejde og erfaringer med forskningsnetværk.

Rapporter m.v. – fremgår af liste over baggrundmateriale og litteratur. Her indgår blandt andet referater fra møder og artikler m.v. hvor forsker/NGO samarbejdet har været diskuteret samt forskningsstrategier, evalueringer og opgørelser over konkrete bevillinger.

WEB-søgning på universiteternes hjemmesider efter forskningsprioriteringer, konkrete forskningsprojekter og forskere.

Undersøgelsen er gennemført indenfor en ramme på 33 dage i perioden august – december 2009. I forløbet har der i alt været afholdt 3 møder i arbejdsgruppen, hvor der bl.a. er blevet diskuteret begreber og afgrænsninger samt foreløbige resultater. I arbejdsgruppen indgår:

- Jens Dolin, bestyrelsesrepræsentant i NGO-uddannelsesnetværket og Institutleder, Institut for Naturfagenes Didaktik, Københavns Universitet.
- Karen Valentin, forsker Institut for pædagogik, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Århus Universitet,
- Eva-Lise Eriksen, international koordinator, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Århus Universitet
- Kari Kragh Blume Dahl, forsker på institut for Didaktik, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole.

- Eva Iversen: Koordinator for NGO Uddannelsesnetværket
- Katrine Lindvig: Studentermedhjælp i NGO Uddannelsesnetværket
- Lene Timm: Konsulent, Complexitet.

Begrebsafklaring

Terminologien 'udviklingsrelateret uddannelsesforskning' er i denne undersøgelse af arbejdsgruppen defineret bredt som 'forskning i den formelle uddannelsessektor i udviklingslande samt forskning i læring, undervisning og uddannelse i andre sektorer i samfundet, i den private sektor såvel som i civilsamfundet i øvrigt.'

NGOerne i Uddannelsesnetværket er på projektniveau engageret i mange forskellige former for uddannelse og læreprocesser, så deres behov for at få identificeret aktuel forskning med relevans for deres praksis ville bedst blive imødekommet med en bred definition af 'udviklingsrelateret uddannelsesforskning'. Med den brede definition har arbejdsgruppen ønsket at 'indfange' så meget forskning som muligt med relevans for NGOernes praktiske engagement i henholdsvis fortalervirksomhed for uddannelse til alle børn og unge samt engagementet i konkrete projektsamarbejder om vidt forskellige former for uddannelse. Samtidig er flere NGOere aktivt involveret i fortalervirksomhed for at sikre adgang til uddannelse for alle (Education for All) inden år 2015, og Danida støtter specifikt uddannelsessektoren i en række programsamarbejdslande. I det lys er det relevant indenfor den brede definition også at forsøge specifikt at identificere dansk forskning, der relaterer sig til det formelle uddannelsessystem.

I opgavebeskrivelsen til undersøgelsen er begrebet 'u-landsrelateret uddannelsesforskning' anvendt. Den terminologi satte arbejdsgruppen imidlertid spørgsmålstegn ved anvendeligheden og lødigheden af. Er det graden af industrialisering, af økonomisk liberalisering, statsdannelse, udvikling af demokrati eller fx kvaliteten af uddannelsessystemet i et konkret land, der i denne sammenhæng afgør, om der er tale om 'u-landsrelateret' uddannelsesforskning? Vil det være mere meningsfuldt at tale om global uddannelsesforskning ud fra en forståelse af, at både økonomien og uddannelsessystemerne samt de teorier forskningen inddrager handler om globale (ulige) relationer mellem økonomier, kulturer m.v. og derfor er forskning i uddannelse nødt til at foregå i lyset af disse globale relationer, hvis det skal give mening? Vi kommer ikke med svar på denne problematisering, men har valgt primært at anvende termen 'udviklingsrelateret uddannelsesforskning' i rapporten, og vil med hjælp fra en række partindlæg fra de kvalitative interviews i løbet af rapporten forhåbentlig bidrage til en videre diskussion også af terminologien i feltet.

2. Beskrivelse af udviklingsrelateret uddannelsesforskning 2004-2009

Hvor bedrives der udviklingsrelateret uddannelsesforskning?

Spørgeskemaet blev sendt bredt ud til institutter, hvor der kunne tænkes at foregå udviklingsrelateret uddannelsesforskning: Det indebar fx også økonomiske, juridiske og naturvidenskabeligt baserede institutter for ikke på forhånd at udelukke, at der på disse institutter, også arbejdes tværfagligt og derfor med elementer af læring og uddannelse. Bredden i udsendelsen har vist sig at være en god beslutning, fordi de institutter, der meldte tilbage, at de havde et forskningsmiljø eller enkelte forskere, der arbejdede med udviklingsrelateret uddannelse i flere tilfælde viste sig, at være nogle andre end arbejdsgruppen havde forventet. Fra institutter med overskriften ”Institut for globalisering og samfund”, ”Institut for grundskoleforskning”, ”Afrikastudier”, ”Dansk Institut for Internationale Studier” (DIIS) havde arbejdsgruppen ud fra erfaring i feltet forventet at få tilbagemelding om aktuelt engagement i forskning i uddannelse i udviklingslande. Disse institutter viste sig imidlertid at være blandt de i alt 32 institutter, der skrev tilbage, at der ikke aktuelt forskes i uddannelse i relation til udviklingslande på det pågældende institut. På DIIS er der aktuelt en ansat ph.d., der forsker i uddannelse, men området er derudover ikke prioriteret.

13 institutter svarede, at der foregår udviklingsrelateret uddannelsesforskning på det pågældende institut. Dertil er der efterfølgende via søgning på universiteternes hjemmesider, personligt kendskab til enkelte forskere, henvisninger fra nogle forskere til andre osv. identificeret yderligere 6 institutter, hvor der foregår forskning i feltet. I alt er der derfor minimum 19 institutter i landet, hvor en eller flere ansatte forsker i udviklingsrelateret uddannelsesforskning i større eller mindre omfang. (Se boks 1 og evt. bilag 1.7)

Boks 1: Institutter der bedriver udviklingsrelateret uddannelsesforskning.

Københavns Universitet

Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier
Institut for Geografi og Geologi
Institut for Naturfagenes Didaktik
Institut for Veterinær Sygdomsbiologi;
Institut for Antropologi.

Roskilde Universitet

Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning;
Institut for Kommunikation, virksomhed og informationsteknologier.

Syddansk Universitet

Institut for Litteratur, Kultur og Medier;

Aalborg Universitet

Statens Byggeforskningsinstitut;
Institut for Historie, Internationale Studier og Samfundsforhold;
Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi
Institut for Samfundsudvikling og Planlægning
Institut for kommunikation.

Aarhus Universitet

Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik;
Institut for Pædagogik, DPU
Institut for Didaktik, DPU
Biologisk Institut;

Handelshøjskolen i København

Institut for Interkulturel kommunikation og ledelse;

Danmarks Tekniske Universitet

Institut for planlægning, Innovation og ledelse.

Der er kommet besvarelse fra 3 professionshøjskoler, som i Danmark uddanner og efteruddanner professionsbachelorer dvs. lærere, pædagoger, ergoterapeuter, sygeplejersker m.v. I lyset af udviklingslandenes massive behov for uddannelse af disse faggrupper er det interessant at se, hvorvidt professionshøjskolerne samarbejder med universiteterne om udviklingsrelateret forskning i disse områder. Den ene professionshøjskole svarer, at der ikke bedrives forskning i feltet. Den anden svarer, at der blandt de forskningsmæssige opgaver institutionen varetager, kun i meget begrænset omfang indgår forskning i uddannelse og læring i udviklingslande. Den tredje besvarelse, er ikke en besvarelse fra en hel professionshøjskole, men fra et center i en professionshøjskole, der specifikt beskæftiger sig med kapacitetsopbygning af læreruddannelser i udviklingslande: Center for International Cooperation in Education, CICED på Univercity College Copenhagen, (UCC), som også er medlem af Uddannelsesnetværket. Centret ansætter forskere til at varetage konkrete dele af de kontrakter, de indgår fx i forbindelse med udvikling af curriculum på lærerseminarier i forskellige udviklingslande. Den viden, forskerne oparbejder gennem samarbejdet, kan forskerne så anvende i deres egen forskning i universitetsregi'. CICED mener, at der er et stort uudnyttet potentiale i samarbejdet mellem NGOerne og professionshøjskolerne, netop fordi begge parter er forankret i praksis.

63 institutter på universiteterne samt 5 professionshøjskoler har *ikke* svaret på henvendelsen fra Uddannelsesnetværket. Derfor kan der i sagens natur være flere institutter, der bedriver udviklingsrelateret uddannelsesforskning, end det er lykkedes at identificere i denne undersøgelse. Der kan være mange grunde til, at institutter ikke har svaret. Det kan skyldes, at institutterne ikke finder, at temaet har relevans for deres arbejde. Hvis det er tilfældet, kan udeblevne svar tolkes som ensbetydende med, at der ikke finder ulandsrelateret uddannelsesforskning sted på de pågældende institutter. Udeblevne besvarelser kan også skyldes travlhed, som betyder, at mailforespørgsler som denne spørgeskemaundersøgelse, der ikke er et "must" her og nu ikke kan komme i betragtning jf. forskernes arbejdsvilkår, som vi kort kommer ind på i afsnittet om 'vilkår for forskningen' i kapitel 4. Fra nogle af besvarelserne og fra referater vedrørende NGO/forsker samarbejdet synes travlhed både blandt forskerne og de NGO ansatte at være en realitet, som kan have indflydelse på antallet af besvarelser i denne type spørgeskemaundersøgelser. I så fald kan udeblevne besvarelser sagtens indebære, at der er enkelte forskere på et institut, der bedriver engageret udviklingsrelateret uddannelsesforskning, som ikke bliver identificeret i henvendelsen til institutlederne. For at få en fornemmelse af om ikke-besvarende institutter kan antages at være institutter, der ikke har nogen form for forskning i feltet, er der lavet en systematisk gennemgang af de forskningsprojekter, der fremgår af hjemmesiderne på 11 af de 'ikke-besvarende' institutter. Heri indgik de institutter, hvor arbejdsgruppen erfaringsmæssigt vidste, at der tidligere har været forskning i feltet. Igennem denne søgning blev der i identificeret forskning på yderligere to institutter. På de institutter, hvor der blev identificeret forskning, blev der skrevet direkte til de pågældende forskere, hvor det var muligt at

finde kontaktinformationer via hjemmesiderne. Det medførte beskrivelser af projekter fra enkelte forskere, mens andre svarede, at de ikke magtede at svare pga. travlhed. Nogle forskere har ikke svaret på henvendelsen.

Institutterne blev spurgt om de har et forskningsmiljø vedrørende uddannelse i udviklingslande eller om de har enkelte forskere ansat, der beskæftiger sig med området. Tre institutter meldte tilbage, at de havde et egentligt forskningsmiljø i betydningen fastansatte forskere, forskningsprogrammer med ph.d. studerende, kurser, vejledning af studerende m.v. indenfor temaet. Det drejer sig om:

- Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Århus Universitet
- Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning, Roskilde Universitet.
- Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse (IKL), Centre for Business & Development Studies (CBDS), Copenhagen Business School.

Derudover skrev 'Development and International relations/Global Development Studies' v. Institut for Historie, Internationale studier og Samfundsforhold ved Aalborg Universitet tilbage, at de havde mange projekter, men at det ville være for tidskrævende at udfylde spørgeskemaet, og henviste derfor i stedet til instituttets hjemmeside. En søgning på forskningsprojekter med fokus på uddannelse i den betydning, det er anvendt i denne undersøgelse medførte imidlertid kun et fund.

Det kan konstateres, at den ulandsrelaterede uddannelsesforskning aktuelt forstås af enkelte forskere spredt på forskellige institutter på alle landets universiteter. Dette kunne i princippet være udtryk for, at uddannelsesforskningen foregår som en del af tværfaglige samarbejder og som en integreret del af andre fagmiljøer end de primært pædagogiske og læringsmæssigt orienterede. Et sådan tværfagligt samarbejde ser ud til at foregå nogle steder, men forskere, der enkeltvis eller to og to indgår i et forskningsprojekt, ser i højere grad ud til at være tendensen end en uddannelsesforskning præget af større og evt. tværfaglige programmer. Flere institutter understreger i spørgeskemaet, at det forhold, at forskningen findes spredt ud over mange forskellige institutter og universiteter, har negativ indflydelse på dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning.

Der kan være mange årsager til at uddannelsesforskningen foregår som spredte øer og ikke i egentlige forskningsmiljøer. Det kan ifølge bemærkninger fra nogle forskere skyldes, at området ikke prioriteres på det enkelte institut eller på universitetsniveau, og at det derfor bliver enkeltes forskeres engagement, der afgør, om der finder udviklingsrelateret uddannelsesforskning sted. Det kan også skyldes de økonomiske vilkår for forskning i området. Flere forskere skriver, at det er meget svært at finde finansiering til udviklingsrelaterede forskningsprojekter, der vedrører uddannelse, og derfor er det ofte kun i det omfang, der kan findes tid til forskningen i de ansattes egen forskningstid, at det kan lade sig gøre. I et tilfælde skriver en forsker, at det betyder, at hun kan bruge ca. 1/10 årsværk på det pågældende projekt, hun har beskrevet. En anden forsker, der også var fungerende studieleder på et institut skrev, at der var for travlt med administrative gøremål til, at spørgeskemaet kunne besvares, men at han en dag håbede at få tid til at genoptage sin egen forskning, som havde fokus i Asien. En tredje forsker skriver, at det ikke er til at rejse midler til kritisk forskning i uddannelse, fordi det udelukkende er forskning indenfor det, han kalder det 'normative paradigme', der aktuelt tildeles midler fra Danida. Besvarelserne kunne tyde på, at der er en række – måske sammenhængende faktorer – der bevirker, at der ikke aktuelt i Danmark findes større, frodige forskningsmiljøer, der har udviklingsrelateret uddannelse i fokus. En uddannelsesforsker forklarer det spredte forskningsmiljø, som følger:

Et perspektiv fra en dansk uddannelsesforsker:

Vi er da en stribe forskere, der både med hinanden og uafhængigt af hinanden i dialog osv. har projekter i syd nord, øst og vest, men man kan ikke sige, at der noget sted er et stærkt miljø omkring uddannelse i udviklingslande. Det er der ikke. Vi sidder rundt omkring. (...) Der har ikke været stærke nok miljøer og stærke nok interesse nogen steder fra til at fastholde miljøer (der insisterede på kritisk ulandsrelateret uddannelsesforskning, red). Så det har været enkelte forskeres interesse, der har afgjort, at der overhovedet i Danmark praktiseres kritisk uddannelsesforskning, der relaterer sig til Nord-Syd relationen med fokus på uddannelse.

Antal forskningsprojekter

Resultatet af spørgeskemaundersøgelse udsendt til i alt 107 institutter på universiteterne og 8 University Colleges samt opfølgende søgning og henvendelser har været identifikation af i alt 31 forskningsprojekter. De 17 projekter blev beskrevet i besvarelser på spørgeskemaet. Heri indgår en række ph.d. projekter samt et projekt, hvor det i indholdsbeskrivelsen understreges, at der ikke er tale om et forskningsprojekt men om kapacitetsopbygning af uddannelse samt et forskningsnetværk, der vedrører kommunikation og læring. Der indgår også en beskrivelse, der omtaler en række projekter som et 'cluster' af forskningsprojekter indenfor temaet indenfor den seneste 10 års periode. Udover søgning på universiteternes hjemmesider er der identificeret projekter via opgørelser over forskningsbevillinger samt søgt på videnskabsministeriets database². I databasen blev der identificeret 5 forskere/projekter, som dog alle allerede havde udfyldt projektbeskrivelsen i spørgeskemaundersøgelsen.

Alle projekter, der er blevet beskrevet i institutternes eller enkelte forskeres svar på spørgeskemaet, er medtaget i bilag B, fordi de er med til at tegne billedet af, hvad der foregår på de institutter, hvor der er forskere, der viser interesse for uddannelse og læring i udviklingslande, og fordi de med deres forskellighed kan bidrage til en fremadrettet diskussion af, hvad der indholdsmæssigt rummes indenfor begrebet 'udviklingsrelateret uddannelsesforskning'. Kan kapacitetsopbygningsprojekter i samarbejde mellem universiteter i Danmark og universiteter i fx Afrika om fx sundhedsuddannelser betegnes som udviklingsrelateret uddannelsesforskning, hvis der primært forskes i sundhed? Eller er der kun tale om uddannelsesforskning, hvis uddannelses og læringsdelen i sådanne samarbejder er genstand for forskning? Definitionen er afgørende når man – som vi kommer tilbage til i kapitel 4 og 5 søger en forklaring på, hvorfor både NGOere og forskere i feltet beklager, at der er meget lidt dansk ulandsrelateret uddannelsesforskning.

² Videnskabsministeriets forskningsdatabase: www.forskningsdatabasen.dk (14.10.2009)

Hvad forskes der i?

De institutter, der i spørgeskemaet har besvaret, at de bedriver ulandsrelateret uddannelsesforskning har for de flestes vedkommende udfyldt skemaer med konkrete projekter. Her er de bedt om at placere projekter indenfor en eller flere af en række foreslåede kategorier. Resultatet af denne kategorisering af projekter fremgår af boks 2.

Boks 2: Forskningsprojekternes indholdsmæssige fokus

- 9 projekter beskæftiger sig med grundskole (basic education) *1-7 klasse*
- 5 projekter beskæftiger sig med overbygningsskole (lower secondary education) *8-10 klasse*
- 3 projekter beskæftiger sig med ungdomsuddannelserne (upper secondary) *10-13 klasse*
- 9 projekter beskæftiger sig med korte,- mellemlange og videregående uddannelser – (higher education)
- 5 projekter beskæftiger sig med uformel og formel kvalificering til uddannelse eller job (adult education, further education, lifelong learning, training)
- 11 projekter beskæftiger sig med socialiseringsprocesser og læring i civilsamfundet
- 12 projekter beskæftiger sig med samfundsmæssige forandrings betydning for bestemte gruppers lærings- og uddannelsesmuligheder.
- Andet:
 - Sundhedsuddannelser
 - Forskernetværk om medier, kommunikation og udvikling
 - Udvikling af kritisk forsknings metode
 - Kapacitetsopbygning af højere uddannelse som indebærer forskning i fx landbrug eller sundhed men ikke i lærings- og uddannelsesspørgsmål.

Som det fremgår af boks 2 handler de fleste projekter om socialiseringsprocesser og læring i civilsamfundet og om samfundsmæssige forandrings betydning for bestemte gruppers lærings- og uddannelsesmuligheder. Indenfor den formelle uddannelsessektor er de fleste af de identificerede projekter fokuseret på 'higher education' (korte – mellemlange – og videregående uddannelser) og på basic education (grundskole 1.- 7 klasse) og en mindre del på secondary; - (lower secondary (5) og upper secondary (3) er her slået sammen til secondary 8-13. klasse.) Kategorien med 'adult education, further education, lifelong learning' er den kategori, færrest af de identificerede projekter kan kategoriseres indenfor.

De projekter, der indgår i undersøgelsen fordeler sig med andre ord ud over en bred palet, hvad angår fokus i forhold til det formelle uddannelsessystem såvel som i forhold til bredere samfundsmæssige spørgsmål vedr. uddannelses og læring. Selvom det er få projekter, der indgår i undersøgelsen, er dette et lidt andet billede end det, der bliver givet udtryk for i de kvalitative interviews. Her er den gennemgående opfattelse, at langt størstedelen af dansk uddannelsesforskning retter sig imod grundskolen, mens stort set ingen fokuserer på ungdomsuddannelserne samt de korte, mellemlange og videregående uddannelser. Denne gennemgående opfattelse, holder altså ikke helt stik, hvis ovenstående tilbagemeldinger afbilleder tendensen. Ved gennemgang af projekterne i bilag B fremgår det, at ca. halvdelen af de projekter, der fokuserer på de korte-mellemlange og videregående uddannelser ser ud til i højere grad at være rettet mod kapacitetsopbygning af uddannelse end mod forskning i uddannelse. Om indholdet i den ulandsrelaterede uddannelsesforskning siger to forskere:

Et perspektiv fra en dansk uddannelsesforsker:

Jeg er vældig bekymret for en udvikling, hvor jeg kan se, at de her grundlæggende spørgsmål til, hvad uddannelse er for noget, forsvinder ind i spørgsmål om hvilke curriculære foranstaltninger, der skal til for at tingene fungerer bedre. Der er masser af grunde til at have forskning - eller skal man sige udviklingsarbejde - der kan pege på, hvordan kan det her blive bedre. Det er jeg absolut ikke kritisk indstillet overfor. Men jeg tror bare omvendt, at man bliver nødt til at insistere på, at forskerne kan bidrage med, det er, at forholde sig kritisk til de selvfølgeligheder og procedurer og forskellige måder at begribe verden på som både NGOerne og Danida arbejder med (...). Hvad betyder det fx for børn i andre kulturer at gå i en skole, der baserer sig på moderne uddannelseskategorier som rationalitet, fremskridt og individualisme?

Perspektiv fra en dansk sundhedsforsker:

Pædagogik på mange måder på tværs af kulturer er noget som hele tiden presser sig på. Men uddannelsesforskning i en udviklingssammenhæng i Danmark indenfor de platforme, jeg har kendskab til, spiller en meget begrænset rolle. Og det er mit indtryk, at der stort set ikke er nogen fortalere i Danmark for at den tertiære uddannelsessektor SKAL spille en rolle (...) Det, at tænke tertiær uddannelse som det, der skal trække udviklingen, er der i mod en meget stor strategi hos det engelske DiFid (Det der i UK svarer til Danida, red) hos de større private amerikanske fonde og hos nogle af udviklingsbankerne. De ved godt, at de fremtidige politiske ledere og fremtidige ledende medarbejdere i den offentlige [og private] sektor, de fremtidige bedste og dygtigste it og bankfolk etc. skal uddannes på tertiært niveau. De ved jo godt, at det både handler om primær, sekundær og tertiær uddannelse men der er endnu ikke tydeligt i det Danske bistandsmiljø.

Hvilke lande forskes der i?

Ifølge de projekter, der er identificeret i bilag B, er der i den undersøgte periode forsket i uddannelse i mindst 21 forskellige lande. Heraf i 10 lande i Asien, 9 lande i Afrika og 2 lande i Latinamerika. For Kenya, Uganda, Tanzania, Zambia, Sydafrika, Indien og Nepal gælder det, at 3 eller flere danske forskere er engageret i uddannelsesforskning i disse lande. For de øvrige 14 lande gælder det, at 1-2 projekter foregår i relation til det pågældende land.

Til sammenligning er de 14 danske NGOer, der indgår i undersøgelsen engageret i tilsammen 37 forskellige lande. Heraf 10 lande i Asien, 19 lande i Afrika og 6 lande i Latinamerika. Der er sammenfald mellem 12 af de lande, der forskes, i og hvor en eller flere danske NGOer samtidig er engageret i uddannelse. Der er ingen sammenfald mellem de 6 lande i Latinamerika, hvor danske NGOere er engageret i uddannelse og de to lande, hvor danske forskere er engageret i uddannelse. De 12 lande i Afrika og Asien, hvor der både er danske forskere og NGOer engageret, fremgår af boks 3.

Boks 3: Lande hvor både danske NGOer og danske forskere er engageret

Afrika: Egypten, Ghana, Kenya, Sydafrika, Tanzania, Uganda, Zambia
Asien: Bangladesh, Indien, Nepal, Tibet, exil Tibet, Vietnam

Et af de større forskningsprogrammer præsenteret i bilag B er engageret i lande med en stærk økonomisk udvikling som fx Sydkorea, Malaysia, Thailand og Indonsien, hvor ingen af de danske NGOere, der deltager i undersøgelsen, er involveret i samarbejder. Derimod er NGOerne engageret i en lang række meget fattige og konfliktramte stater i Afrika, hvor der ikke er identificeret tilstedeværelse af dansk forskning i relation til læring og uddannelse; det gælder fx Niger, Somalia,

Sudan, Angola, Etiopien m.fl. En fuldstændig liste over lande, hvor henholdsvis forskere og NGOere er involveret findes i bilag 7.4.

Sammenstilles informationerne om forskernes og NGOernes landevalg med de lande, hvor Danida enten via sektoruddannelsesprogrammer eller andre aktiviteter i større målestok er involveret i uddannelse (se afsnit 3.2), viser det sig, at det kun er i Nepal og Zambia at både danske forskere, NGOere og Danida er involveret i uddannelsesaktiviteter. Ser man særskilt på de NGOer, der indgår i undersøgelsen, er de i alt til stede i 5 af de lande, hvor Danida også arbejder med uddannelse i større målestok.

Spørgsmålet er, om det er et problem, at der er så lille sammenfald mellem de lande Danida, NGOerne og forskerne arbejder i vedrørende uddannelse? Hvis man mener, at forskningsresultater kun har værdi i forhold til de konkrete lande, de er udviklet i, kan det være et problem for Danida og NGOerne, at der er så ringe sammenfald, hvis dansk forskning, skal kunne anvendes i forhold til dansk bistandspraksis i relation til uddannelse. Det ringe sammenfald i henholdsvis forskernes, NGOernes og Danidas landevalg er måske et mindre problem, hvis ikke der er en forventning om en direkte linje fra forskningsresultater til implementering af uddannelse i bistandspraksis. Hvis forventningen til forskningen i stedet er at afdække nye sammenhænge, at afdække mangel på sammenhænge, at synliggøre mekanismer i bevægelsen mellem traditionelle og moderne opfattelser af uddannelse eller fx at synliggøre uintenderede effekter af internationale bistandspolitikker kan forskningsresultater fremkommet i specifikke lande formodentlig bidrage med ny viden, der kan skabe refleksion og påvirke prioriteringer mere generelt i bistandspolitikken.

Et perspektiv fra en dansk uddannelsesforsker;

Jeg ser gerne en bevægelse væk fra den forskning, der binder sig i forhold til regioner, lande og områder og hen imod en forskningsorientering, der er mere global og international, fordi jeg tror, at man er med til at reproducere regionale skævheder, hvis man isolerer de problemer, man får fat i til at være regionale eller nationale – og ikke til at have forbindelse med international, global udvikling. Det gør man blandt andet ved at arbejde mere komparativt ved fx at følge politikker fra de formuleres i internationale fora til de bevæger sig ind i nationale og lokale regerings- og uddannelseskontorer. Jeg tror, vi skyder helt forkert, hvis vi isolerer ulandsforskning til at være ulandsforskning, der kun kan sige noget om, hvad der foregår 'dernede'. Det, der foregår 'dernede' er jo i høj grad globalt og internationalt og jo i den grad bundet op på ambitionen om internationale demokratiske uddannelsesreformer.

Denne forsker ser sin forskning som anvendelig i forhold til bistandspolitikken netop i kraft af, at den undersøger årsager og sammenhænge imellem internationale uddannelsespolitikker og praksis, som de udfolder sig i forskellige kontekster. Dermed stiller uddannelsesforskningen skarpt også på de ulige relationer, der er indlejret i bistandspolitik og praksis, og er derfor, ifølge denne forsker, et nødvendigt bidrag til udvikling af en dansk bistandspolitik på uddannelsesområdet. En politik, der som sit overordnede mål, har at overkomme fattigdom. Ifølge denne forståelse er det forskningens vigtigste formål at kunne forholde sig kritisk til selvforståelser og kulturelle selvfølgeligheder bl.a. som de kommer til udtryk i uddannelsespolitikkerne. Det kan ifølge denne forsker medføre spørgsmål som: Hvorfor uddannelse til alle, hvis uddannelserne er dårlige og omkostningerne for at komme i skole for det enkelte barn er forbundet med prostitution? Hvorfor skal Universitetssamarbejder mellem danske og afrikanske universiteter primært bygge på de afrikanske universiteters behov, hvis det i det pågældende land primært er forbundet med behov dikteret af en korrupt regering og ikke forskningsbehov, der sikrer velstand for den brede befolkning?

En diskussion af hvorvidt landespecifik uddannelsesforskning er nødvendig i relation til forskningens relevans for udviklingsbistanden bygger derfor på, at der hos henholdsvis forskere, Danida og NGOere er forskellige fortolkninger af, hvad der kan karakteriseres som samfundsnyttigt og anvendeligt. Som det fremgår af spørgeskemaer og interview, er svaret på, hvad der er samfundsnyttigt ifølge nogle forskere mere end blot at kunne besvare: hvad 'der får det til at virke' i udviklingsbistanden.

NGOernes rolle i forskningen.

Har danske NGOerne spillet en særlig rolle og/eller været genstand for eller samarbejdet indenfor den ulandsrelaterede uddannelsesforskning?

Der er igennem besvarelser på spørgeskemaer fra forskningsinstitutioner og NGOerne identificeret ganske få projekter, der vedrører *forskning* i danske NGOeres arbejde med uddannelse og læring eller forskning, der foregår i *samarbejde med* Danske NGOere. Beskrivelserne af forskningsprojekterne er kort, og der kan derfor godt gemme sig sådanne samarbejder i nogle af de identificerede projekter, men ingen spørgeskemabesvarelser har altså bidraget med konkrete eksempler. Det har derimod de kvalitative interviews, hvilket vi vender tilbage til side 21.

Et universitet skriver, at samarbejde med både lokale, nationale og internationale NGOer - og heriblandt danske - igennem årene har været ganske udbredt i kraft af, at ca. 1000 danske studerende har været i praktik ophold i udviklingslande, hvilket blandt andet er foregået i relation til de danske NGOers praksis i Syd. Dette forhold vedrører derfor primært samarbejde om uddannelse af danske universitetsstuderende og muligvis - men ikke nødvendigvis - forskning i et samarbejde med NGOere. Derudover har forskning i civilsamfund på det samme institut indebåret diskussioner om forskellige NGOers rolle i udviklingsbistanden. Det fremgår ikke om der specifikt har været fokus på uddannelse og læring. Udover denne tilbagemelding er der kun et institut/en forsker, der har afkrydset at forskningen 'omhandler/berører danske NGOers arbejde med uddannelse i udviklingslande'. Det er i forbindelse med et projekt, der handler, om hvordan unge mænd og kvinder i Tanzania og Kenya kan lære at deltage i de demokratiske politiske processer. Her bruger forskerne danske NGOere som kontakt i de pågældende lande. Derudover følger forskerne projekter, som danske NGOer er involveret i. Det handler blandt andet om 'Making Local Governance Accountable' projektet, gennemført af Association of Media Women in Kenya og finansieret af MS Kenya, og det handler om 'computer literacy courses' samt andre indsatser, der også er relateret til 'civic learning related issues'.

I spørgsmålet om hvilke partnere forskeren indgår/gik et indholdsmæssigt samarbejde med, er der ingen institutter, der i spørgeskemabesvarelsen har afmærket 'danske NGOer' som samarbejdspartnere i forbindelse med forskningen. Ud af de 10 svarmuligheder, der er givet, er de primære samarbejdspartnere, der angives af forskerne 'Danida' efterfulgt af 'Internationale forskningsinstitutioner'.

Det kan konstateres, at danske NGOer som samarbejdspartner og/eller genstand for forskning spiller en ganske lille rolle i dansk ulandsrelateret uddannelsesforskning. Det medfører selvfølgelig spørgsmålet om, hvorfor det er tilfældet? Et svar, der ligger lige til højre benet kan være, at der er tale om to aktørgrupper, der bevæger sig i forskellige felter i de lande, de arbejder i. Det er til en vis grad sandt, hvad angår landevalg, som beskrevet ovenfor. En anden forklaring kan være, at uddannelsesforskerne primært beskæftiger sig med den formelle og primært statsdrevne

uddannelsessektor, mens NGOernes virke kan antages at foregå i relation til ikke-statslige uddannelsesinitiativer i civilsamfund samt i form af fortalervirksomhed for at sikre børn og unge adgang til formel uddannelse jf. den internationale 'Education for All' kampagne. Som det fremgår af oversigten i boks 4 holder denne forklaring bare ikke helt: Ud af de 14 NGO'er, der indgår i undersøgelsen, er 10 involveret i konkret projektilplementering i formel uddannelse i relation til statslig finansieret uddannelse, mens 10 ligeledes angiver, at de arbejder med projektilplementering i uformel uddannelse uden for statens regi evt. i relation til lokale NGO'er. 8 af NGO'erne har afkrydset, at de både indgår i formel og uformel uddannelse. 9 NGO'er angiver, at de arbejder med fortalervirksomhed i Syd, 6 at de arbejder med fortalervirksomhed i Nord og 9 skriver, at de indgår i forskellige former for undervisning og oplæring som element i deres samarbejde i Syd fx i form af kurser. Sammenstilles dette billede med forskernes fokus gennemgået ovenfor (se boks 2) er NGO'erne ligesom forskerne spredt udover hele paletten af de formelle og uformelle uddannelsesområder, det har været muligt at afkrydse i spørgeskemaet.

Boks 4: NGOernes fokus i deres uddannelsesrelaterede arbejde.

- 10 NGO'er arbejder med projektilplementering i Syd i uformel uddannelse (uden for statens regi) evt. i relation til lokale NGO'ere
- 10 NGO'er arbejder med projektilplementering i Syd i formel uddannelse i relation til staten/offentlig uddannelse
- 6 NGO'er arbejder med fortalervirksomhed i Syd
- 9 NGO'er arbejder med fortalervirksomhed i Nord
- 7 NGO'er indgår i konsulentfunktion i form af vejledning, rådgivning
- 9 arbejder med uddannelse – fx i form af oplæring som et element i samarbejdet, gennemførelse af kurser m.v.

Når forskellige forskere og forskellige NGO'ere på den måde ser ud til at være til stede indenfor de samme 'felter' vedrørende uddannelse i udviklingslande, kunne det tænkes, at de også havde fælles spørgsmål, de har interesse i at få undersøgt. En af baggrundene for nærværende undersøgelse er netop et ønske fra NGO uddannelsesnetværket om at styrke medlemsorganisationernes kapacitet bl.a. gennem øget inddragelse af forskning og forskningsresultater i deres arbejde. Der har gennem årene tilbagevendende været afholdt møder, hvor forskere og NGO'ere bekræfter, at de gerne vil samarbejde til gavn for begge parter, men uden at dette tilsyneladende materialiserer sig i konkrete samarbejder. Når det ikke sker i særlig udbredt grad, kan man jo spørge om danske forskere og danske NGO'ere reelt har brug for hinanden, eller om der i rammerne for deres arbejde er barrierer for et sådant tværfagligt samarbejde? Det spørgsmål går vi videre med i de følgende afsnit.

NGOernes brug af og samarbejde med forskningen

Der er 4 af de 14 NGO'er, der svarer ja til, at der i Danmark er forskere, der beskæftiger sig med de uddannelsesområder i de geografiske områder, som NGO'en arbejder med. Tre svarer nej og de fleste svarer, at de ikke ved, om det er tilfældet. De fleste af NGO'erne svarer, at de ikke samarbejder med individuelle forskere eller institutter, men inddrager forskningsbaserede tekster i deres arbejde. Tre svarer, at de slet ikke bruger forskningsresultater. De NGO'er, der samarbejder med forskere, gør det primært ved at ansætte individuelle forskere i forbindelse med konkrete opgaver (oplæg, undersøgelser, evalueringer). En enkelt NGO skriver, at de har bidraget med data, informationer og kontakter til et forskningsprojekt og tre NGO'ere svarer, at samarbejdet med forskere består i at forskerne bidrager som frivillig/medlem.

Hvis NGOerne enten svarede, at de ikke samarbejder med individuelle forskere eller overhovedet ikke gør brug af forskningsresultater blev de i spørgeskemaet bedt om at uddybe. Nogle af forklaringerne var, at samarbejdet foregik i regi af uddannelsesnetværket, andre forklarede, at det var svært overhovedet at identificere forskere, der forsker i uddannelse i Afrika og Latinamerika. En enkelt NGO svarede, at de ikke gør brug af forskningsresultater.

De NGOere, der indgår i undersøgelsen, får primært adgang til forskningsresultater via oplæg på konferencer. Dernæst er trykte tidsskrifter og fagbøger samt elektroniske tilgængelige tekster de måder, de oftest opsøger forskningsresultater på. Ganske få får adgang til forskerviden gennem personlig sparring med relevante forskningsinstitutioner/forskere til fx møder. Otte ud af de 14 NGOer mener ikke, at der er nogen forhindringer i forhold til adgang til forskningsresultater på de relevante områder. De resterende 6 NGOer oplever til gengæld forhindringer, som fx består i, at det de har brug for ikke findes i Danmark eller, at de ikke finder at uddannelsesforskningen er særlig anvendelig i praksis. I besvarelsene er der nogle enkelte forslag til, hvordan NGOernes adgang til forskningsresultater kan fremmes:

Ideer til hvad der kan fremme adgang til forskningsresultater:

- Kommunikationsportal om dansk ulandsrelateret uddannelsesforskning.
- Netværk, der fokuserer på resultater af forskning fx med offentlige møder med præsentation og diskussion.
- Tid til deltagelse i vidensformidlende arrangementer – fx opnået ved at denne type aktiviteter indgik i ethvert udviklingsprojekt.
- Publicering af forskningsmateriale i en form, der er tilgængelig for NGO miljøet. Uddannelsesnetværket kunne tage kontakt til de kendte uddannelsesforskere, og materialet kunne danne baggrund for drøftelse.³

Erfaringer og ideer til samarbejde mellem NGOer og forskere.

I undersøgelsens datamateriale fremkommer en del argumenter både fra NGOere og forskere i forhold til behovet for samarbejde. Ideerne fremgår nedenfor:

NGOernes ideer til samarbejde:

- NGOerne kan hjælpe med at formidle kontakter, skabe rum til forskningen, tilladelser fra de rigtige myndigheder m.v.
- Et tæt samarbejde mellem de universitetsmiljøer, der forsker i uddannelse i udviklingslande og NGOerne, kunne blandt andet indebære, at masterstuderende og ph.d. studerende enten qua deres stipendier eller som studierelateret arbejde løste opgaver for NGOerne ude i verden. Det ville medføre, at NGOerne fik en meget bredere og mere kvalificeret ressourcebase i forhold til rekruttering af medarbejdere ude såvel som hjemme.
- Flere NGOer kunne slå sig sammen om et fælles interessefelt og sammen ansætte en forsker til at lave konkret forskning indenfor feltet - hvad betyder fx kvalitet (hvad er kvalitet) for deltagerne udbytte af undervisningen?
- I stedet for at udarbejde standardevalueringer kunne NGOerne prioritere at udarbejde egentlige forskningsbaserede proces- og effektevalueringer. Det kræver at projekterne bygges op således, at de kan proces- og effektevalueres. Effektevalueringer kræver fx altid

³ Denne type aktiviteter afholdes i uddannelsesnetværket og er bl.a. dokumenteret i bogen: ”Uddannelse i udviklingslande – erfaringer og refleksioner fra et fagligt netværk, 2007.

beskrivelser af effektmål. Med proces- og effektevalueringer ville man kunne udvikle effektiv implementering af specifikke projektformer/modeller/emner/processer.

- Opsamling af viden NGOerne har fået gennem deres arbejde. Forskere ville kunne hjælpe, og hjælper allerede i et vist omfang NGOere med dokumentation, som kan hjælpe i de politiske processer.
- Involvering af forskere i design af uddannelsestiltag i syd.
- NGOerne inviterer forskere med, når NGOerne har brug for viden på et særligt område
- Udveksling af erfaring med forsker, som så samtidig identificerer, hvad NGOerne oplever af forskningsbehov.
- I en tredeling mellem praksisviden, refleksionsviden og videnskabelig viden har NGOer en stor styrke i praksisvidensfeltet. Gennem samarbejde med eksempelvis professionsrettede uddannelsesinstitutioner, vil der kunne generes nu og her praksisrettet refleksionsviden.
- Samarbejde i udvikling af nye metoder, opsamling af ”best practise” (case oriented cooperation).

Forskernes ideer til samarbejde.

- På nogle efter-videreuddannelses- og masteruddannelser for internationale eller danske studerende i Danmark eller i udlandet, samarbejder forskningsinstitutioner med NGOere. NGOerne har nogle styrker, forskningsinstitutionerne ikke kan matche fx indenfor fortalervirksomhed, inden for implementering eller ’community based’ tilgange. De kan bidrage som undervisere fx med casebeskrivelser.
- NGOerne kan frikøbe forskerne til at følge projekter, til at observere, lave feltarbejde i forbindelse med at projekterne implementeres.
- Danske studerende kan komme i praktik og evt. skrive masteropgaver i relation til NGOens arbejde eller rolle.⁴
- Forskerne kan gøre brug af NGOerne og bistandsarbejdere til vidensindsamling. Forskere og praktikere kan bo, arbejde og reflektere sammen i processen (læreprocessen i centrum). Resultatet er en mere kompleks dataindsamling, hvilket øger kvaliteten af forskningen og NGOer, der laver bedre intervention.⁵

I flere af besvarelserne fra forskere og NGOere bliver der gjort opmærksom på, at samarbejder mellem NGOere og forskere er langt mere udbredt i fx England og Norge. Nedenfor følger et eksempel fra en uddannelsesforsker i Sydafrika.

Et perspektiv fra en Sydafrikansk uddannelsesforsker

Jeg har altid samarbejdet med NGOer i mine forskningsprogrammer. Det er dem, der implementerer projekter, så de arbejder i verden på en måde universiteterne ikke gør (...) men det kræver streng management, ellers bliver man bare til en NGO. Det har vi gjort tidligere i såkaldte uddannelses-udviklingsprogrammer, hvor vi som forskere indgik med mange ’aktiviteter’. Senere har vi i højere grad søgt at forske i disse NGO uddannelses-udviklingsprojekter og føde researchen tilbage til dem på programniveau. Der er tale om en researchmodel, hvor vi opbygger forskningskapacitet og føder ind i udviklingsprojekter samtidig.

⁴ Denne mulighed eksisterer allerede i form af rejsestipendier til masterstuderende som administreres af DFC og de eksisterende forskernetværk, se: http://ddm.dk/index.php?side_id=50

⁵ Kjær, Jan: Fjern de vandtætte skotter mellem forskning og arbejdet i marken: www.um.dk

Tre eksempler på samarbejder

I det følgende præsenteres 3 forskellige eksempler på, NGO/forsker samarbejder omkring uddannelse, der er identificeret gennem de kvalitative interviews i undersøgelsen. Eksemplerne bygger på erfaringer blandt danske NGOer, men kun et af dem indebærer samarbejde mellem en dansk NGO og danske forskere. Eksemplerne beskrives kort og med risiko for at forsimple illustreres relationen mellem forskningskapaciteten og NGOen og eventuelle partnere i Syd.

1. Uddannelse af 6 masterstuderende i forbindelse med sundhedsprojekt

Børnefonden har et projekt i Mali: 'Child Survival and welfare in Mali' der fokuserer på bekæmpelse af malaria og diarre. Når et sundhedsprojekt medtages som eksempel i denne rapport, er det fordi, der indgår et samarbejde med HEALTH på Københavns Universitet. KU om etablering af samarbejde med et Universitet i Mali (INRSP og MRTC), hvor 6 masterprojekter knyttes til projektet. De masterstuderende i Mali knyttes til master- eller Ph.D studerende i Danmark. En del af samarbejdsaftalen indebærer, at de to universiteter forpligter sig til at sikre vejledning til de 6 masterstuderende. Der udformes en forskningsprotokol til hvert projekt, hvor de masterstuderende forpligtes til at fokusere på forhold, der kan anvendes i udviklingen af NGOernes strategier, prioriteter, programudvikling m.v. – dvs. på menneskers adfærd, myggenes adfærd m.v. Børnefonden blander sig ikke i, hvad de studerende kommer frem til, men vil sikre sig, at projektet bidrager til udviklingen af området: *'The overall objective of the research is to perform action-oriented research leading to site-specific knowledge, which will help BØRNEfonden improve activities aimed at enhancing prevention, detection and treatment-seeking in relation to malaria and diarrhea. These activities will ultimately lead to a reduction in child mortality.'*⁶ På Børnefondens kontor i Mali følger en lokal ansat de 6 studerende og superviserer projektet i forhold til, hvorvidt projektet gennemføres som aftalt. Projektet løber over 3 år og budgettet er på ca. 1 million danske kroner. Der var oprindeligt afsat ressourcer af til 2 Ph.D. projekter, men det blev efterfølgende konverteret til 6 masterprojekter.

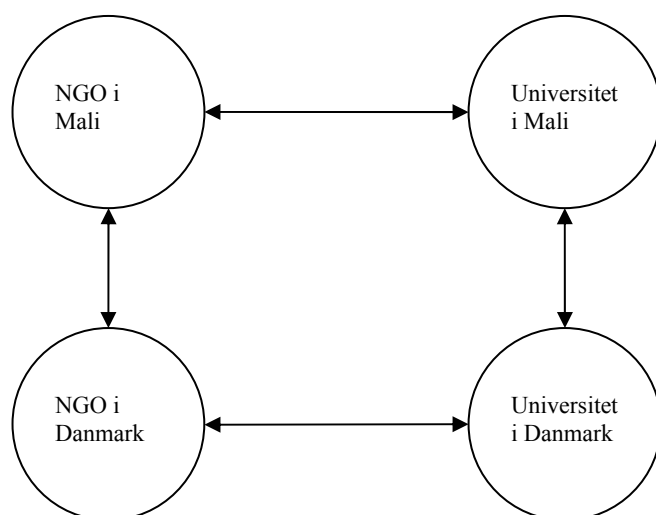

Fig. 1.

⁶ Tekst fra projektbeskrivelsen tilsendt på mail fra Børnefonden d. 6.november 2009.

2. Fra forskningsresultat til NGO politik, strategi og udvikling i praksis.

På PRIO instituttet (Peace and Review Institute of Oslo), er der forsket i, hvad sammenhængen er mellem uddannelse og fred. Efterfølgende har PRIO arbejdet med, hvordan man kan få skrevet uddannelse ind i fredsftaler ud fra en forståelse af, at det ikke er nok at lave en strukturel fred i form af blandt andet en fredsftale, hvis ikke man samtidig søger for, at der gives næring til fred nedenfra fx i form af uddannelse. Den forskningsrapport som PRIO instituttet har lavet over nogle år baseret på deres egen forskning, har de efterfølgende indgået en samarbejdsaftale med Red Barnet om at formidle, så den nye viden kan fungere som diskussionsoplæg til, hvordan organisationen fremover kan bruge uddannelse som bidrag til fredsprocesser. Dvs. der er indledningsvis lavet et meget selvstændigt forskningsprojekt, som man i processen får skruet sammen, så der bliver en rapport ud af det, som NGOerne kan bruge til diskussion af deres videre politik og strategiudvikling. Resultatet i et sådant samarbejde har været, at NGOen på baggrund af forskningsbaseret viden, får designet nogle uddannelsesprogrammer, som kan være mere inkluderende, og som kan bidrage til at skabe fred. Derudover har det bidraget til udvikling af organisationens fortalervirksomhed. I Red Barnet er et af 'advocacy' målene nu, at man skal have skrevet uddannelse ind i fredsftaler. Det er meget konkret og har blandt andet medført en stor konference i Sarajevo med det formål at få vigtige beslutningstagere til at se perspektivet i at uddannelse spiller en rolle i forhold til at bevare fred.

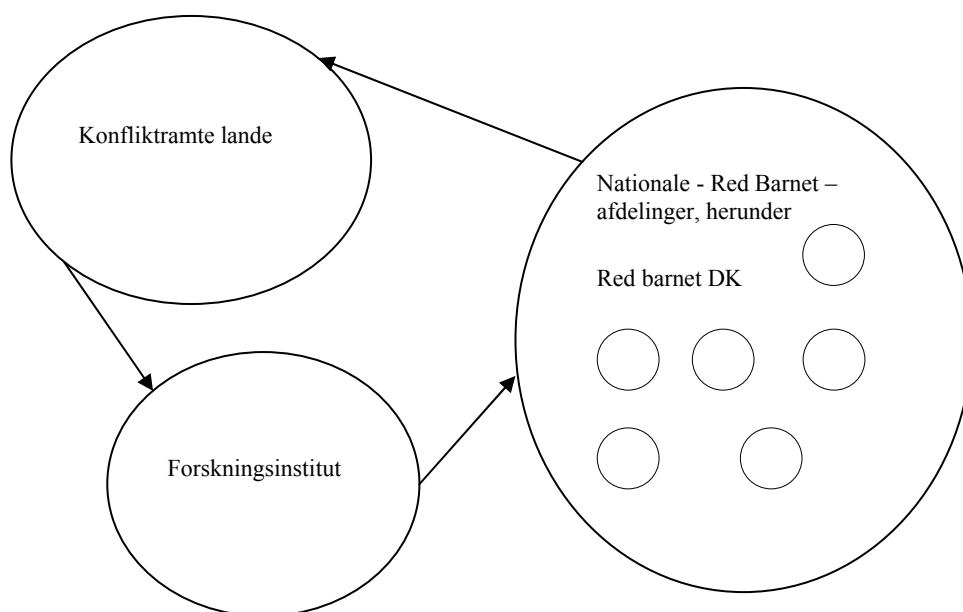

Fig 2.

3. Impact assessment af uddannelsesprojekt og kapacitets opbygning af NGO.

Life Science Projektet var et uddannelsesprojekt, der op gennem 90'erne fokuserede på curriculum udvikling, udvikling af lærerkapacitet, udvikling af undervisningsmaterialer og kapacitetsopbygning omkring et fag i den namibiske grundskole. Projektet var finansieret af Danida og implementeret af Ulandsorganisationen Ibis i samarbejde med det namibiske undervisningsministerium. Ved projektets afslutning blev der gennemført en 'impact assessment' af forskere fra Rhodes University i Sydafrika. Evalueringsprocessen blev i sig selv en læreproces for NGOen, Undervisningsministeriet i Namibia og for forskerne i forhold til projektforberejdelse og evaluering af fremtidige uddannelsesprojekter. Processen og den nye viden den skabte til kommende projekter

er yderligere beskrevet af lederen af evalueringsteamet i artiklen *Evaluating change in educational development in Namibia* i 'Uddannelse i Udviklingslande' (Uddannelsesnetværket 2007: 118).

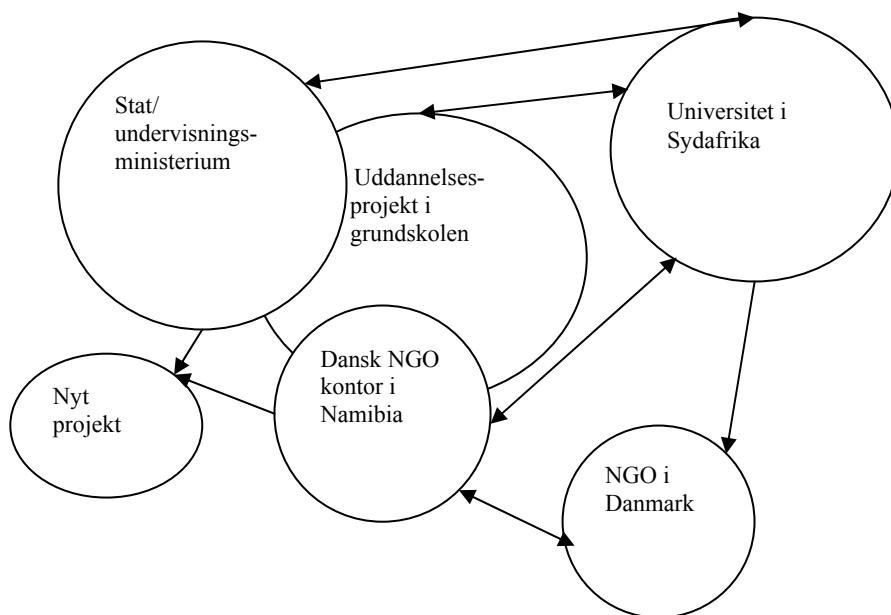

Fig.3

Som det blev nævnt i indledningen er debatten om, hvordan NGOerne og forskere, der arbejder i forhold til udviklingslande gensidigt kan berige hinandens arbejde ved at samarbejde, ikke ny. I det følgende opsummeres det kort, hvad denne undersøgelse og tidligere debat om samarbejdet mellem danske NGOere og forskere i miljøet omkring udviklingsbistand har fremført som fordele og udfordringer i et sådant 'ægteskab'.

Fordele ved NGO- forsker samarbejde

Overordnet er baggrunden for det standende ønske om, at NGOere og forskere involveret i uddannelse i udviklingslande intensiverer deres samarbejde en opfattelse af, at det er vigtigt, at viden og erfaringer deles. På den ene side kan forskere øge deres viden om den virkelighed NGOerne har adgang til via deres praktiske engagement i projekter og samarbejder igennem mange år i de samme lande. På den anden side er det vigtigt for resultaterne af udviklingsarbejdet, at praktikerne kan drage nytte af forskningsresultater, så indsatsen kommer tilbage til de fattige mennesker og samfund både forskere og NGOere har i fokus.

Fordelene ved et samarbejde kan set fra forskeres synsvinkel blandt andet være, at de får mere kompleksitet og nuancering i deres datamateriale, når det indsamles i samarbejde med NGOere. De møder flere personer, flere faggrupper, og de får adgang til forskellige former for viden. Fordelene ved et samarbejde fra et NGO synspunkt kan være, at NGOerne får højnet deres faglige viden indenfor uddannelse. Det kan både bestå i øget kendskab til, hvad der rent faktisk forskes i/er forsket i, hvilket giver lettere adgang til forskningsresultater og direkte information om relevante begivenheder, hvor forskningen formidles. Derudover kan et konkret samarbejde øge NGOens kapacitet i form af træning i systematisk dataindsamling og vurdering af kvalitet. Gennem systematisk vidensindsamling og interviewarbejde får ansatte i NGOerne sammen med forskerne en bedre større og mere nuanceret forståelse af målgruppen, samarbejdspartnerne eller brugerne.

Ydermere kan organisationerne opnå bedre dokumentation af de cases, der evt. arbejdes med og mulighed for et kritisk blik på egen praksis.

Den vedvarende og gensidige dialog mellem NGOer og forskere kan begge veje fremme refleksionen omkring egne arbejdsgange og interventioner. Hvad er det for interventioner der foretages? Hvorfor foregår det på den aktuelle måde, og hvordan bør det dokumenteres? Gennem dialogen bidrager samarbejdet mellem forskere og NGOer til, at der stilles grundlæggende og kritiske spørgsmål til antagelser, som man som ansat og del i en organisation ofte selv har vanskeligt ved at stille, fordi grundlæggende værdier, vaner og perspektiver er blevet selvfølgelige.

Udfordringer i samarbejdet.

De meget forskellige vilkår i henholdsvis NGO og forskerverdenen betyder imidlertid, at det kan være vanskeligt at forenes i et samarbejde. Som en NGO ansat formulerede det i en samtale: For NGOerne er det her og nu, de skal sikre uddannelse, sikre sundhed osv., og derfor kan det være længe at vente tre eller flere år på at få 'input' fra forskere i et projekt. For forskere kan tre år, hvor man først skal have etableret et forsknings samarbejde på tværs af kontinenter, indsamle data, følge hvad der sker over tid m.v. være en alt for kort tidshorisont til at kunne sige noget om komplekse spørgsmål og forandringsprocesser. Der er forskellige mål og tidsperspektiver. NGOerne skal kunne facilitere, være gode pædagoger, stimulere en udviklingsproces og træffe beslutninger i den virkelighed, de står i her og nu, dvs. kunne lave en analyse i forhold til kortsigtede beslutninger uden nødvendigvis at have al den tilgængelige viden. Forskerne skal kunne lave uafhængige og kritiske analyser – herunder af grundlæggende antagelser bag bistandspolitikken og praksis – også af NGOernes praksis. Uafhængigheden kan være svær at opretholde, hvis man er i et tæt samarbejde med praktikere i konkrete udviklingsprojekter. Derudover synes både forskere og NGOere at være meget pressede tidsmæssigt – herunder i forhold til meget forskellige eksterne krav. NGOerne skal afreportere til donorer i forhold til bistandspolitiske krav. En dokumentation som ikke har noget at gøre med forskning men tværtimod skal legitimere. Forskere skal publicere i internationale tidsskrifter i forhold til forskningspolitiske krav. En formidlingsform som ofte er vanskelig for NGOerne at anvende.

Udover ideer til samarbejde og de udfordringer, der er beskrevet ovenfor afdækker denne undersøgelse også en gennemgående tendens til, at aktørerne i feltet kan se, hvad der hos andre typer aktører kan være en forhindring for et frugtbart samarbejde – mens det understreges, at man på egen banehalvdel, gør hvad man kan. Det gælder Danida, der mener at uddannelsesforskere i alt for lille udstrækning bidrager, når Danida inviterer til dialog om udviklingspolitikken. Det gælder forskerne der klandrer, at NGOerne – på linie med Danida - er for fokuserede på, at forskningsresultaterne skal være direkte omsættelige i forhold til den verdensforståelse de som bistandsdonorer selv intervenserer med eller en mere konkret kritik af, at danske NGOere ikke er dygtige nok til det, der ellers gør NGOere til attraktive samarbejdspartnere som fx kapacitet indenfor innovative pædagogiske metoder.

Et perspektiv fra en dansk sundhedsforsker:

Behovet for sundhedspersonale (i Syd, red.) er ekstremt stort. For at redde liv skal vi simpelthen mangedoble uddannelseskapaaciteten. Der løber vi i Danmark ind i det problem, at næsten alle NGOerne fokuserer på informel og på primær – eller sekundær uddannelse. Danske NGOer udvikler det Danida giver penge til – der er næsten aldrig nogen, der bryder med Danidas prioriteringer - og Danida har historisk haft meget begrænset fokus på den universitære sektor. Så hverken Danida eller NGOerne kaster nogen interesse af betydning efter formelle tertiære efter-videreuddannelses-programmer. Og det er meget synd. Så længe det er sådan, er vores NGO partnere i Syd typisk store nationale, engelske eller, amerikanske. I stigende udstrækning bruger lokale eller internationale universiteterne, input fra NGOer til universitets baserede kurser, fordi de har udviklet regionalt kendskab, sprogkendskab, mange har allerede har udviklet moduler og er så store, at de har pædagoger ansat. Samtidig er NGOerne mere praktisk erfaringsbaserede. Men der er få samarbejder af den slags med danske NGOer.

NGOerne kritiserer, at der er for lidt tilgængelig dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning om uddannelse og læring i feltet i almindelig. Flere NGO repræsentanter ytrer, at de har en fornemmelse af, at den danske ressourcebase på feltet kan tælles på en hånd. Er der flere forskere i feltet, er de altså ifølge flere NGOere for usynlige og utilgængelige for NGOerne til at forskningen kan få værdi i forhold til det praktiske udviklingsarbejde. Konkret undrer flere af NGOerne sig over, at en forskningsenhed, som fx DIIS, hvor der tidligere blev forsket i uddannelse aktuelt ikke har uddannelse som et prioritetsområde, og derfor ikke er et center NGOerne kan drage nytte af i forbindelse med uddannelsesprojekter.⁷ NGOerne efterlyser samtidig dansk uddannelsesforskning, der kan inspirere i forhold til forskningsmetode. NGO'erne oplever, at mens de selv arbejder meget med metodeudvikling, synes de, at de forskere, der bliver ansat til fx at evaluere NGOernes projekter konsekvent anvender gammelkendte metoder som gruppeinterviews og kvalitative interviews.

Til trods for de kritikpunkter, der indgår i de forskellige perspektiver overskygges de tilsyneladende af behovet for og ønske om samarbejde. Det fremgår af interview, referater fra møder om temaet samt spørgeskemaundersøgelsen, at mange af deltagerne i debatten mener, at institutionelle rammer for et sådant samarbejde på uddannelsesområdet, ville gavne alle parter.

Et perspektiv fra en uddannelseskonsulent i en NGO

Forskerne vil have deres selvstændighed. Forskning for forskningens skyld. Og så har NGOeren en dagsorden med, hvad vi gerne vil bruge dem til. Og der tror jeg, at vi diskuterede os frem til, at man må bare acceptere, at det er et vilkår. Det er et vilkår, at de har forskning, de gerne vil have lavet, og det er et vilkår, at vi har noget, vi meget gerne vil anvende den til. Og så må man forhandle sig frem til noget, der er brugbart for begge parter

I spørgeskemabesvarelserne giver 14 institutter en tilbagemelding om, at de er interesseret i at deltage i et forskningsnetværk om udviklingsrelateret uddannelsesforskning. Et sådant forskningsnetværk ville ifølge besvarelserne kunne udgøre en platform NGOerne og Uddannelsesnetværket kunne samarbejde med. Institutternes begrundelse for, at de ønsker at indgå i et forskningsnetværk med fokus på uddannelse i udviklingslande går fra et ønske om udveksling af viden til et ønske om konkret projektsamarbejde og etablering af en platform, der kan gå i dialog med Danida. (Se boks 5.)

⁷ Det samme institut blev i interviewet med repræsentanter fra Danidas bistandsfaglige tjeneste fremhævet som et eksempel på et af de forskningsinstitutter Danida i almindelighed har et frugtbart samarbejde med – bl.a. i forbindelse med udvikling i konfliktramte stater.

Boks. 5 Forskningsinstitutternes bud på, hvad de vil med et forskningsnetværk om uddannelse i udviklingslande.

- Udveksling af viden
- Formidling af forskning – evt. i fællesskab
- Til at orientere os om andre uddannelsesforskningsmiljøer
- Til at holde os ajour med de seneste udviklinger på dansk uddannelsesforskning i ulandene
- For at være en del af et større miljø (vi er selv inden for dette område alt for små)
- Til at gå i dialog med Danida med henblik på at få en klar 'statement of vision' om 1) hvilken forskningsbaseret viden dansk udviklingsbistand har brug for og 2) hvordan denne viden kan blive koordineret og udnyttet
- Forankre eksisterende forskning og på sigt udvide dette felt. Til trods for, at der på dette institut kun er to forskere, der beskæftiger sig med uddannelse og udvikling, vil mange ansatte på instituttet i kraft af deres generelle viden om pædagogiske forhold indenfor en række områder (børn-unge, minoritetsforhold, sprogpolitik, policy mm) kunne inddrages i en konstruktiv dialog
- Udvikle projektideer og fælles projekter
- Planlægge tværfaglige forskningsprojekter
- Arbejde sammen omkring højere uddannelse og hvordan forskningsinstitutter i syd og nord i fællesskab kan forbedre uddannelsesmulighederne og praksis – og samarbejde med civilsamfundsorganisationer med hensyn til fx. studerende fra syd, der for kortere eller længere tid opholder sig i Danmark
- Til at opbygge kapacitet i forhold til hvordan man laver 'Human Rights Training', både for børn og voksne.

Erfaringer med forskningsnetværk

Danida har i den undersøgte periode finansieret en række danske forskningsnetværk med henblik på at styrke dialogen mellem danske forskere, forskere i udviklingslandene og aktørerne inden for udviklingsbistanden. På et tidspunkt var der 6 forskningsfaglige netværk. I 2007 blev det reduceret til tre, som alle er orienteret mod naturvidenskabelige forskningsområder. De tre eksisterende netværk er: Danish Development Research Network (DDRN), Danish Water Forum (DWF), The Danish Research Network for International Health (ENRECAHEALTH).

2 institutter svarer, at de ikke havde behov for at indgå i et uddannelsesnetværk med fokus på udviklingslande. Det ene institut mener, at Danida Development Research Network, DDRN har så bredt et mandat, at der ikke er behov for endnu et netværk. 4 institutter har svaret 'ved ikke' – heraf skriver et, at det vil afhænge af temaer og fokus for netværket, men at de derfor gerne vil orienteres om det videre arbejde. En besvarelse fra et institut på Københavns Universitet gør opmærksom på, at der er forskere, der allerede deltager i et internt 'u-landsnetværk' vedrørende udviklingsrelateret forskning generelt, og at et uddannelsesorienteret netværk nok vil være for snævert. Flere henvendelser til forskerservice på det Humanistiske Fakultet med henblik på at kontakte medlemmerne af det pågældende netværk har imidlertid ikke givet noget resultat. Samtidig er et tilsvarende netværk på Århus Universitet; Den tværfaglige Ulandsgruppe ved Aarhus Universitet samt Foreningen af Ulandsforskere (FAU) kontaktet med henblik på at kontakte forskere med interesse for uddannelse, som vi ikke måtte have fået kontakt til gennem spørgeskemaundersøgelsen, og for at finde ud af om netværkene er aktive og kunne være en af de platforme for ulandsrelateret uddannelsesforskning, som er blevet efterlyst. Ifølge oplysninger fra de to netværk har ingen af netværkene imidlertid særligt fokus på uddannelse og læring i forbindelse med udviklingsbistand.⁸

⁸ For evt. kontakt:

U-landsnetværket, Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet, Forskerservice: hcp@hum.ku.dk

I et samlet review af de 5 Danida støttede faglige NGO netværk fra 2002 - 2006 fremgår det, at alle de faglige netværk i 2006 i varierende omfang og på forskellig vis inddrog forskningsbaseret viden i deres aktiviteter. Relevansen af dette vurderede reviewet på tre aspekter: Bruger relevans, samfundsmæssig relevans og videnskabelig relevans. Der gives i reviewet eksempler på de to første. I forhold til bruger relevans er der eksempler, hvor NGOerne haft et klart defineret problem, hvor kommissioneret forskning eller 'applied research' har kunnet bidrage med viden til at kaste lys over feltet. I forhold til samfundsmæssig relevans er der eksempler på faglige netværk, der har inviteret forskere ind til formidling af deres forskning, og efterfølgende har det så været op til medlemmerne at gøre denne viden relevant i forhold til deres egen praksis. Hvad angår den videnskabelige relevans i form af udvikling af selve forskningsfeltet (ny teori, nye forskningsmetoder, ny forskningsetik) vurderer reviewet, at dette felt falder udenfor, hvad de faglige NGO netværk skal beskæftige sig med. Dette falder ifølge reviewet under forskningsnetværkene selv (Katalyst 2006:12). Forskningsnetværkene bliver som sådan vurderet positivt i reviewet, men det understreges, at 'Netværkene står derfor fortsat over for en stor udfordring i at bidrage til en oversættelse af relevante forskningsresultater til fordøjelige formater, og et skifte i mind-set blandt forskerne til at se sig selv som 'change agents' og kun sekundært som akademikere – dvs. væk fra merit og publiceringsfrekvens mod anvendt viden og handlingsorientering'. (Katalyst 2006:19)

En pointe fra et møde mellem NGO og forskningsnetværkene afholdt i februar 2008 (DDRN, 2009:1) påpeger, at rammerne/kommissoriet for henholdsvis de faglige netværk og forskningsnetværkene i sig selv kan udgøre en forhindring i samarbejder, hvor der kan udvikles kapacitet hos danske NGOere, deres partnere i Syd samt blandt danske forskere – på kort og lang sigt til gavn for og med udgangspunkt i målgrupperne og partnerne i Syd. Af referatet fremgår det at: 'NGO netværkene må (ifølge deres mandat fra Danida, red.) ikke arbejde med kapacitetsopbygning eller forskning i Syd – det er de enkelte medlemsorganisationers domæne. Forskningsnetværkene må (ifølge deres mandat fra Danida, red.) derimod ikke arbejde med kapacitetsopbygning i Nord – det er institutionernes domæne. På den anden side skal de styrke aktiviteterne i Syd, herunder skabe links mellem ressourcepersoner i Nord og Syd på basis af behov i de enkelte udviklingslande.' Når rammerne ikke lægger op til at dyrke sammenhængen mellem kapacitetsopbygning og forskning i henholdsvis Syd og Nord på tværs af blandt andet forskernetværk og NGO netværk, er det måske én af flere nærliggende forklaringer på, at det ikke i særlig udbredt grad er lykkedes for de etablerede netværk, at udvikle nye modeller for samarbejder.

Der var på dette tidspunkt 6 forskningsnetværk parallelt med de faglige netværk, men ingen af disse netværk har specifikt beskæftiget sig med uddannelsesforskning, hvilket har stillet NGO uddannelsesnetværket i en position, hvor medlemmernes behov for adgang til forskningsbaseret viden og eventuelt samarbejde med forskere har skullet opsøges ad hoc og med henblik på egen kapacitetsopbygning i Nord. I forhold til forbedring af kvaliteten af dansk bistand til uddannelse berører diskussionen om muligheder for øget adgang til dansk forskning og øget samarbejde med forskere på uddannelsesområdet derfor muligheden for at etablere eller sikre et forum eller en platform, hvor forskere NGOere, Danida m.fl. kan gå i dialog med forskere i feltet og evt. udvikle fælles projekter.

Den tværfaglige Ulandsgruppe ved Aarhus Universitet, International Centre: abl@adm.au.dk
FAU, The Association of Development Researchers in Denmark: fau@diis.dk

Spørgsmål om forbedring i kvaliteten af dansk bistand til uddannelse via øget adgang til forskningsbaseret viden og øget samarbejde mellem forskere og NGOere berører desuden spørgsmål til finansiering af forskningen; herunder hvad konsekvenserne af den aktuelle politik og praksis omkring de strategiske forskningsmidler har for den uddannelsesforskning, der relaterer sig til udviklingslande. Dette vender vi tilbage til i kapitel 4 og 5.

3. Forskningsbehov og interesser.

I dette afsnit fremgår det, hvad de NGOere og forskere, der indgår i undersøgelsen samt hvad Danida har af behov og interesser i udviklingsrelateret uddannelsesforskning. Afsnittet bygger primært på besvarelserne af spørgeskemaer suppleret med perspektiver fra de kvalitative interviews. Derudover har Danske Universiteter i september 2009 i publikationen: *Building Stronger Universities in Developing Countries* meldt samlet ud i forhold til universiteternes behov og mulighed for at bidrage til dansk udviklingsbistand, hvilket også vil indgå. Danidas behov for forskning præsenteres ved hjælp af Danidas egne strategiformuleringer og et interview med to bistandsfaglige rådgivere. Konturerne af en forskningsstrategi præsenteres, som det blev fremlagt af Danida på et dialogmøde mellem Udviklingsministeriets og Danske Universiteter den 29. oktober 2009.

NGOernes og forskernes interesser

Forskerne og NGOerne blev i spørgeskemaerne spurgt: Hvilke områder indenfor udviklingsrelateret uddannelsesforskning vil du/instituttet/organisationen pege på, at der er behov for forskning i fremover? Et lignende spørgsmål blev stillet til medlemmerne af tre faglige NGO netværk i 2005. De forslag, der dengang kom fra uddannelsesnetværkets medlemmer er derfor medtaget.⁹ De respektive svar fra forskere og NGOere er forsøgt grupperet i temaer. Forslagene er kategoriseres indenfor følgende 10 temaer: 'Curriculum udvikling', 'pædagogisk metode', 'unge og voksenuddannelse', 'videregående uddannelser', 'ledelsesuddannelse', 'medier og uddannelse', 'sprog i uddannelser', 'uddannelsespolitik', 'bistandspolitik- og metoder' samt 'andet'.

En sådan efterrationaliseret tematisering af indkomne forslag til forskningsbehov har den ulempe, at forslag kan blive placeret under et tema, hvor den, der stillede forslaget havde tænkt det anderledes, og ikke selv ville have placeret det. Derudover kan der være forslag, der er stillet mere overordnet som fx et behov for at undersøge lokale konsekvenser af internationale organisationers politikker på uddannelsesområdet, som med tematiseringen måske bliver gjort noget snævrere, end spørgsmålet oprindeligt var tænkt. Med risiko for fejlplaceringer in mente, giver opstillingen alligevel en fornemmelse for om de forskningsbehov, der er identificeret af NGOerne, er på linie med eller helt forskellige fra de forskningsbehov, der er identificeret af forskerne selv. NGOernes forslag er i boks 6 opstillet i den venstre spalte og forskernes i den højre. Forslagene er gengivet på det sprog, der er anvendt i besvarelsen.

Boks 6: Forslag til forskningsspørgsmål fra Uddannelsesnetværkets medlemmer og fra forskere.

Tematisering	NGO	Forsker
Curriculum udvikling	Nationale curricula – har indholdet relevans i de lokale læseplaner? Hvad betyder lokalt baseret curriculum for elevernes læring? Øger det elevernes selvværd, glæde ved	Samfundsorienterede analyser af samspillet mellem lokale former for læring og vidensstilegnelse, formel uddannelse (oftest i form af nationale skolesystemer) og globale, rettighedsbaserede diskurser om universel

⁹ Undersøgelsen af NGOernes forskningsbehov blev i 2005 gennemført af DARCABO – *The Danish Network for Applied Research for Capacity Building of Organisations*, som blev dannet på baggrund af anbefalinger fra konferencen 'Unge liv i Syd' i 2005. Netværket var aktivt i perioden 2005 – 2007.

	<p>skolen, øget viden om egen kultur, sprog, kontekst – styrker det eleverne i.f.t. det moderne / det nationale etc?</p> <p>Giver relevant kvalitetsundervisning bedre udbytte for eleverne / deltagerne? Hvis ja, hvilket – hvis nej?</p> <p>Hvad er relevant og anvendelig skolegang/ uddannelse, der kan give børn, unge og deres forældre tillid til systemet, fordi de kan se, at deres børn faktisk får job efter endt uddannelse?</p> <p>Hvilke mål og krav bør anvendes for vurdering af relevans af curriculum ifht NGO programmer, der sigter mod EFA men også mod fattigdomsreduktion, social retfærdighed m.v?</p>	<p>uddannelse.</p> <p>Forskning i, hvad det er mest hensigtsmæssigt at undervise f.eks. afrikanske børn i, samt forskning i, hvordan dette skal foregå, på hvilke sprog, med hvilken ressourceanvendelse.</p> <p>Health education and health promotion</p> <p>Education for sustainable development</p>
Pædagogisk metode	<p>Betydning af uddannelse (metoder) i kontekst af kultur og traditioner.</p> <p>Betydning af Civic Education i formelle undervisningsinstitutioner for demokratisk udvikling (inkluderende metoder).</p> <p>Hvilke implikationer for kultur, dannelse og samfund har en metodetilgang som 'Learner Centered Education' når den indføres i udviklingslande med traditionelle læringsmønstre og med anderledes hierarkiske strukturer mellem generationer og køn? Hvilke antagelser bygger LCE på? Er disse hensigtsmæssige ifht NGOers øvrige målsætninger for udvikling og respekt for kulturel forskellighed?</p> <p>Hvilke indlæringsmetoder fra 'moderne pædagogik' kan imødegå de barrierer, som landlige skoler i fx Uganda står overfor?</p> <p>How could theory and 'best practices' contribute to balance the learning environment between conservation and change in 'School for Life' classes in Ghana?</p>	<p>Pedagogy (especially analyses of teaching methods such as 'child friendly' approaches)</p> <p>Læringskulturer i udviklingslande</p> <p>Hvilke forestillinger om læring og undervisning har man i (konkrete) udviklingslande, og hvorledes passer disse til de eksisterende uddannelsessystemer (i disse lande). Børn og unges deltagelse – hvad vil det sige, hvordan måles det?</p> <p>Formal and informal learning processes, democratisation of schooling</p>
Unge og voksen uddannelse	<p>Hvad sker der med piger efter primary ? Hvilke barrierer for at gå videre til JSS? Hvorfor dropper de ud?</p> <p>Hvordan kan de unge blive aktiveret? De unge udgør en stor del af befolkningen i mange u-lande, og der er ofte en stor ungdomsarbejdsløshed.</p> <p>Undersøgelser der kan kaste lys over, hvordan man kan mobilisere de unge uden at skabe konflikter i et samfund, hvor den ældre generation traditionelt har en ledende rolle.</p> <p>Forskning i unge og voksen uddannelse (TVSD).</p> <p>Forskning i samarbejde med virksomheder i.f.t. ex. praktik.</p> <p>En analyse af tiltagene: Formel/uformel uddannelse; Praktiske projekter i uddannelsen; iværksætteri;</p>	<p>Micro-credit and social entrepreneurship</p> <p>Research on context-sensitive capacity-building and training: more research into the appropriateness of 'best educational practices' for developing country contexts is needed and called for in scholarship on development & education.</p> <p>Processes of participation and influence of local target groups in health promotion and community development and sustainability.</p>

	<p>Sportslige og kulturelle aktiviteter som en samlende og aktiverende funktion.</p> <p>Mange alfabetiseringsprogrammer er ineffektive. En undersøgelse af alfabetiseringsprogrammer med henblik på at afdække hvilke faktorer, der spiller den største rolle i forbedringen af disse programmer: Lærernes kapacitet, Undervisningsmaterialet, Undervisningsmetoderne, Brugsværdien/effekten af de indlærte færdigheder, Den sociale kontekst?</p> <p>I forbindelse med erhvervsfaglige uddannelser, er der brug for at få lavet 'tracer studier', der viser, hvor de unge, der har været i programmet havner henne? Er de i arbejde? Er de i en bedre position end før?</p>	
Videregående uddannelser		<p>Higher education for citizenship and sustainability: Much research on education in the developing world has to do with basic education. More attention is needed to higher education, both in terms of quality but also topics such as the potential of higher education to develop students' tacit abilities e.g. collaborative abilities, reflexivity & critical thinking, ethics and positive citizenship attitudes. Here, the Danish higher education teaching tradition has much to offer as a source of inspiration, albeit with due attention to contextual differences.</p> <p>Teacher training and capacitybuilding</p> <p>Det er specielt indenfor kapacitetsopbygning og udveksling af studerende fra Syd i forbindelse med vores forskningsprojekter, vi har mulighed for at på fornuftig vis at bidrage i fremtiden.</p>
Ledelsesuddannelse	<p>Undersøgelse af synergieffekten i uddannelsesprogram mellem komponenterne: 1) uddannelse af skoleledelse, 2) voksenalfabetisering og 3) skolebestyrelses-management?</p>	<p>Management education: More research is needed on management education in the developing world: relevance and appropriateness of management education in different contexts, how to improve learning with limited resources, teacher training, the role of management education in fostering more effective and responsible business environment in the developing world, in particular among young entrepreneurs.</p>
Medier og uddannelse	<p>Hvilken rolle spiller medier som kilde til dannelse, uddannelse og forandring for børn og unge i udvalgte udviklingslande? På hvilke måder kan en NGO inddrage arbejde med medier for at fremme sine uddannelsesprogrammer og mål?</p>	<p>Medier/ICT i formel og uformel læring; e-læring og mobile læring; viden, medier og læring.</p>
Sprog i uddannelser	<p>Hvad gør man, når der er mange sprog indenfor et område? Hvad med modersmålsundervisning? Kan man slå sprog sammen?</p> <p>Didaktisk viden om tosproget uddannelse – især i landområderne (fx i Mozambique)</p>	<p>Sprog, social mobilitet, social identitet og social kapital.</p>

<p>Uddannelsespolitik</p>	<p>Potentialet for etablering af stabile institutionelle samarbejder indenfor uddannelse. Begrundelse: En kortlægning af, hvordan institutioner i udviklingslande støttes i at nå Education for All målene samt, hvordan de kan leve op til Bologna målene.</p> <p>Analyse af uddannelsessituationen i et land eller region (forberedelse af en baseline)</p> <p>Uddannelse i skrøbelige stater: Muligheder og begrænsninger.</p> <p>Kvalitet frem for kvalitet. Skal alle i skole for enhver pris?</p>	<p>Kritiske analyser af den rolle, som uddannelse spiller og tillægges i udviklingspolitik og – praksis.</p>
<p>Bistands politik og metoder</p>	<p>I stedet for at udarbejde standardevalueringer kunne man prioritere at udarbejde egentlige forsknings-baserede proces- og effektevalueringer; men det kræver, at projekterne bygges op/beskrives således at de kan proces- og effektevaluere. Effektevalueringer kræver fx altid beskrivelser af effektmål. Med proces- og effektevalueringer ville man kunne udvikle effektiv implementering af specifikke projekter/former/modeller/emner/processer.</p> <p>Et opgør med 'transfer-of-knowledge-paradigmet'. I 1992 og igen i 2002 brød UNDP med 'transfer of knowledge paradigmet.' (se; Fukuda-Parr 2002: Capacity for Development. New solutions to old problems) Hvilke konsekvenser har det for effekten af dansk udviklingsbistand, at det stadig er dette paradigme forskningsprioriteringer og administration indskriver sig i?</p> <p>Logical Framework Approach. En hæmsko eller en styrke? Begrundelse: LFA er et dominerende styringsredskab indenfor udviklingsindustrien. En LFA matrix har ofte et tidsperspektiv på 2-5 år. Hvilke konsekvenser har det eksempelvis for en 'learner centred' tilgang til uddannelse?</p> <p>I hvor høj grad kan uddannelsesforskning fra DK anvendes i udviklingslande? Overhovedet ikke? Eller?</p> <p>Konkret stillingtagen af forskningen til et uddannelses projekt.</p> <p>Analyser af hvad der virker/ikke virker, hvorfor/hvorfor ikke.</p>	<p>Aims and visions within Danish development research</p> <p>Changing nature of (and loss of autonomy) within Danish 'NGO's</p> <p>Analyser af den rolle, som uddannelse spiller i udviklingsprojekter indenfor andre sektorer (fx landbrug, skovbrug, sundhed), hvor uddannelse betragtes ikke så meget som et mål, men snarere et middel til at opnå udvikling.</p>
<p>Andet</p>	<p>Organiseringen af undervisningen i et nomadisk område. Skal skolen følge eleverne – eller skal man kunne gå ind i undervisningen på det nye sted i en periode?</p>	<p>Nationale kulturers betydning for kreativitet og kritisk tænkning i udviklingslande</p>

De udfordringer, der i forrige afsnit er beskrevet med hensyn til samarbejde mellem NGOerne og forskerne, kunne give formodninger om, at de to aktørgrupper ser helt forskelligt på aktuelle forskningsbehov. Ser man bort fra, at NGOere og forskere udtrykker sig forskelligt – måske jf deres forskellige formål, er der imidlertid i stort set alle tilfælde mulighed for at matche et NGO

formuleret forskningsforslag med et tilsvarende formuleret af en forsker. Umiddelbart ligger der et stort potentiale i, at det i dette omfang er muligt at matche alle de behov NGOerne definerer i forhold til uddannelsesforskningen med et behov identificeret af en forsker. 'Så er det jo bare at komme i gang' kunne konklusionen være, og det er da også blevet sagt på mange af de fælles møder, der har været afholdt mellem NGOere og forskere gennem de seneste par år. Hvorfor NGOerne stadig taler om behovet for mere samarbejde med forskere, og hvorfor det er vanskeligt at grave konkrete eksempler på samarbejder mellem NGOere og forskere frem, er der muligvis en forklaring på i kapitel 4, der sætter fokus på vilkår for forskningen. Men først skal et nyt udspil fra Danske Universiteter, der også siger noget om forskningsverdenens aktuelle behov og interesser præsenteres.

Universiteternes interesser.

Samtidig med at dataindsamlingen til denne undersøgelse fandt sted offentliggjorde en arbejdsgruppe under Danske Universiteter en rapport, som udgør universiteternes bidrag til den igangværende debat om en ny dansk udviklingsstrategi. I rapporten foreslår danske Universiteter syv såkaldte 'ressource-platforme'. Platformene skal være mødesteder for forsknings- og uddannelsesinstitutioner, internationale organisationer, vidensbaserede virksomheder og andre aktører, der kan bidrage til at styrke udviklingslandenes universiteter og deres rolle lokalt. De syv platforme, der præsenteres er:

1. Human Health,
2. Management and Leadership,
3. Water, Land and Biodiversity,
4. Agriculture and Agribusiness
5. Sustainable Technologies
6. Economic Development, Growth and Innovation
7. Culture, Development and Human Security.

I oplægget til den 7. platform fremgår det, at udviklingsprocesser ikke kun handler om teknologiske in-put og udbytte/resultater, og at der derfor også er brug for at støtte opbygningen af stærke akademiske miljøer indenfor samfundsvidenskab og humaniora på universiteterne i Syd. Det indebærer, at der også skal fokus på områder som: antropologi, sociologi, historie, sprog, kommunikationsforskning, uddannelsesforskning, politologi, økonomi samt psykologi. Som i de andre platforme fremhæves det, at kapacitetsopbygningen her bl.a. består i integrerede uddannelses- og forskningsprogrammer (Danske universiteter 2009: 27). Der lægges fra arbejdsgruppens side med andre ord op til, at forskning og uddannelse i dansk udviklingsbistand fremover skal foregå i større såkaldte kapacitetsopbyggende programmer.

Hvorvidt der er et samspil eller en modsætning mellem universiteternes samlede strategiudspil og de enkelte institutters besvarelser på spørgsmål om deres behov og interesser i forhold til fremtidige forskningstemaer, som fremgår af boks 6, skal her stå åbent til videre diskussion. I flere besvarelser fra forskere fremgår det imidlertid, at omfanget af den udviklingsrelaterede uddannelsesforskning også kan forklares ved, at området ikke er prioriteret på det enkelte institut. I hvidbogen: *Kvalitet og styring i Fremtidens Universiteter fra 2009* fra Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab fremgår det bl.a., at der er i mekanismer i universitetsloven fra 2003, der medfører, at de lokale ledere på universiteterne ofte kan være tvunget til at prioritere det, der lige her og nu bedst egner sig til at få budget og regnskab til at hænge sammen. En sådan strategi tjener ifølge en af forfatterne bare ikke nødvendigvis forskning eller samfundet bedste på lang sigt, men kan i stedet effektivt undergrave den selvtillid og faglige stolthed, der er forudsætningen for at tænke virkelig nyt

(Humaniora nr. 2 2009: 16,19). Med andre ord er det enkelte instituts og universitets prioriteringer af forskning – og herunder uddannelsesforskning i relation til udviklingslande – bl.a. styret af økonomisk nødvendighed – dvs. hvad der er størst chance for, at der kan skaffes eksterne forskningsmidler til.

Diskussionen om behov og interesser i udviklingsrelateret uddannelsesforskning er med andre ord indlejret i den mere overordnede debat om strategisk styret forskning versus fri forskning¹⁰, som har bølget frem og tilbage i Danmark i hele den periode, denne undersøgelse dækker fra 2004-2009. I 2003 kom der en ny universitetsreform, der påvirkede styringen og økonomien på universiteterne og i 2007 blev en lang række universiteter sammenlagt. I december 2009 kom der en evaluering af Universitetsformen, der blandt andet påpeger, at styring og ejerskab til bygninger, som påvirker universiteternes økonomi, har indflydelse på universiteternes autonomi, og dermed også konsekvenser for konkurrence om forskningsmidler både internt og eksternt. Tendensen til stigende strategisk styring af forskningen og krav til at forskerne løbende skal skaffe eksterne midler til forskning, mens administration og undervisning samtidig fylder mere og mere i deres dagligdag, går ifølge en del forskere ud over forskningsfriheden.¹¹ Tidligere på året viste en undersøgelse om forskningsfrihed, hvor mere end 5.600 forskere deltog, at mere end 60 procent af forskerne på universiteterne oplever, at forskningsfriheden er blevet svækket, siden universitetsloven blev indført i 2003.¹²

Danidas interesser.

Overordnet er udviklingsforskningen bestemt af udviklingspolitikken. Dansk udviklingsbistand er lovfæstet i Lov om Internationalt Udviklings samarbejde fra 1971. Danidas behov og interesser i dansk ulandsrelateret uddannelsesforskning er ikke formuleret eksplicit, og derfor må man sige, at Danidas generelle strategi for udviklingsforskningen også gælder for den forskning, der specifikt relaterer sig til uddannelse.

Politikken for udviklingsforskningen i den undersøgte periode fra 2004 – 2009 er fastlagt i forhold til Partnerskab 2000, som er vedtaget af Folketinget, og i de prioritetsplaner for dansk udviklingsbistand, som regeringen fremlægger årligt. Forskningens rolle i udviklingsarbejdet er i Partnerskab 2000 behandlet i afsnit 11.1. Her fastslås det, at 'Den danskstøttede udviklingsforskning først og fremmest skal kunne bidrage til løsning af udviklingslandenes problemer både i form af nye forskningsresultater og i opbygning af kapacitet. Samtidig skal forskningen kunne bidrage til en forbedring af dansk udviklings samarbejde gennem en forbedring af det faglige og politiske beslutningsgrundlag samt udvikling af en dansk ressourcebase.' Derudover bliver der henvist til et udvalg med international deltagelse, som ville få til opgave at vurdere den hidtidige danske ulandsforskning og i lyset af internationale behov komme med anbefalinger om prioriteringer og fremtidig organisatorisk ramme for forskningen. Resultatet af den nævnte undersøgelse kom i 2001 i form af en kommissionsrapport med titlen: 'Partnership at the

¹⁰ Strategiske forskningsmidler bevilges af Det Strategiske Forskningsråd til dansk forskning indenfor politisk prioriterede og tematisk afgrænsede områder. Der er 7 programkomiteer i det strategiske forskningsråd, og den ene har overskriften 'Uddannelse og Kompetenceudvikling'. For mere information se: www.fi.dk

Frie forskningsmidler bevilges af Det Frie Forskningsråd inden for alle videnskabelige områder til konkrete forskningsaktiviteter, som er baseret på forskernes egne initiativer, og som styrker kvaliteten og internationalisering af dansk forskning. Se mere herom side 44 og for mere information se: www.fi.dk

¹¹ Åbningstale på Åben AC-høring: Universitetsevalueringen 2009. 28. januar 2009 af Sine Sunesen.

¹² Universitetsreformen har svækket forskningsfriheden i Information 30.08.2009

Leading Edge. A Danish Vision for Knowledge, Research and Development' (UM, 2001). Under påvirkning af bl.a. kommissionens anbefalinger, er der fra 2002 og fremefter lagt øget vægt på, at forskningen skal kunne anvendes direkte i forhold til bistandens målsætning om fattigdomsbekæmpelse. Derudover at forskningen/vidensproduktionen i højere grad skal foregå i udviklingslandene, i større projekter og i samarbejde mellem danske forskningsinstitutioner og forskningsinstitutioner i samarbejdslandene i såkaldte 'forskningsbistandsprojekter'. På Danidas hjemmeside er formålet med udviklingsforskningen i 2009 kort formuleret som følger: 'Udviklingsforskningen kan ligesom de øvrige dele af dansk udviklingsbistand medvirke til, at udviklingslandene kan realisere gevinsterne fra globaliseringen. Fremme af FN's 2015-mål er et vigtigt element i regeringens udviklingspolitiske prioriteter og dermed også i udviklingsforskningen. Derudover rummer forskningen det særlige element, at den også sigter på at identificere og løse nogle af de store udviklingsproblemer, der vil være eller vil blive aktuelle efter 2015. Udviklingsforskningen skal være med til at løfte de udfordringer, der ligger i 2015-målene, men den skal også have et åbent blik for udfordringer og problemer, der vil vise sig i et længere perspektiv (...) Der er et overordnet mål om en tæt sammenhæng mellem udviklingsforskningen, bistandspolitikken og det praktiske bistandssamarbejde. Forskningsstøtten skal ses som en integreret del af dansk udviklingsbistand og bidrage til opnåelsen af de centrale målsætninger for dansk udviklingspolitik, der er udstukket i regeringens udviklingspolitik. Det betyder en vægtning af forskning, der genererer viden til fremme af dansk udviklingsbistands overordnede målsætning om fattigdomsbekæmpelse som udtrykt i "Partnerskab 2000" og i Regeringens udviklingspolitiske prioriteter.'¹³

Derfor ganske kort om regeringens aktuelle bistandspolitiske prioriteringer: Der er 5 overordnede temaer i dansk udviklingsbistand: Fattigdomsbekæmpelse, økonomisk udvikling, skrøbelige stater og konflikt, social udvikling samt miljø og klima. Uddannelse indgår som et temaerne under social udvikling. Danida skriver om støtten til uddannelse: Danmark støtter uddannelse igennem sektorprogrambistand i 8 af de 15 programsamarbejdslande. Det gælder aktuelt følgende: Benin, Bhutan, Bolivia, Burkina Faso, Mozambique, Nepal, Nicaragua, Zambia.¹⁴ Danmark støtter derudover uddannelsesaktiviteter i lande i meget vanskelige situationer såsom Afghanistan og Syd-Sudan. Bistanden på uddannelsesområdet er i meget høj grad koblet på partnerlandenes nationale strategier og uddannelsesplaner. Det vil sige at Danmark normalt støtter uddannelsessektorerne i disse lande ved at give støtten direkte til landets regering, hvorpå landets (oftest) undervisningsministerium planlægger og budgetterer for den modtagne finansielle støtte, og derefter implementerer de planlagte aktiviteter igennem de nationale systemer. Kapacitetsopbygningen af nationale systemer, på centralt og decentralt niveau, er således meget højt prioriteret indenfor uddannelsessektoren.¹⁵

De seneste år har den bilaterale bistand til uddannelse ligget på omkring 500 mio. kr. årligt, hvilket svarer til cirka 6,4 procent af den samlede danske bilaterale bistand. Derudover har Danmark i 2009 afsat 135 mio. kr. til det såkaldte Fast Track Initiative for uddannelse – ikke mindst med sigte på at styrke pigers adgang til uddannelse. Danmark støtter desuden arbejdet af FN-organisationerne UNICEF og UNESCO indenfor uddannelsesområdet, i 2009 hhv. med 180 mio. kr. og 20 mio. kr.

¹³ www.um.dk (05.09.2010)

¹⁴ Nicaragua programmet forlænges formentlig ikke efter 2009 jf. : Støtten til Nicaragua beskæres og omlægges: <http://www.um.dk/nr/exeres/505ab2bc-3b2a-41f4-bf28-625a40ab7284.htm>, (05.09.2009).

¹⁵ www.um.dk (05.09.2010)

Ifølge en helt ny analyse Uddannelsesnetværket i 2009 har fået udarbejdet over dansk bistand til uddannelse er der i alt registreret ca. 159 igangværende uddannelsesprojekter finansieret af Danida. De 9 var sektorprogrammer, andre 56 blev gennemført af Danida, mens de resterende 94 projekter blev gennemført af forskellige danske NGOer og uddannelsesinstitutioner samt enkelte andre aktører. (MVHConsult, 2009: 27)

For at skabe den ønskede sammenhæng mellem udviklingsforskningen, bistandspolitikken og det praktiske bistandsarbejde fastsætter Danida hvert år 3-4 prioriterede temaer, der styrer fordelingen af den del af forskningsmidlerne, der kan søges af danske forskere. De prioriterede temaer for FFU midlerne i den undersøgte periode samt i det kommende år fremgår af boks 7. Her fremgår, at det primært er i 2006 og 2009, der har været et tema, der viste, at Danida havde behov og interesse for forskning i uddannelse.

Boks 7: FFU prioriterede forskningstemaer i perioden 2004 - 2009

2010:	
1.	Klima, energi og bæredygtig anvendelse af naturressourcer
2.	Landbrug, vækst og bæredygtig udvikling
3.	Skrøbelige stater, konflikt og civilsamfund
2009:	
1.	Forskning vedrørende medicin og sundhed med særlig relevans for fattige lande.
2.	Klima, energi og bæredygtig udnyttelse af naturressourcer
3.	Ungdom, uddannelse og beskæftigelse
4.	Fødevarerikkerhed
2008:	
1.	Medicin og sundhed med særlig relevans for fattige lande
2.	God regeringsførelse på centralt og/eller decentrale niveau
3.	Miljø og bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, samt udvikling af energi
2007:	
1.	Sundhedssystemer i Afrika
2.	Miljø- og bæredygtig benyttelse af naturressourcer samt udvikling i Afrika
3.	God regeringsførelse centralt og/eller decentralt niveau
2006:	
1.	Sundhedssystemer i Afrika.
2.	Børn og unge i udviklingslandene
3.	Den private sektors rolle og udvikling i udviklingslandene
4.	Markedsbaseret landbrugsproduktion i udviklingslande
2005:	
1.	Fødevarerikkerhed
2.	Kønsaspektet i udviklingsprocesser
3.	Postkonfliktsituationer og konsekvenser for sociale strukturer
2004	
1.	Land/by dimensioner i udviklingsprocessen
2.	Fattigdomsorientering – statens og civilsamfundets roller
3.	Biodiversitet og landbrugsproduktion

I en samtale med Danidas bistandsfaglige rådgiver på uddannelsesområdet blev kravene om, at forskningen skal have relevans for bistandsarbejdet, konkretiseret i forhold til Danidas aktuelle behov. I forbindelse med den dansk initierede internationale Afrika kommissionens arbejde blev der afholdt en række dialogmøder, hvor kommissionens medlemmer konsulterede eksperter på en række forskellige områder. I den forbindelse eftersøgte kommissionen danske eksperter, der vidste noget om 'Post-Primary Education' i Afrika. Det var muligt at finde enkelte danske eksperter, der havde arbejdet med området i praksis, men ingen, der havde forsket i området. Det betød, at der manglede den teoretiske kompetence til at løfte diskussionen. Danida måtte derfor hente folk ind fra den hollandske og engelske ressourcebase. Et andet eksempel er Danidas engagement i Fast-Track

Initiativet (FTI) hvor Danmark aktuelt sidder med i ledelsen. I den forbindelse har der ikke været nogen fra forskerverdenen, der har henvendt sig til Danida for at gå dybere ind i, hvad der sker i dette initiativ.¹⁶ Danidas uddannelsesrådgiver mener, at det kunne være relevant for Danida, hvis nogen ønskede at gøre initiativet til genstand for forskning.

Generelt er Danidas behov ifølge den bistandsfaglige uddannelsesrådgiver, at der er uddannelsesforskere, der forholder sig bredere analytisk til spørgsmål om uddannelsers betydning for udvikling. Danida udtrykker, at de er meget interesseret i dialogen med uddannelsesforskere, men at de oplever, at uddannelsesforskere sjældent møder op og bidrager til debatten om prioriteringer, når anledningen er der.

¹⁶ Fact Track Initiative ((FTI) er et globalt partnerskab mellem donorer og udviklingslande der siden 2002 har arbejdet med med det formål at styrke Education for All processen bl.a. ved at sikre øget finansiering. Læs evt. mere om dansk engagement i Fast Track initiativet i *Analyse af dansk bistand til uddannelse*, Kap 3, MVH Consult for Uddannelsesnetværket 2009 på www.uddannelsesnetvaerket.dk

4. Finansiering af forskningen.

Hvorvidt det enkelte forskningsprojekt eller program kan realiseres er som nævnt både forbundet med tildeling af basismidler til universiteterne, universiteternes egne strategiske prioriteringer og dels med prioriteringerne i danske forskningsråd, i tildelingen af forskningsmidler i EU programmer, i de private fonde samt ikke mindst i dansk og udenlandsk erhvervsliv, hvor forskerne også kan forsøge at rejse midler til forskning ud over den tid, de har tildelt til forskning via universiteternes basismidler.

Samlet set finansieres langt den største del af dansk forskning af dansk erhvervsliv (incl. fonde). Den næststørste kilde er danske offentlige midler. Af de offentlige midler på finansloven i 2006 blev næsten halvdelen (ca. 5.3 mia.) tildelt universiteterne, lidt mere end 1 mia. til sektorforskning og 1.2 mia. til forskningsråd. (www.danskeuniversiteter.dk hvor 2006 tal er publiceret i 2008) Når det angår finansiering af forskning vedrørende uddannelse i udviklingslande ser det imidlertid ikke ud til, at det er dansk erhvervsliv, der gør sig mest gældende. Ifølge resultatet af spørgeskemaundersøgelsen og de forskningsprojekter, der er samlet i bilag B, har de forskere, der orienterer sig mod uddannelse i udviklingslande primært fået bevilget forskningsmidler fra Forskningsfagligt Udvalg under det Det Strategiske Forskningsråd, FFU og enkelte fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation, FKK og Forskningsrådet for Samfund og Erhverv, FSE i det Frie Forskningsråd. Det fremgik desuden af interview med den bistandsfaglige rådgiver på forskningsområdet i Danida, at stort set alle ansøgninger, der vedrører forskning i relation til udviklingslande, der indgår til det Strategiske Forskningsråd videresendes til FFU, hvilket en gennemgang af de øvrige bevillinger fra det Strategiske Forskningsråd bekræfter. De forskellige kilder, der er nævnt som finansiering af den ulandsrelaterede uddannelsesforskning er nævnt i boks 8:

Boks 8. Forskningsinstitutternes tilbagemelding om forskningsmidler.

- Det Strategiske Forskningsråd – Forsknings Fagligt Udvalg, FFU (16 - heraf 2 fra 2003)
- Det Frie Forskningsråd – Kultur og Kommunikation, FKK (3)
- Det Frie Forskningsråd – Samfund og Erhverv, FSE (1)
- Universiteternes basisbevillinger (6 – og evt. delvist i fleste projekter)
- EU Programmet: Tempus Joint European Project (1)
- EU Framework 1 (i ansøgningsfasen)
- Bikubefonden (1)
- Det Obelske Familiefond (1)

Danidas støtte til forskning

FFU midlerne udgør kun en mindre del af Danidas samlede forskningsmidler. Som det fremgår af Danidas forskningsredegørelser og årsrapporter, anvendes der hvert år lagt større beløb til forskning. Det er midler som enten er fordelt via multilaterale forskningssamarbejder primært i form af støtte til internationale forskningscentre indenfor landbrug, sundhed eller økonomi samt forskning i sociale forhold. Eller det er midler i det bilaterale forskningssamarbejde øremærket til bestemte forskningscentre og forskningsnetværk. Det har blandt andet været centre, der forskede i

frøsundhed, skov, landskab og planlægning, sundhed samt tidligere tilskud til Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) via et generelt tilskud. DIIS har tidligere haft ansat forskere, der beskæftigede sig med uddannelse, men det er ifølge instituttets besvarelse af spørgeskemaet i denne undersøgelse ikke længere et prioriteret område. Der blev i en periode givet støtte til forskningsnetværk vedr. fjerkræ, jordbrug, sundhed, vand (DWF) miljø (ReNED) samt netværk for god regeringsførelse, økonomisk politik og offentlig forvaltning (GEPPA). Som allerede nævnt i kapitel 2, har der ikke været forskningsnetværk med fokus på uddannelse.

Derudover understreger Danidas bistandsfaglige rådgiver på uddannelsesområdet, at der kan indgå dansk støtte til forskning i uddannelse i samarbejdslandene via sektorprogrammer. I hvilke omfang er det imidlertid ikke muligt at sige noget om. Da denne undersøgelse skal afdække forhold omkring dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning, er hverken forskning i sektorprogrammerne i samarbejdslandene eller de øremærkede midler til andre forskningsområder undersøgt nærmere, da de ikke udgør en del af de midler, der kan søges til dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning.

For at få en fornemmelse af hvilken volumen dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning har haft i de forskningsrådsbevillinger, hvor der reelt har været adgang til eksterne forskningsmidler for danske forskere i feltet, rettes blikket i det følgende mod FFUs, FFKs og FSRs bevillinger. En afdækning som bidrager til at synliggøre, hvilke vilkår, der har været for området i den undersøgte periode. Bevillingerne er gennemgået for årene 2004-2009.

Frem til 2005 blev bevillingerne til udviklingsforskningen uddelt af Rådet for Udviklingsforskning (RUF). I 2005 blev RUF erstattet af Forskningsfagligt Udvalg (FFU) som laver indstillinger vedrørende den bistandsrelevante forskning til det store centrale, danske udvalg på forskningsområdet: Det strategiske Forskningsråd under Videnskabsministeriet. Gennemgangen af FFUs bevillinger har været et gravearbejde. I modsætning til bevillinger fra det Strategiske Forskningsråd i øvrigt og i modsætning til bevillinger fra det Frie Forskningsråd er der ikke offentlig tilgængelig information om bevillingerne til udviklingsforskningen, hvor man fx kan orientere sig lidt om forskningens indhold, bevillingsstørrelse, tidsramme og kontaktinformationer på den ansvarlige forsker/forskningsinstitution. Danida har fra 2004 – 2008 årligt offentliggjort såkaldte forskningsredegørelser. Nogle år indgår lister med titler på projekter, der har fået bevilget midler via FFU, og det bevilligede beløb er opgjort, andre år er det bevilligede beløb ikke opgjort. Projekterne er opstillet alfabetisk efter forskernes navne. Der er ikke nogen opdeling i forhold til de årligt udmeldte prioriterede områder. Projekterne er heller ikke indholdsmæssigt opsummeret, så en opgørelse over fx uddannelsesrelaterede projekter kan udelukkende laves på baggrund af titler og krydstjek med tilbagemeldingerne fra forskningsinstitutionerne via spørgeskemaerne. Hvorvidt et projekt kan tematiseres som 'uddannelse', giver derfor i sagens natur en vis usikkerhed i forhold til de projekter, der udelukkende er vurderet på baggrund af titler, og som ikke samtidig er identificeret i spørgeskemabesvarelser eller via universiteternes hjemmesider. Der kan derfor være projekter, der er medtaget eller udeladt, hvor det modsatte burde have været tilfældet. Opgørelsen vil trods denne usikkerhed alligevel pege på en hovedtendens.

Da der for årene 2007 - 2009 ikke var offentliggjort lister over det bevilgede beløb, efterspurgte konsulent Danida om adgang til disse informationer. Bevillingerne fra 2008 og 27 ud af 34 bevillinger for 2009 blev efterfølgende oplyst, men bevillingsbeløbene fra 2007 kunne ifølge Danida ikke fremskaffes. Bevillingerne fra 2007 indgår derfor kun i den følgende opgørelse, fordi de to projekter, der i titlen signalerer, at de handler om uddannelse, begge indgår i besvarelser på

spørgeskema til forskningsinstitutterne, og dér har angivet størrelsen på bevillingen. Det kan imidlertid undre, at der er så ringe gennemsligtighed i bevillingen af offentlige forskningsmidler, at informationerne, selv når de efterspørges, ikke kan fremskaffes. Information svarende til den, der er offentlig tilgængelig på de øvrige forskningsområder, ville måske i sig selv gøre det lettere for et Uddannelsesnetværk eller for et forum af forskere fremover at etablere et overblik over forskningsfeltet som et første skridt på vejen til kontakt og samarbejde mellem forskerne og mellem forskere og NGOere.

I boks 9 er det samlede beløb til udviklingsforskning opgjort i perioden 2004 – 2009. Det fremgår, at ud af de samlede forskningsmidler på ca. 200.000 – 240.000 millioner kroner årligt udgør de midler, der bl.a. kan søges til forskning i uddannelse i perioden lidt under halvdelen. I alt er der i perioden 2004-2009 fra det Forsknings Faglige Udvalg i Danida under det Strategiske Forskningsråd bevilget midler til i alt 218 større og mindre projekter. Som det fremgår af nedenstående skema kan ca. 11 af disse projekter defineres som forskning i uddannelse og 6 af disse i direkte relation til den formelle uddannelsessektor. Denne opgørelse skal som nævnt tidligere tages med det forbehold, at hvor vidt projekterne handler om forskning i uddannelse eller ej i nogle tilfælde er vurderet ud fra projekternes titel. I alt er der i den undersøgte periode bevilget ca. 24 millioner ud af 639 millioner kr. til udviklingsrelateret uddannelsesforskning.. Gennemsnitligt er der tale om at forskning til uddannelse fra 2004-2009 har udgjort 3,7 procent af de samlede midler. Det er vanskeligt at tale om enten en stigning eller et fald i tildelingen af FFU midler i den ansøgte periode, men det kan bemærkes, at netop i de to år, hvor der har været opslået et tema, der vedrører uddannelse (2006 og 2009) ligger tildelingen til uddannelsesprojekter under gennemsnittet på 3,7 procent.

Boks 9. Opgørelse af Danidas samlede bevillinger til udviklingsforskning.

År	Samlet forskningsbeløb	FFU midler	Til Uddannelse	Til udd i % af FFU	antal uddan pr	antal sektor pr
2004	198,9	96,7	0		0	0
2005	238,5	72,6	2,323	3,2	2	1
2006	200,0	96,7	2,851	2,9	3	2
2007	202,4	96,0	4,350	4,5	2	2
2008	285,3	112,0	8,494	7,6	2	1
2009	242,4	165,0	5,866	3,6	2	0
i alt	1367,5	639,0	23,884	3,7	11	6

Det opgøres hvor meget, de 'konkurrence udsatte midler' (FFU midler) udgør af et (Samlet forskningsbeløb), hvor meget der i kr. er bevilget til udviklingsrelateret uddannelsesforskning i den brede definition anvendt i denne undersøgelse (Til uddannelse), hvor mange procent dette tal udgør af de samlede FFU midler (til udd i % af FFU) og hvor mange projekter dette beløb vedrører i antal fordelt, hvis uddannelses defineret bredt (antal uddan pr), og hvor mange af disse projekter, der specifik har fokus på uddannelsessektoren (antal sektor pr).

En del af forskningsmidlerne i FFU har i den periode, der er undersøgt, været øremærket til større projekter og programmer med fokus på kapacitetsopbygning indenfor naturvidenskabelige forskningsområder. Det er blandt andet de såkaldte ENRECA projekter, som udgør omkring 70 projekter over en årrække samt aktuelt 2 pilotprojekter i Vietnam og Tanzania. Alt andet lige har denne prioritering mindsket omfanget af FFU midler, der har kunnet ansøges af andre forskningsområder - herunder forskning i uddannelsessektoren og læring. I samtalen med medarbejdere fra Danidas bistandsfaglige tjeneste, blev det understreget, at kapacitetsopbygningsprojekter indenfor fx. landbrugs- og sundhedsuddannelser indebærer en høj grad af læring bl.a. i form af udvikling af uddannelse, undervisning og forskningsmetoder. I

ENRECA projekterne er der fx uddannet flere hundrede forskere (Danidas årsberetning, 2005). Det er imidlertid stadig de naturvidenskabelige fagområder, der er genstandsområdet for forskningen, og derfor indgår denne type projekter ikke i nedenstående opgørelse. Som nævnt i indledningen sætter denne undersøgelse fokus på forskning, der har uddannelse og læring som genstand – både hvad angår 'forskning i den formelle uddannelsessektor i udviklingslande samt forskning i læring, undervisning og uddannelse i andre sektorer i samfundet, i den private sektor såvel som i civilsamfundet i øvrigt.' Så medmindre det fremgår, at det fx er didaktikken, læringsprocesserne eller lign. der er genstand for den forskning, der samarbejdes omkring, er de kapacitetsopbyggende projekter ikke medtaget i den økonomiske opgørelse og kun medtaget i bilag B i det omfang, institutterne selv har valgt at beskrive dem. I bilag B indgår enkelte projekter, hvor instituttet selv understreger, at der ikke er tale om forskning - men kapacitetsopbygning, hvad angår uddannelse.

Af 196 igangværende FFU- projekter var der i 2008 ca. 11 der fokuserede på uddannelsessektoren.¹⁷ For at få indtryk af om denne tendens med en forholdsvis lille tildeling af forskningsmidler til udviklingsrelateret uddannelsesforskning har været gældende i årene forud, hvor der ikke foreligger offentlige tilgængelige forskningsrapporter, spurgte vi en forsker, der har fulgt området i det seneste 10 år om, hvordan hun har oplevet udviklingen:

Et perspektiv fra en dansk uddannelsesforsker:

Der skete noget markant dengang Danida gik i offensiven med at formulere, at i år 2008 der skulle uddannelse være det, vi satsede absolut mest på i 3. verden. Da det kom frem som erklæring, der blev vi jo som universitetsmiljøer inviteret meget på banen både som deltagere i udviklingsprojekter og også som forskere. Og jeg tror, det var startskuddet til etablering af forskningsmiljøer flere steder rundt omkring på landets universiteter. Så skete der det, at DPU blev etableret, og vi fik de der tværfaglige miljøer blandt andet med deltagelse af antropologer, der var optaget af uddannelsesantropologi i 3. verden. Det udstak nogle perspektiver for en anden form for forskning end den, der udelukkende pegede på 'learning out-comes' og var mere PISA relateret. Det blev jo bare ikke sådan. Danida ændrede sin strategi og uddannelse blev ikke mere opprioriteret end noget andet, og det var mere udviklingsprojekter end forskningsprojekter, det kom til at handle om. Forskningsprojekter skulle være projekter, der kunne pege på praksis, så det er blevet meget svært som forsker at fastholde retten til fri, kritisk forskning. Miljøet var ikke stærkt nok til at kunne holde til den udfordring. (...) Så det har været enkelte forskeres interesse, der har afgjort, at der overhovedet i Danmark praktiseres kritisk uddannelsesforskning, der relaterer sig til Nord-Syd relationen med fokus på uddannelse. Midlerne er blevet færre – der er meget større kamp om dem, og så er der blevet et meget mere massivt krav om: Hvad kan vi bruge det her til? – forstået på den måde, at det skal være direkte omsætteligt. Det er ikke fordi jeg underkender det, men i det der: 'hvad-kan-vi-bruge-det-til.kultur', der glemmer man jo meget tit vigtigheden af det absolut kritiske spørgsmål.

Ifølge denne forsker har der forud for den undersøgte periode blæst langt mere positive vinde omkring betydningen af uddannelsesforskningen for dansk udviklingsbistand – og på en måde, hvor forskerne tilsyneladende oplevede, at dette samarbejde kunne fungere uden, at det gik ud over deres integritet som forskere. Danidas perspektiv med en opprioritering af uddannelse synes oven i købet at have været årsag til, at nogle af universiteterne udviklede egentlige faglige miljøer omkring uddannelse i udviklingslande. Hvis dette perspektiv afspejler den faktiske udvikling, er der altså tale om en markant nedprioritering af området i den undersøgte periode i forhold til de år der gik forud.

Som det fremgår af boks 7 med FFUs prioriterede forskningstemaer, er der i den undersøgte periode fra 2004- 2009 primært i 2006 og 2009 lagt op til en prioritering af forskning, der relaterede sig til uddannelse, hvilket som nævnt ikke umiddelbart afspejler sig i antallet og omfanget af bevillinger disse to år. Tværtimod er det år, der er bevilget flest midler til udviklingsrelateret

¹⁷ www.dfcentre.org (08.11.2009)

uddannelsesforskning 2008. Ifølge samtale med medarbejdere fra bistandsfaglig tjeneste med ansvar for uddannelse og forskning fremgik det, at FFU i 2009 havde modtaget 9 ansøgninger til i alt 25 mio. kr. under temaet 'Ungdom, uddannelse og beskæftigelse.' Heraf fik 4 projekter støtte til et samlet beløb på ca. 12 millioner kroner. Ifølge den fremsendte bevillingsliste handler ingen af disse projekter specifikt om uddannelsessektoren, mens to kan siges at vedrøre uddannelse og læring i den bredere forståelse jævnfør indledningen til denne undersøgelse. Både de interviewede medarbejdere fra Danida og formanden for FFU, Professor Henrik Secher Marcussen undrer sig over, at der under tema 3: 'Ungdom, uddannelse og beskæftigelse.' ikke indkom flere ansøgninger, der vedrørte uddannelse i 2009.

Det kan konstateres, at det ud af de samlede midler er en meget lille del af de såkaldte 'konkurrence udsatte midler', der er bevilget til forskning i uddannelse. Dette kan være en af flere forklaringer på, at Danida ikke kan identificere relevant dansk forskning i forbindelse med fx Afrika kommissionens arbejde og i arbejdet med 'Fast Track Initiative', og det kan være en af flere forklaringer på, at NGOerne har svært ved at inddrage forskningsresultater og indgå samarbejde med forskere, der bedriver forskning af relevans for NGOernes engagement i uddannelse i udviklingslande.

Det fremgår ikke af Danidas forskningsredegørelser, hvem der har søgt om midler og fået afslag, hvilket ville have givet information om, hvorvidt det er i den bevillingsmæssige praksis, de uddannelsesorienterede projekter nedprioriteres eller om det lille antal uddannelsesrelaterede forskningsprojekter kan forklares ved, at der kun er ganske få forskere, der søger om midler indenfor dette område. Har der gennem årene været mange uddannelsesrelaterede ansøgninger, som ikke er imødekommet? I spørgeskemaet blev institutterne spurgt, om de indenfor de seneste år havde ansøgt om midler til forskning vedrørende uddannelse, træning, læring i udviklingslande, som ikke var imødekommet. 13 af de institutter, der i et eller andet omfang beskæftiger sig med området svarede 'nej', herunder de tre institutter, der svarede, at de har et forskningsmiljø omkring uddannelse i udviklingslande. Man kan imidlertid ikke af spørgeskemaet udlede om de 13 institutter svarer nej, til at de ikke har fået afslag, fordi de ikke har søgt om midler til uddannelsesforskning eller fordi deres ansøgning er imødekommet. Tre institutter svarede 'ja' til at de havde søgt om midler til uddannelsesrelateret forskning, som ikke var imødekommet.

Institutterne blev også spurgt om den aktuelle bevillingspraksis har positive eller negative konsekvenser for dansk forskning i uddannelse i udviklingslandene. Langt de fleste (12) institutter, der svarer på dette, skriver, at de ikke ved, om den aktuelle bevillingspraksis har positive eller negative konsekvenser for dansk forskning i uddannelse i udviklingslande. Fire svarer, at de mener, at den aktuelle praksis har negative konsekvenser. Et institut svarer, at det er endog meget svært i øjeblikket at rejse penge til forskning indenfor uddannelse og forklarer det bl.a. med, at opprioriteringen af bistand til den private sektor udhuler de få muligheder, der er på området. Et andet institut begrundet det negative ved den aktuelle bevillingspraksis med, at der er meget få midler til rådighed, og at de som forskere, skal holde sig til forhold, hvor de kan vise dokumenteret effekt (impact), hvilket er vanskeligt indenfor uddannelsesområdet. Et tredje institut skriver, at til trods for at uddannelsessektoren er en væsentlig komponent i Danida-programmerne, afspejles dette ikke i forskningsindsats og prioritering fra Danidas side. Det uddybes med at 'eksempelvis indgår uddannelse ikke som særskilt prioritetsområde i aktuelle opslag fra FFU, hvilket uden tvivl vil få indflydelse på fordelingen af midler.' Et fjerde institut skriver, at det kan være forholdsvist let at opnå en forskningsbevilling til ulandsrelateret uddannelsesforskning, hvis studierne holder sig indenfor det herskende normative paradigme i Danidas udviklingsbistand og udtrykker et mål om at afdække 'hvad der virker' i udviklingsbistanden, men at der er meget lidt kritisk forskning indenfor

uddannelsesområdet, der opnår finansiering gennem Danida. Denne sidste bemærkning, er muligvis et svar på den undren, der blev udtrykt i Danida og hos formanden for FFU over, at der ikke i 2009 var flere ansøjerne, der vedrørte uddannelse, til trods for, at det var opslået som prioriteret tema.

Det Frie Forskningsråd.

Det Frie Forskningsråd støtter, inden for alle videnskabelige områder, konkrete forskningsaktiviteter, som er baseret på forskernes egne initiativer, og som styrker kvaliteten og internationalisering af dansk forskning. Det Frie Forskningsråd giver endvidere forskningsfaglig rådgivning inden for alle videnskabelige områder til videnskabsministeren, Folketinget og regeringen. Rådet bidrager desuden til at styrke formidling og anvendelse af forskningsresultater og deltager i internationalt forsknings samarbejde. Det Frie Forskningsråd består af en bestyrelse og fem faglige råd:

- Sundhed og Sygdom
- Natur og Univers
- Kultur og Kommunikation
- Teknologi og Produktion
- Samfund og Erhverv

Det Frie Forskningsråd – Kultur og Kommunikation har i perioden 2005-2009 bevilget støtte til to projekter, der specifikt beskæftiger sig med uddannelse og læring i udviklingslande - et til 1,8 mio i 2006 og til et forskningsnetværk i 2009 til ca. 1 million – dvs. i alt ca. 2,8 million kr. I besvarelserne på spørgeskemaer, har et institut gjort opmærksom på endnu et FFK finansieret Ph.D projekt, som tilsyneladende indgår i en større bevilling i 2008. Beløbet til dette Ph.D. studie er ikke oplyst og derfor ikke medtaget.

Det Frie Forskningsråd – Samfund og Erhverv har i henholdsvis 2005 og 2006 bevilget støtte til to mindre projekter, der beskæftiger sig med uddannelse og læring til i alt ca. 1,5 mio.

Udover de i alt 11 uddannelsesrelaterede forskningsprojekter, der har fået bevilget midler fra Det Forskningsfaglige Udvalg i Danida, FFU er der altså i perioden yderligere 5 projekter – hvoraf de to er mindre projekter til under 1 millioner kr. der har modtaget støtte fra et forskningsråd. Dvs. alt i alt er der i gennemgangen af offentlige bevillinger fra forskningsrådene i perioden 2004 - 2009 identificeret 16 projekter indenfor temaet ulandsrelateret uddannelsesforskning, der har modtaget i alt ca. 28.184 millioner kroner.

Fremtidens vilkår for støtte

Som nævnt har bestræbelserne fra Danidas side igennem de seneste år været at støtte forskning og opbygning af forskningskapacitet i udviklingslandene og at styrke den direkte forbindelse mellem den støttede forskning og udviklingsbistanden. (Danida. Årsberetning 2007:179). Det sker fx ved at indgå rammeaftaler med enkeltlande om forskning, som det siden 2008 er foregået med Vietnam og Tanzania, hvor der tages udgangspunkt i samarbejdslandenes egne behov og strategier, og hvor forskningsinstitutioner i landene selv vælger de danske samarbejdspartnere. En anden generel bestræbelse går på at reducere den del af forskningsmidlerne, der på forhånd afsættes til specifikke danske institutioner og at fordele flere forskningsmidler gennem de såkaldte konkurrenceudsatte midler. I denne konkurrence vægtes 'større strategiske forskningsprojekter med omfattende elementer af kapacitetsopbygning' samt post.doc og ph.d. projekter indenfor det enkelte års

prioriterede temaer og primært i danske programsamarbejdslande eller i lande, hvor Danida i forvejen støtter andre former for aktiviteter¹⁸.

På møde mellem Danida og Danske Universiteter den 29. oktober 2009 blev konturerne af den fremtidige danske finansiering af udviklingsforskning præsenteret i en række punkter, som er gengivet i boks 10. Her er en prioritering af forskning, der kan anvendes direkte i forhold til danske bistandsprioriteringer, en øget integration af udviklingsforskning i dansk udviklingsbistand generelt samt en prioritering af større forskningsprogrammer på bekostning af enkelte forskningsprojekter klar. Med reference til den dansk initierede Afrika kommissions rapport vil det betyde en øget prioritering af forskning relateret til Afrika og i samarbejde med afrikanske universiteter. Der henvises desuden til et fremtidigt øget samarbejde med danske universiteters 7 platforme, som de præsenteres i det strategiske udspil fra Universiteternes, som dannede basis for mødet: *Building stronger universities in developing countries*.

Boks 10. Danidas strategi for udviklingsforskningen 2010

- Increasingly **"Demand driven"** – point of departure in national policies, strategies and priorities - focus on capacity-building,
- Increased attention will be given to integrating development research in the Danish development assistance (new development strategy).
- Increase focus on larger strategic research-projects as regards the competitive funds
- **Pilot projects** with Vietnam and Tanzania regarding research collaboration in areas of relevance to the development assistance, based on needs defined in the recipient countries.
- Increased **focus** of support to **international development research**: multiannual contributions, core funding and fewer strategic organisations.
- Increased cooperation with others donors on research.
- Increased cooperation with "Danske Universiteter" around the 7 platforms and around the follow up on initiatives of the Africa commission.
- Research and innovation are key elements of any development strategy. The time is ripe for reconsidering how to move from a lot of individual small projects to broader partnership agreement between universities/research institutions in developed and developing countries. "Building stronger universities in developing countries" serves as a good basis for moving forward in such a direction.

Fra: Power Point præsentation v. Danida på dialogmøde mellem Danida og Danske Universiteter den 29. oktober 2009, Århus Universitet.

Af Regeringens udviklingspolitiske prioriteringer – plan til udgiftsramme for bistandssamarbejde for 2009 -2013 fremgår det endvidere (Danida. 2008:10) at de 'konkurrence udsatte midler', herunder projekter under Det Forskningsfaglige Udvalg FFU og pilotprojekter i 2009 har været på 165 mio. men falder til 125 mio. i 2010 for at stabilisere sig på 135 mio. de kommende tre år.

¹⁸ Jf. www.dfcentre.org samt fra Udviklingsministerens tale til dialogmøde om 'visioner for udviklingsforskningen' 2. oktober 2008.

Boks 11 : Forskningsvirksomhed 2008 – 2013 i mio. kr.

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	147,3	165,0	125,0	135,0	135,0	135,0

Danida står over for i 2010 at skulle revidere strategien for udviklingsbistanden fra 2000 – herunder strategien for udviklingsforskningen. Udover de tendenser, der er refereret ovenfor fra tidligere oplæg fra Danida og udviklingsministeren, blev der på mødet om forskning og udviklingsbistand mellem Danske Universiteter og Udenrigsministeriet den 29. oktober 2009 rejst et par spørgsmål fra Danida, som måske giver et fingerpeg, om kommende prioriteringer i forhold til kriterier for bevilling af forskningsmidler og til forskningsnetværk. Danida rejste på mødet to spørgsmål der vedrørte forskningsmidlerne: Bør Danida fortsætte med at støtte individuelle forskningsprojekter eller primært fremover støtte større strategiske projekter? Derudover blev spørgsmålet rejst om Danida fortsat skulle støtte de tre eksisterende forskningsnetværk eller om de aktiviteter, der aktuelt foregår i netværkene ville få bedre betingelser i regi af de syv platforme, som universiteterne har foreslået i deres oplæg til, hvordan danske universiteter kan bidrage til at styrke forskning og uddannelse i udviklingslande?

Tendensen ser derfor ud til at være, at vilkårene for finansiering af udviklingsrelateret uddannelsesforskning via den del af de strategiske forskningsmidler, der knytter sig til bistandspolitikken (ca. 135 mio årligt) vil blive prioriteret til projekter, der har karakter af større, tværfaglige, tværinstitutionelle forskningssamarbejder med stærke elementer af kapacitetsopbygning i tæt samarbejde med og med udgangspunkt i strategiske behov formuleret af partnerne i Syd – herunder som disse er formuleret af den danske Afrika kommission med fokus på landbrugssektoren. Samtidig ser det ud til, at der vil ske ændringer i prioriteringerne af de eksisterende forskningsnetværk. Spørgsmålet er hvorvidt disse udmeldinger kan indebære åbninger for forskningsnetværk og samarbejder indenfor den uddannelsesorienterede udviklingsforskning?

5. Perspektivering og spørgsmål til debat

Som det fremgår af de forrige kapitler, tegner der sig et overordnet billede af den danske udviklingsrelaterede uddannelsesforskning, som et spredt forskningsfelt. Spredt på mange måder. Rent fysisk spredt ud på mange enkelte forskere på mange forskellige institutter på landets forskellige universiteter, men også spredt rent indholdsmæssigt i forhold til hvad, der er i fokus i forskningen og hvilke lande, der forskes i. Der er samtidig tale om et forskningsfelt af en forholdsvis lille volumen. Der er identificeret ca. 34 projekter – hvoraf nogle er afsluttet i den undersøgte periode, andre er i gang og enkelte er i en ansøgningsfase.¹⁹ I forhold til den samlede udviklingsforskning udgør projekter med fokus på forskning i uddannelse og læring en meget lille del af de midler, der i den undersøgte periode er bevilget fra de strategiske forskningsråd efter rådgivning fra det Forskningsfaglige Udvalg, FFU. Bevillingerne til udviklingsrelateret uddannelsesforskning er få på grund af kriterier og prioriteringer i de politikker, der ligger til grund for forskningsrådenes fordeling af midler, og den seneste uddeling af FFU midler i 2009 tyder også på, at bevillingerne til uddannelsesforskningen er få, fordi antallet af ansøgninger, der vedrører uddannelse, er begrænset.

Trods gensidig kritik og forskellige formål ønsker mange forskere/institutter og NGOer med interesse i uddannelse i udviklingslande at udvikle samarbejder, der kan højne kvaliteten af både forskernes og NGOernes arbejde til gavn for udviklingen i Syd og udviklingen i relationerne mellem Nord/Syd. De NGOere og forskere, der har deltaget i denne undersøgelse, har bidraget med en række forslag til, hvad de ud fra deres perspektiv, mener der er brug, at der forskes i. (boks 6). Der er et stort sammenfald i de områder henholdsvis NGOere og forskere har identificeret, hvilket tyder på, at der er potentiale for fremtidigt samarbejde. I interviewet med Danida eksperter blev der ligeledes udtrykt et ønske om mere dialog med danske uddannelsesforskere, og der blev givet eksempler på, hvordan Danida har måttet trække på eksperter fra andre europæiske lande, fordi den nødvendige forskningskapacitet vedrørende fx ungdomsuddannelser i Afrika ikke kunne identificeres i det danske forskningsmiljø.

I resten af dette afsnit diskuteres det, hvorfor den danske udviklingsrelaterede uddannelsesforskning er så begrænset, og hvorvidt situationen ligner det, der sker i andre lande. Samtidig diskuteres det, hvilke perspektiver, der tegner sig for området fremover, og til slut i afsnittet rejses der en række spørgsmål, som forhåbentlig kan bidrage til at bringe debatten videre.

Strategisk versus fri forskning

Flere uddannelsesforskere beklager i denne undersøgelse, at intensiveringen i statens styring af forskningen har medført færre midler til såkaldt 'fri forskning', som er de midler, der fx kan søges af uddannelsesforskere, der gerne vil forske i områder, der ikke indgår i de prioriterede temaer for FFU midlerne. Forskerne oplever, at Danidas forskningstildeling bliver mere og mere forbundet med, hvorvidt de ser det som deres opgave at pege på konkrete løsninger på uddannelsesmæssige problemer. Forskerne bliver på den måde mere afhængige af Danida, og uanset om man kan lide det eller ej, betyder det ifølge nogle forskere, at det bliver sværere at stille de kritiske spørgsmål, der anfægter rekvirenternes selvforståelse – i dette tilfælde Danida. Når det vedrører uddannelse, kan det fx indebære spørgsmålstejn ved grundlæggende antagelser i dansk bistand til uddannelse som fx at reformpædagogik og individualiseret pædagogik altid er bedre end lærestyret undervisning.

¹⁹ De 31 projekter er yderligere beskrevet i et særskilt bilag B

Det er ikke en holdning de kritiske uddannelsesforskere nødvendigvis deler, men Danida vælger aktuelt ikke at give forskningsmidler til forskere, der ønsker at grave i spørgsmål, der er kritiske overfor værdigrundlaget i bistandspolitikken og prioriterer i stedet forskning, der indskriver sig i den aktuelle forståelse af udvikling, og hvordan man får den til at virke mest effektivt. Konsekvensen kan fx være at nogle forskere vælger andre forskningsområder.

Tilbage i 2005 lød kritikken fra bl.a. Foreningen af Udviklingsforskere (FAU) som på det tidspunkt talte 250 medlemmer, at Danida savnede forståelse for, at der også skal forskes i brede, langsigtede processer, som ikke umiddelbart kan puttes ind i lande- og sektorprogrammer. Foreningens formand udtalte, at det er klart, at Danida også skal gå efter den her-og-nu anvendelige forskning, men at der aktuelt blev lagt for meget vægt på dette, og at konsekvensen blev en forskning, der giver et statisk, mangelfuldt billede af forholdene i udviklingslandene. Danida svarede igen på kritikken bl.a. ved at understrege, at opdelingen mellem kort- og langsigtet forskning i en lang række tilfælde ikke rigtig giver mening, og minder om, at de penge, der gives til udviklingsforskning, er udviklingspenge.²⁰ Disse udtalelser faldt samtidig med at proceduren vedr. midler til udviklingsforskning blev omlagt fra at blive besluttet i Rådet for Udviklingsforskning (RUF) under Danida til fremover at blive behandlet og anbefalet af et nyt Forskningsfagligt Udvalg (FFU) ligeledes under Danida, men hvor den endelige godkendelse nu foretages i Det Strategiske Forskningsråd i Videnskabsministeriet. Med henvisning til den centrale rolle uddannelse er tilskrevet i dansk udviklingsbistand kunne denne ændring tænkes at have bidraget med et løft til den udviklingsrelaterede uddannelsesforskning. I bagklogskabens lys, kan vi med denne undersøgelse nu se, at de ændringer der blev foretaget i 2005/2006 i styring og tildeling af de udviklingsrelaterede forskningsmidlerne og den generelle udvikling i styringen af forskningsmidler ikke har gavnet den del af udviklingsforskningen, der vedrører uddannelse. I betragtning af at uddannelse er et prioriteret område i dansk udviklingsbistand,²¹ er der bevilget ganske få strategiske forskningsmidler og endnu færre fri forskningsmidler til uddannelsesrelateret udviklingsforskning i perioden 2004-2009. I alt beløber det sig over den 6-årige periode til ca. 28 millioner kroner.

Synergi mellem national og global uddannelsesforskning

På trods af en øget vægtning af strategisk forskning, med krav om at forskningen skal bidrage direkte med løsninger til samfundsmæssige udfordringer, er der ifølge en lang række forskere i undersøgelsen fastholdt en kunstig og ufrugtbar skelnen mellem nationalt orienteret og udviklingsrelateret uddannelsesforskning. Denne adskillelse mellem national og global uddannelsesforskning er meget klar i Regeringens Globaliseringsstrategi fra 2006: *Fremgang, forebyggelse og tryghed*. På trods af navnet anlægges der i Globaliseringsstrategien udelukkende et nationalt økonomisk nytteperspektiv på forskningen, mens perspektivet med udviklingsforskningen der skal 'medvirke til, at udviklingslandene kan realisere gevinsterne fra globaliseringen.' som det er formuleret på Udenrigsministeriets hjemmeside, er fuldstændig fraværende.

Flere af de interviewede forskere og NGOere henviser til Norge, Sverige og England, hvor der ikke synes at være den samme rigide adskillelse mellem spørgsmål omkring uddannelse og udvikling hvad enten det drejer sig om uddannelse og udvikling i den nationale kontekst eller uddannelse og udvikling i bistandssamarbejdslande. Flere af de interviewede forskere understreger, at der er i langt højere grad er brug for, at uddannelsesforskningen generelt forholder sig til globaliseringsprocesser,

²⁰ Forskere til Danida: Støt langsigtet forskning: www.um.dk (06.08.2009)

²¹ Se fx MVH Consult: *Analyse af dansk bistand til uddannelse*, Kap. 4. Uddannelsesnetværket 2009.

og at det bl.a. kan opnås, hvis forskerne arbejde mere komparativt fx ved at følge politikker fra de formuleres i internationale fora, til de bevæger sig ind i nationale regerings- og uddannelseskontorer i fx Danmark og i Danidas samarbejdslande. Adskillelsen mellem uddannelsesforskning i forhold til en national eller en international kontekst er ifølge både forskere og NGOer et dansk fænomen, som hverken gavner den nationalt eller den internationalt orienterede forskning. Det samme budskab blev givet til Danida tilbage i 2001 i en kommissionsrapport om dansk udviklingsforskning: *“As a topic, it (development research red) is currently neglected by the mainstream research councils, and this is unfortunate; the lack of linkage of Danida funded research with overall, national research policy in Denmark means that opportunities for influence and synergy is lost”* (Ministry of Foreign Affairs, 2001:16). Sådan lød ordene i kommissionens rapport for mere end 8 år siden. Ud fra nærværende kortlægning kan det konstateres, at billedet ikke ser ud til at have ændret sig væsentligt, hvad angår den del af udviklingsforskningen, der vedrører uddannelse.

Da uddannelsesforskningen i Danmark i almindelighed har et beskedent omfang, er det interessant at rejse spørgsmålet, om det vil styrke det samlede forskningsfelt, hvis de strategiske forskningsmidler bliver anvendt med blik for at sikre synergi mellem den nationale og bistandsorienterede uddannelsesforskning? Manglen på forskning i erhvervsuddannelser i både Danmark og i Danmarks samarbejdslande indenfor udviklingsbistand er et konkret eksempel på, at der er områder, hvor der er potentialer i at tænke uddannelsesforskningen mere globalt, end der er tradition for i Danmark. Et andet konkret eksempel på potentialet i at koble nationalt og globalt orienteret uddannelsesforskning er spørgsmål om sprog i uddannelsessektoren, som blev nævnt allerede i indledningen til denne rapport. I 2008 bidrog Uddannelsesnetværket med en konference, der indebar forskningsformidling om tosproget undervisning. Koblingen af formidlingen af national og udviklingsrelateret uddannelsesforskning vedrørende tosproget undervisning medførte nye perspektiver på såvel den nationale uddannelsespolitik som på den danske bistandspolitik. (Uddannelsesnetværket, 2009 a)

Spørgsmålet er, hvad der skal til for at skabe den efterlyste synergi? Kan Danidas øgede krav til udvikling af forskningskapacitet i udviklingslandene og Danske Universiteters svar på denne udfordring medføre samarbejder mellem danske forskere, der hidtil har været orienteret enten nationalt eller internationalt og kan det medføre samarbejder mellem uddannelsesforskere i Nord og Syd, der samlet set vil lægge op til at etablere mere synergi i dansk finansieret uddannelsesforskning?

Tværfaglig uddannelsesforskning

Samtidig med at der peges på potentialer i at udvikle globale perspektiver i uddannelsesforskningen tales der blandt danske og internationale forskere, der deltager i denne undersøgelse også om behovet for tværfaglig uddannelsesforskning. Det er et behov, der trænger sig på internationalt. Fra Sydafrika fortæller en forsker om forsøget på at opbygge tværfagligt baseret uddannelsesforskning, hvor økonomer, sprogfolk, didaktikere, sociologer, politologer m.v. fra hvert deres perspektiv bidrager med undersøgelse af uddannelsesspørgsmål, og derved kan udvikle langt bedre anbefalinger til sammenhængende politikudvikling på uddannelsesområdet.

Den samme perspektiv fremlagde formandskabet for Det Strategiske Forskningsråd i Danmark i en analyse i november 2009²², der fastslår, at 'de fleste samfundsproblemer er af et sådant omfang og

²² Peter Olsen og Esther Fihl, henholdsvis direktør, Formandskabet for Det Strategiske Forskningsråd, Politiken den 8. november 2009.

karakter, at de kræver store investeringer i strategiske forskningsprojekter med inddragelse af mange videnskabelige discipliner, så problemerne kan belyses fra vidt forskellige perspektiver (...)’ Med reference til en ny rapport om erfaringer fra tværfaglige projekter²³ påpeges, at der udvikles nye og innovative begreber, teorier og metoder i takt med at forskere fra forskellige fagdiscipliner øver sig i at tale sammen.

Styrken i tværfaglighed har været anerkendt i en del år i den danske universitetsverden i uddannelsen af nye kandidater. Spørgsmålet er hvordan denne tværfaglige tilgang er slået igennem i selve uddannelsesforskningen – og specifikt i den del af uddannelsesforskningen, der har haft fokus på uddannelse i udviklingslandene? Umiddelbart ser det ikke ud til at være tilfældet. Der er som nævnt tale om spredt forskning udført af enkelte forskere og ikke om større sammenhængende forskningsprogrammer, som den tværfaglige tilgang vil forudsætte. Spørgsmålet er, om der blandt danske uddannelsesforskere – herunder dem der i denne undersøgelse er kaldt ’udviklingsrelaterede ulandsforskere’ - og andre faggrupper er interesse og kapacitet til at gribe forskningsrådets udmelding og forsøge at etablere et globalt orienteret uddannelsesmiljø, der kan bidrage til udviklingen af såvel det danske uddannelsessystem som til udvikling af uddannelsessystemer andre steder i verden?

Kapacitetsopbygning i stedet for uddannelsesforskning

De større forskningsprogrammer er som nævnt allerede givet prioritet i tildelingen af Danidas forskningsmidler, hvor der i flere år har været en orientering mod en kobling af forskning og kapacitetsopbygning. Her er situationen imidlertid at uddannelse indgår som det kapacitetsopbyggende element i fx forskning i landbrug og sundhed og ikke som genstand for forskningen. Dette er tilsyneladende en international tendens i den udviklingsrelaterede uddannelsesforskning. Det fremgår blandt andet af besvarelserne fra spørgeskemaundersøgelsen, hvor institutternes bliver spurgt, hvad der ifølge deres viden er i fokus i den internationale uddannelsesforskning, og det fremgår af interviewet med en uddannelsesforsker, der som redaktør på et afrikansk forskningstidsskrift har et godt indblik i, hvad der foregår på hele det afrikanske kontinent. Hun fortæller, at der aktuelt er mange ønsker om samarbejder fra vestlige donorer, der ønsker at opbygge forskningskapacitet på universiteter i Afrika. Problemet er ifølge denne forsker, at de vestlige donorer stadig sætter dagsordenen i disse programmer, og at de afrikanske universiteter har så stærkt brug for økonomien, at de ofte vil være nødsaget til at acceptere de vestlige donoreres dagsorden. Som uddannelsesforsker kan hun iagttage, hvordan hendes egne dagsordener om at etablere tværfaglig uddannelsesforskning bliver trængt af udefrakommende dagsordener.

Danske Universiteter offentliggjorde i efteråret 2009 en strategi for, hvordan de kan spille en rolle specielt i forhold til udvikling af tertiære uddannelser i udviklingslandene. Et oplæg, der med fokus på den tertiære uddannelsessektor, lægger sig op af Danidas forståelse af kapacitetsopbyggende udviklingsprojekter. Flere forskere har i denne undersøgelse advaret mod at kapacitetsopbygning i sådanne projekter bliver gjort lig med uddannelsesforskning. Kapacitetsopbygning af uddannelser er vigtig, men hvis det bliver på bekostning af opbygning af forskningskapacitet, der i sit *indhold* fokuserer på betydning af uddannelse og læring i samfundsmæssige, globale sammenhænge, bliver det i længden fortsat et problem for Danida og NGOerne at udvikle politik og praksis på baggrund af forskningsbaseret viden. Fundamentet forsvinder, hvis forskning bliver gjort til udviklingsprojekter.

²³ Damvad, Det strategiske Forskningsråd: Tværfaglighed i strategisk forskning’ 2009

Modsætning mellem karakteren af forskningsmiljøet og forventninger.

Udgangspunktet for nærværende undersøgelse var en oplevelse i NGO Uddannelsesnetværket, at der er uudnyttede potentialer i et tættere samarbejde med forskere. Samtidig var der en klar fornemmelse af, at omfanget af dansk ulandsrelateret uddannelsesforskning var begrænset og måske endda var blevet mindre med årene. Denne status viser, et billede af et forskningsmiljø, der adskiller sig markant fra både Danidas, NGOernes og forskernes egne ønsker og forventninger til området. Billedet er i modsætning til

- Danidas aktuelle udviklingspolitiske krav om umiddelbar anvendelighed i forhold til kapacitetsopbygning i bl.a. uddannelsessektoren i Syd.
- NGOernes behov og forventninger om inspiration og direkte omsættelighed til program- og metodeudvikling
- Forskningsverdenens egne oplevelser af, at kvalitet i den udviklingsrelaterede uddannelsesforskning er forbundet med udvikling af større komparative, tværfaglige forskningsprogrammer, der i lyset af globale udviklingsprocesser sætter fokus på uddannelse.

Udviklingsministeren udtalte i 2008: 'Det er vigtigt for mig, at vi fastholder en stærk ressourcebase af udviklingsforskere (...) Udviklingsforskningen skal bidrage til at Danmark fortsat kan levere udviklingsbistand, der ligger i top.'²⁴ Nærværende undersøgelse afdækker, at hvis det ønske skal indfries, hvad angår en dansk ressourcebase, der kan bidrage til kvaliteten af dansk udviklingsbistand i forhold uddannelse og læring, er der behov for, at der handles i fællesskab på tværs af interesser. Ellers vil Danida også fremover, som det var tilfældet i processen omkring Afrika kommissionens rapport, skulle hente eksperter ind fra andre lande og NGOerne vil ligeledes skulle søge deres forskningstilknytning i andre lande end Danmark. 'Vil det gøre noget?' er et spørgsmål, der er blevet rejst flere gange i denne undersøgelse. Et spørgsmål til videre diskussion, men hvor et indlæg i debatten kan være, at et fortsat lille og måske svindende forskningsmiljø på dette område formodentlig vil svække Danmarks mulighed for at gøre sig gældende i den internationale konkurrence på uddannelsesområdet. Ifølge Globaliseringsstrategien skal dansk forskning kunne måle sig med den bedste forskning i verden. Derfor kan det virke ulogisk, at netop forskning i uddannelse og læring bliver håndteret som en "added value" indenfor udviklingsforskningen, der som et af sine mål har at bidrage til en udviklingsbistand, der prioriterer uddannelse højt.

Spørgsmål til debat

Der synes på tværs af universiteter, professionshøjskoler, Danida, NGOere, private aktører m.v. at være brug for fælles fokus og samarbejde om, hvordan forskningsfeltet omkring uddannelse i udviklingslande eller globale uddannelsesspørgsmål kan styrkes, så bl.a. kvaliteten af den danske bistand til uddannelse kan sikres. Til det videre arbejde rejses i det følgende en række spørgsmål, som nærværende undersøgelse har givet anledning til.

- Kan og vil danske uddannelsesforskere med interesse for udviklingslande vinde noget ved at definere sig klarere som forskningsfelt?

²⁴ Udviklingsministerens tale til dialogmøde om 'visioner for udviklingsforskningen' 2. oktober 2008: www.um.dk

- Kan både den nationalt orienterede og den ulandsorienterede uddannelsesforskning i Danmark – samt brugerne af denne forskning - vinde ved at orientere sig i forhold til globale dynamikker?
- Kan det fælles udspil fra Danske Universiteter om støtte til udvikling af universiteter i udviklingslande bruges som en anledning til at etablere et større, tværfagligt globalt orienteret forskningsnetværk med fokus på uddannelse?
- Vil en sådan satsning kunne rumme både strategisk forskning og fri forskning i samarbejder mellem forskere i forskellige lande?
- Hvilken rolle vil professionshøjskolerne gerne spille i udviklingen af den ulandsrelaterede uddannelsesforskning?
- Hvordan vil Danida sikre en stærk ressourcebase indenfor ulandsrelateret uddannelsesforskning?
- Hvordan kan Danida støtte en helhedsorienteret uddannelsesforskning, der kan give anbefalinger i forhold til dansk og international udviklingsbistand til uddannelse?
- Hvordan kan NGOerne synliggøre deres 'komparative fordele' som samarbejdspartnere for uddannelsesforskerne?
- Hvad ser danske NGOere som deres opgave i forhold til partnerne i Syd fx i forhold til hvordan danske forskningsmidler anvendes?
- Hvorfor har danske NGOere – fx qua Uddannelsesnetværket ikke indflydelse på FFUs prioriteringer og bevillinger? Kan de få det?
- Hvordan kan NGOerne videreudvikle den indledende kortlægning i bilag B over danske udviklingsrelaterede uddannelsesforskere og forskningsprojekter?
- Kan og vil danske NGOere og danske forskere med interesse i uddannelse sammen etablere og søge midler til fælles projekter, hvori de udnytter deres forskelle til forbedring af kvaliteten i både forskningen, i projekterne og i NGOernes fortalervirksomhed i forhold til fattige befolkningsgrupper i Syd?

6. Baggrundsmateriale og litteratur

Danske Universiteter (2009) *Building Stronger Universities in Developing Countries*.

Danske Universiteter (2009) *Hvidbog om forskningsbaseret myndighedsbetjening*.

Danske universiteter (2008) *Tal om de danske universiteter*, december 2008.

Danish Development Research Network (2008) *Referat af møde mellem ngo- og forskningsskikene* mandag den 18. februar 2008.

Det Frie Forskningsråd, Kultur og Kommunikation (2009) Magasinet Humaniora: *Forskningsskikene og dens grænser*, nr. 2, maj 2009

Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) (2003) Den Ny verden, *Uddannelse som universalmiddel. Uddannelse og kapacitetsopbygning i udviklingsarbejdet*.

Danida, Forskningsredegørelse 2004 (www.um.dk)

Danida, Forskningsredegørelse 2005 (www.um.dk)

Danida, Forskningsredegørelse 2006 (www.um.dk)

Danida, Forskningsredegørelse 2007 (www.um.dk)

Danida, Forskningsredegørelse 2008 (www.um.dk)

Danida (2009) *Realising the Potential of Africa's Youth, report of the Africa Commission*.

Danida (2008) *Regeringens udviklingspolitiske prioriteringer – Plan for udgiftsramme for bistandssamarbejde for 2009 – 2013*.

Danida (2006) *Review af konceptet for støtte fra ngo-bevillingen til netværk*, v. Katalyst 2006

Regeringen: *Fremgang, fornyelse og tryghed: Strategi for Danmark i den globale økonomi*, 2006
http://www.globalisering.dk/multimedia/55686_strat.pdf

Uddannelsesnetværket (2007a) *Uddannelse i Udviklingslande – erfaringer og refleksioner fra et fagligt netværk*. Red. Complexitet.dk

Uddannelsesnetværket (2007b) *Danish aid for education and civil society involvement in national education sector plans in Bolivia and Nepal*, v. MVH Consult.

Uddannelsesnetværket (2009a) *Evaluering af Uddannelsesnetværket med brug af metoden Most Significant Change*, v. Bettina Ringsing.

Uddannelsesnetværket (2009b) *Analyse af dansk bistand til uddannelse*, MVH Consult

Tematisk Forum & RTC (2008) *Det må jo kunne lade sig gøre – mødet mellem NGOer og forskning i dansk bistand*, v. Helle Harnisch, Referat af møde 6. maj 2008.

NGOnet.dk (2008) *Samarbejde mellem NGOer og forskere*. Mødereferat fra den 30. maj 2008.

7. Bilag A

Bilag 7.1 Forskningsinstitutioner der har fået tilsendt spørgeskema.

1. Københavns Universitet (26 institutter/centre)

1.1. Det humanistiske fakultet

- 1.1.1. Institut for Medier, Erkendelse og formidling; mef@hum.ku.dk
- 1.1.2. Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier – tors@hum.ku.dk

1.2. Det Naturvidenskabelige fakultet

- 1.2.1. Institut for Geografi og Geologi; geo@geo.ku.dk
- 1.2.2. Institut for Naturfagenes Didaktik; ind@ind.ku.dk (Jens mail)
- 1.2.3. Biologisk Institut; bio@bio.ku.dk
- 1.2.4. Datalogisk Institut; inform@diku.dk
- 1.2.5. Institut for Matematiske Fag; erik@math.ku.dk

1.3. Det Samfundsvidenskabelige Fakultet

- 1.3.1. Institut for Antropologi; reception@anthro.ku.dk *
- 1.3.2. Institut for Psykologi; psychology@psy.ku.dk
- 1.3.3. Institut for Statskundskab; LB@ifs.ku.dk
- 1.3.4. Sociologisk Institut; csj@soc.ku.dk *
- 1.3.5. Nordisk Institut for Asien-studier (NIAS); sec@nias.ku.dk *
- 1.3.6. Institut for Folkesundhedsvidenskab; <mailto:info@pubhealth.ku.dk>
- 1.3.7. Økonomisk institut; peder.andersen@econ.ku.dk

1.4. Det teologiske Fakultet

- 1.4.1. Center for Afrika-studier – cas@teol.ku.dk

1.5. Det juridiske Fakultet

- 1.5.1. CEVIS – Center for Virksomhedsansvar; Vibe.Ulfbeck@jur.ku.dk

1.6. LIFE - Det Biovidenskabeligt Fakultet, Københavns Universitet; (Veterinær- og Landbohøjskolen)

- 1.6.1. Fødevarerøkonomisk Institut; pesh@life.ku.dk
- 1.6.2. Institut for Basal Husdyr- og Veterinærvidenskab; alj@life.ku.dk
- 1.6.3. Institut for Fødevarervidenskab; lan@life.ku.dk
- 1.6.4. Institut for Grundvidenskab og Miljø; sus@life.ku.dk
- 1.6.5. Institut for Human Ernæring; ast@life.ku.dk
- 1.6.6. Institut for Jordbrug og Økologi; svc@life.ku.dk
- 1.6.7. Institut for Plantebiologi og Bioteknologi; anna@life.ku.dk
- 1.6.8. Skov og Landskab kjni@life.ku.dk
- 1.6.9. Institut for Veterinær Sygdomsbiologi; birn@life.ku.dk
- 1.6.10. Center for Eksperimentel Husdyrernæring og Fysiologi; ac@kvl.dk

1.7. Det juridiske Fakultet; dekan@jur.ku.dk

2. Roskilde Universitet (6 institutter)

- 2.1.1. Institut for Kultur og Identitet (CUID); ibpo@ruc.dk *
- 2.1.2. Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning (PAES); siig@ruc.dk
- 2.1.3. Institut for Samfund og Globalisering (ISG); gormrye@ruc.dk
- 2.1.4. Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier (CBIT) palsbro@ruc.dk
- 2.1.5. Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring (ENSPAC); vforbes@ruc.dk
- 2.1.6. Institut for Natur, Systemer og Modeller (NSM); mp@ruc.dk

3. Syddansk Universitet (12 institutter)

- 3.1.1. Institut for Filosofi, Pædagogik og religionsstudie; anne.jensen@ifpr.sdu.dk
- 3.1.2. Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse; jca@hist.sdu.dk

- 3.1.2.1. Center for Mellemøstudier, jung@hist.sdu.dk (centerleder)
- 3.1.3. Institut for Statskundskab; vna@sam.sdu.dk
- 3.1.4. Institut for Biologi; onl@biology.sdu.dk
- 3.1.5. Institut for Litteratur, Kultur og Medier; jnf@litcul.sdu.dk
- 3.1.6. Institut for miljø- og Erhvervsøkonomi er@sam.sdu.dk
- 3.1.7. Institut for Sprog og Kommunikation; snl@language.sdu.dk
- 3.1.8. Institut for Sundhedstjenesteforskning; jbnielsen@health.sdu.dk
- 3.1.9. Institut for Virksomhedsledelse og økonomi; nmm@sam.sdu.dk
- 3.1.10. Institut for Kemi- Bio og Miljøteknologi lpc@kbm.sdu.dk
- 3.1.11. Juridisk Institut; ndj@sam.sdu.dk

4. Aalborg Universitet (16 institutter)

- 4.1.1. Institut for Sprog og Kultur; helledi@hum.aau.dk *
- 4.1.2. Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi; learning@learning.aau.dk *
- 4.1.3. Institut for Kemi, Miljø og Bioteknologi; jof@bio.aau.dk
- 4.1.4. Institut for matematiske fag; susanne@math.aau.dk
- 4.1.5. Institut for Produktion kbn@production.aau.dk
- 4.1.6. Institut for Mediteknologi: (mail ikke oplyst..)
- 4.1.7. Institut for Samfundsudvikling og planlægning; ehn@plan.aau.dk *
- 4.1.8. Institut for Sundhedsvidenskab og Teknologi; contact@hst.aau.dk
- 4.1.9. Statens Byggeforskningsinstitut; sbi@sbi.dk
- 4.1.10. Institut for Historie, Internationale studier og samfundsforhold;
ihis@ihis.aau.dk
- 4.1.11. Institut for Kommunikation; inst-kom@hum.aau.dk
- 4.1.12. Institut for erhvervsstudier; iv@business.aau.dk
- 4.1.13. Institut for sociologi, socialt arbejde og organisation
morell@socsci.aau.dk
- 4.1.14. Institut for økonomi, politik og forvaltning; institut2@socsci.aau.dk
- 4.1.15. Juridisk Institut; law@law.aau.dk
- 4.1.16. Innovative Fisheries Management, IFM; ifmmail@ifm.aau.dk

5. Aarhus Universitet (25 institutter)

5.1. Det humanistiske Fakultet

- 5.1.1. Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik; etnoblpl@hum.au.dk
- 5.1.2. Institut for Historie og Områdestudier; kultji@hum.au.dk *
- 5.1.3. Institut for Sprog, Litteratur og Kultur; slksh@hum.au.dk
- 5.1.4. Center for Undervisningsudvikling;
- 5.1.5. Latin America Centre, University of Aarhus (LACUA), slkhlmn@hum.au.dk *
- 5.1.6. Institut for Informations- og Medievidenskab; imvseb@hum.au.dk
- 5.1.7. Center for Journalistiske universitetsuddannelser; imvhb@hum.au.dk
- 5.1.8. Center for Sortehavsstudier; klapg@hum.au.dk
- 5.1.9. Institut for Folkesundhed; skk@mil.au.dk

5.2. Det samfundsvidenskabelige fakultet

- 5.2.1. Psykologisk Institut; h2o@psy.au.dk
- 5.2.2. Center for Læring og Uddannelse; tkj@clu.au.dk *
- 5.2.3. Afdeling for religionsvidenskab og arabisk og islamstudier
- 5.2.4. Juridisk Institut; kirsten@jura.au.dk
- 5.2.5. Økonomisk Institut; povergaard@econ.au.dk
- 5.2.6. Institut for statskundskab; hfbach@ps.au.dk

5.3. Danmarks Pædagogiske Universitetsskole

- 5.3.1. Institut for Læring; elkjaer@dpu.dk
- 5.3.2. Institut for Didaktik; maba@dpu.dk *
- 5.3.3. Institut for Pædagogik; jek@dpu.dk
- 5.3.4. Center for Grundskoleforskning; egeland@dpu.dk

5.4. Det Naturvidenskabelige Fakultet

5.4.1. Biologisk Institut; michael.m.hansen@biology.au.dk

5.4.2. Geologisk Institut; john.korstgard@geo.au.dk

5.4.3. Institut for matematiske fag; matiph@imf.au.dk

5.4.4. Kemisk institut jeppe@chem.au.dk

5.4.5. Molekylærbiologisk institut; ej@mb.au.dk

5.5. *Det teologiske Fakultet*

5.5.1 Afdeling for religionsvidenskab, arabisk – og islamstudier. akp@teo.au.dk

6. **Handelshøjskolen i København (13 institutter)**

6.1.1. Institut for afsætningsøkonomi; rw.marktg@cbs.dk

6.1.2. Institut for Regnskab og Revision; ckh.acc@cbs.dk

6.1.3. Institut for finansiering, dl.fi@cbs.dk

6.1.4. Institut for innovation og organisationsøkonomi; pl.ino@cbs.dk

6.1.5. Institut for informatik; jacob@cbs.dk

6.1.6. Institut for Interkulturel kommunikation og ledelse; dsi.ikl@cbs.dk

6.1.7. Institut for Internationale kultur- og kommunikationsstudier; av.ikk@cbs.dk

6.1.8. Institut for Internationale Sprogstudier og Vidensteknologi; ak.isv@cbs.dk

6.1.9. Institut for International Økonomi og virksomhedsledelse; nm.cees@cbs.dk

6.1.10. Institut for ledelse, Politik og filosofi; na.lpf@cbs.dk

6.1.11. Økonomiske Institut; hpm.eco@cbs.dk

6.1.12. Institut for organisation, pkj.ioa@cbs.dk

6.1.13. Institut for Produktion og Erhvervsøkonomi, jm.om@cbs.dk

7. **Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) - nhv@diis.dk**

8. **Institut for Menneskerettigheder – eva@humanrights.dk**

9. **Danmarks Tekniske Universitet (9 institutter)**

9.1. DTU Miljø; jek@dpu.dk

9.2. DTU Management; per.langaa@man.dtu.dk

9.3. DTU Veterinærinstituttet; krmol@vet.dtu.dk

9.4. DTU Systembiologi; of@bio.dtu.dk

9.5. Nationallaboratoriet for Bæredygtig energi; henrik.bindslev@risoe.dk

9.6. Institut for Vand og Miljøteknologi; moh@er.dtu.dk

9.7. DTU Aqua; Institut for Akvariske ressourcer; fwk@aqua.dtu.dk;

9.8. DTU Byg; Institut for Byggeri og Anlæg; jsm@byg.dtu.dk

9.9. DTU Fødevarerinstitution; hcwe@food.dtu.dk

Bilag B - Forskningsprojekter

Titel	Production of citizens through formal schooling: youth aspirations and strategies in rural Nepal
Indholdsbeskrivelse	The study is concerned with understanding current practices and experiences of schooling and the formation of future aspirations of young secondary students in rural Nepal during a period of fragile social and political transition. The aim is to analyse the becoming of future citizens in a poor country after a decade of violent conflict. Based on 9 months of ethnographic fieldwork in Nepal
Land/Region	Nepal, remote rural hill district
Tidsrum	2007 - 2010
Finansieringskilde	Forskning Fagligt Udvalg, Danida – Det Strategiske Forskningsråd.
Beløb	2.026.753 kr
Forsker/ e-mail	Birgitte Lind Petersen, blp@diis.dk
Forskningsinstitution	Københavns Universitet, Geografisk Institut, /Dansk Institut for Internationale Studier
Formidling	Formidlet gennem 4 præsentationer og forelæsninger i Nepal, en artikel i et uddannelses blad samt radio interview. Konference deltagelse, papirer til ph.d. kurser og en artikel der er under gennemlæsning. Engelsk sprog artikel i løbet af 2010 samt afhandling.

Titel	Redefining comparative education in an age of globalisation: schooling, identity and 'educape' across Denmark, Sydkorea and Zambia
Indholdsbeskrivelse	Projekt sammenligner ungdom, skole og uddannelse i Sydkorea, Zambia og Danmark. Der er valgt tre mange forskellige kontekster. Den ene en gammel velfærdsstat. Det andet en fremadstormende økonomi og det tredje en nation i absolut opløsning. Det er projektets hensigt at undersøge hvordan politik og pædagogikker implementeres forskelligt til trods for, at de har det samme udgangspunkt. Projektet vil bidrage med nye teoretiske og metodiske redskaber til komparative uddannelsesstudier og til vores forståelse af uddannelsesreformer i de forskellige kontekster.
Land/Region	Sydkorea, Zambia og Danmark
Tidsrum	2007 -
Finansieringskilde	Det Frie Forskningsråd – Kultur og Kommunikation
Beløb	1.800.000
Forsker/ e-mail	Ulla Ambrosius Madsen; uam@ruc.dk
Forskningsinstitution	Roskilde Universitetscenter, Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning
Formidling	

Titel	Modersmålsundervisning i Zambia
Indholdsbeskrivelse	En kvalitativ undersøgelse af praksisser omkring børns opdragelse, læring og sproglige socialisering i en zambiansk landsby – sammenstillet med de sproglige og læringsmæssige praksisser, som dominerer den formelle undervisning i zambianske grundskoler.
Land/Region	Zambia
Tidsrum	2008 - 2011
Finansieringskilde	FFU – Danida – Det strategiske Forskningsråd
Beløb	2,2 mill
Forsker/ e-mail	Nana Clemmesen; nacl@dpu.dk
Forskningsinstitution	Århus Universitet, Danmarks Pædagogisk Universitetsskole, Institut for Pædagogik
Formidling	Phd-afhandling samt diverse artikler, endnu ikke tilgængelige. Foredrag og kortere informationsmaterialer til relevante aktører i Zambia, herunder det zambianske undervisningsministerium.

Titel	Youth, education and migration. Young Nepalese migrants in North India
Indholdsbeskrivelse	The project investigates education strategies of young Nepalese people who in a context of armed conflict and poverty migrate to India in their striving for improved life conditions. It examines education, broadly defined, as a key to understand the relationship between youth, physical mobility, and social change.
Land/Region	Nepal, Indien
Tidsrum	2007 - 2009
Finansieringskilde	Danida
Beløb	700.000 kr.
Forsker/ e-mail	Karen Valentin; kava@dpu.dk
Forskningsinstitution	Århus Universitet, Danmarks Pædagogisk Universitetsskole, Institut for Pædagogik
Formidling	Projektet vil blive formidlet primært igennem videnskabelige artikler og konferencedeltagelse. Derudover planlægges et seminar i Nepal med deltagelse af lokale ressourcepersoner (både videnskabelige og policy-orienterede) som afslutning på projektet.

Titel	Local responses to global educational reforms: Lessons learnt from decentralization and community involvement in public schooling in Nepal
Indholdsbeskrivelse	Formålet med projektet har været at undersøge på hvilke måder planlægning og gennemførelse af grundskole uddannelse i Nepal påvirkes af øget decentralisering af uddannelsesforvaltning, herunder specielt det øgede ansvar der udlægges til skolebestyrelser og lokalsamfund. I denne sammenhæng har projektet undersøgt, hvordan internationale tendenser i uddannelsesreformer kommer til udtryk i de konkrete skolereformer i Nepal
Land/Region	Nepal
Tidsrum	2004-2008 (extended to 2010)
Finansieringskilde	RUF/ FFU, Danida
Beløb	863.000 kr.
Forsker/ e-mail	Lektor Stephen Carney; carney@ruc.dk (RUC) i samarbejde med Jytte Agergaard, (IGG, KU); ja@geo.ku.dk og Min Bahadur Bista (Educational Consultant
Forskningsinstitution	Københavns Universitet, Institut for Geografi and Roskilde Universitet, Department of Psychology and Educational Studies,
Formidling	<u>International Journal Article</u> : Carney, S., Bista, M. B. & Agergaard, J. (2007) 'Empowering' the 'local' through education? Exploring community managed schooling in Nepal, Oxford Review of Education, 33 (5), 611-628. <u>International Journal Article</u> : Carney, S., Bista, M. B. (2009) Community Schooling in Nepal: a genealogy of education reform since 1990, Comparative Education Review. <u>Participation in session</u> : 'Education in Nepal' at Annual Meeting of the US Comparative and International Education Conference NYC, March 2008. <u>Approval to edit special issue of 'Globalisation, Societies and Education'</u> based on research studies in Nepal (Carney as Guest Editor)

Titel	EuroEgyptian Partnership for Physics Teaching Reform in Egypt
Indholdsbeskrivelse	Hovedformålet er at forbedre fysikundervisningen på gymnasier og universiteter gennem opbygning af en række e-læringsmoduler og efteruddannelse af fysiklærere.
Land/Region	Ægypten
Tidsrum	2006-2009
Finansieringskilde	EU programmet Tempus Joint European Project
Beløb	60.000 Euro (ca. 444.000 kr.)
Forsker/ e-mail	Jens Dolin; dolin@ind.ku.dk og Robert Evans
Forskningsinstitution	Københavns Universitet, Institut for Naturfagenes Didaktik.
Formidling	Resultaterne rapporteres til EU gennem deres rapportssystem. Der overvejes en artikel i internationalt tidsskrift.

Titel	Demonstrating European Master Education in Sustainable Production and Consumption
Indholdsbeskrivelse	To explore approaches to teach sustainable production and consumption practised in European master education with respects to: <ul style="list-style-type: none"> • Problem-Oriented Project Based Learning (POPBL) encouraging students to develop practical solutions in a real-life context and to adopt inter-disciplinary analytical perspectives • Inter-cultural communication and teaching • Course syllables being continuously enhanced as teaching closely interacts with advanced research and business development projects • The adoption of cases of cross-national policy making within European integration sensitizing students to scenarios of negotiating interests of diverse stakeholders in a regional and global context
Land/Region	Malaysia, Indonesia, Vietnam, Thailand / Asia.
Tidsrum	2011-15
Finansieringskilde	Application submitted 2008 not granted Resubmission 2010 for implementation 2011-15
Beløb	Euro 340.694 (ca. 2.521.136 kr.)
Forsker/ e-mail	Arne Wangel; aw@man.dtu.dk
Forskningsinstitution	Danmarks Tekniske Universitet, Institut for Planlægning, Innovation og Ledelse Sektion for Kvantitativ Bæredygtighed
Formidling	Scientific articles; Feature articles. Article from previous research: Wangel, Arne; Stærdahl, Jens; Bransholm Pedersen, Kirsten; Abdullah, Maimon 2005. Learning by Knowledge Networking across Cultures: The Experience of Joint Courses in Environmental Studies for Malaysian and Danish Engineering and Science students The Journal of Transdisciplinary Environmental Studies (TES), 4:1 (2005).

Titel	Education, health and everyday life in Uganda
Indholdsbeskrivelse	
Land/Region	Uganda
Tidsrum	1997-2001
Finansieringskilde	FFU Danida
Beløb	Ca. 2 mill. DKK
Forsker/ e-mail	Lotte Meinert; etnolm@hum.au.dk
Forskningsinstitution	Aarhus Universitet; Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik
Formidling	Hopes in Friction: Schooling Health and everyday Life in Uganda

Titel	More than entertainment: popular culture and entrepreneurship among urban youth in Kampala
Indholdsbeskrivelse	The project is an investigation of the role of popular culture in young people's lives in two Ugandan cities. The hypothesis is that popular culture is more than entertainment, and that it holds important lessons for development. The study seeks to interrogate the relationship between consumption at marginal social positions and innovation and entrepreneurship, with popular culture as a potential resource for change. How do youths use popular culture to shape their actions, values and future life-courses? How does popular culture work as a space for entrepreneurship and social mobility? And how is popular culture used by other actors to mobilise the youth? Empirically the study will follow urban youths in upper secondary school and out-of-school youths, as well as work with project that work specifically with young people and popular culture.
Land/Region	Uganda
Tidsrum	01.10.2009-30.09.2012
Finansieringskilde	FFU
Beløb	2.334.976 DKK
Forsker/ e-mail	Nanna Schneidermann (Ph.D. stud) nanna.s@hum.au.dk
Forskningsinstitution	Aarhus Universitet Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik Afdeling for antropologi og etnografi
Formidling	Projektets resultater vil blive formidlet ad flere kanaler (men er endnu i startfasen og intet er publiceret endnu): Artikler til akademiske tidsskrifter; Rapport til lokale interessenter i Uganda (fx. ministeriet for uddannelse og kultur, kultur- og ungdomsorganisationer etc.) 3 kortfilm produceret i samarbejde med 'informanter'/deltagere i projektet og 1 fotobog om unges liv i Uganda produceret i samarbejde med 'informanter' – evt. til undervisningsbrug i Danmark (hvor det især måske kunne være fint at samarbejde med en NGO, der arbejder med udvikling og undervisning. Så langt er jeg ikke kommet endnu.)

Titel	Participatory development in Ladakh (Kashmir India)
Indholdsbeskrivelse	In the 1990's development strategies changed radically from being top-down and large scale to having a decentralized character, emphasizing the active participation of the beneficiaries. The proposed Ph.D. project will examine the relationship between ideologies and realities of participatory approaches to development, exemplified in the case of Ladakh . Ladakh, situated in the isolated eastern part of the Indian state Jammu and Kashmir, has recently gone through a comprehensive decentralisation process where government institutions and NGOs use this development approach. Despite this dominant discourse and practices emphasizing popular participation, the latter's realisation is wrought with difficulties. Through ongoing fieldwork in Ladakh, I have gained privileged access to participatory development efforts at different levels in the region. The proposed project will primarily combine participant observation and collaborative research with different local actors.
Land/Region	Ladakh,
Tidsrum	2009-2012
Finansieringskilde	Århus Universitet
Beløb	Ikke oplyst
Forsker/ e-mail	Marianne Petra Jørgensen
Forskningsinstitution	Aarhus Universitet, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik
Formidling	Ikke oplyst

Titel	Transgenerational transmission of Buddhism among Ladakhi youth in India
Indholdsbeskrivelse	This project studies Himalayan Buddhist youth as they negotiate practices of religion amid transforming social realities in moving from the traditional mountain village in Leh, Ladakh to the cosmopolitan capital of India, Delhi. Following the lives of young Ladakhis as they seek educational opportunities in Delhi, this study seeks to present a more nuanced understanding of how religion informs and shapes the everyday social practices of young Ladakhi Buddhists, and also how Buddhist institutions, beliefs and practices themselves are becoming transformed in the process.
Land/Region	Ladakh, India
Tidsrum	September 2009- August 2012
Finansieringskilde	FKK
Beløb	?
Forsker/ e-mail	Elizabeth Ørberg Williams; etnoew@hum.au.dk
Forskningsinstitution	Aarhus Universitet; Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik
Formidling	?

Titel	Caste, Caste, Creed and Social Capital - What Became of the Christian Missions to Tranquebar?
Indholdsbeskrivelse	Undersøgelsen af skoler i Tranquebar (Tamil: Tarabgambadi) i den indiske delstat Tamil Nadu indgår i en større undersøgelse af interaktion mellem de religiøse grupper i lokalsamfundet med henblik på at beskrive især de kristnes situation i området (jf. projekttitlen). Det er her væsentligt, at Tamil Nadu udover offentlige skoler har en meget høj dækning af statsunderstøttede, men private skoler, kaldet "management schools". I selve Tranquebar som omfatter ca. 7.000 personer af det større Tarangambadi Gram, er der således 3 kristne skoler og 1 muslimsk skole, samt en privat skole uden offentlig støtte, men ingen offentlige skoler. Eftersom management schools arbejder i overensstemmelse med de statslige læreplaner, men delvis med egne undervisningsmaterialer og delvis med egen tilrettelæggelse af skoledagen, lader det sig her se hvordan det offentlige Indiens, "sekulære" principper for statsdannelse brydes med kaster, religion, sprog og andre sociale identitetsmarkører.
Land/Region	Indien: Tamil Nadu og Vestbengalen
Tidsrum	2006-2008
Finansieringskilde	Bikubefonden
Beløb	Ikke angivet
Forsker/ e-mail	Peter B. Andersen
Forskningsinstitution	Københavns Universitet, Det humanistiske Fakultet, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier
Formidling	Peter B. Andersen og Olaf Schönbeck: <i>Arven fra den kristne mission. Tranquebars skoler</i> . Tranquebar Initiativets Skriftserie, no. 7, 2009: http://www.natmus.dk/sw72008.asp

Titel	Sundhedsundervisning, handlekompetence og lærerseminarier i Kenya
Indholdsbeskrivelse	Projektet sætter fokus på lærerseminarier i Kenya som centrale uddannelsesinstitutioner for lærerstuderende, samt hvordan uddannelsespolitikker materialiserer i læreruddannelse samt betydningen heraf for grundskolelæreres udvikling af praksis og kompetencer i relation til sundhedsundervisning. Post Doc project.
Land/Region	Kenya
Tidsrum	01.09.2009 - 31.08.2011
Finansieringskilde	FFU, Danida
Beløb	2,15 Mill. DKK
Forsker/ e-mail	Kari Kragh Blume Dahl ; karidahl@dpu.dk
Forskningsinstitution	Århus Universitet, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Institut for didaktik. Forskningsprogram for Miljø- og Sundhedspædagogik.
Formidling	Diverse publikationer herunder engelsksproget monografi, en artikel i internationalt tidsskrift samt diverse forskningsbaserede rapporter til myndigheder og uddannelsesorganisere i Kenya såvel som Danmark.

Titel	Teachers' competencies and Pupils' Participation: Enhancing Teacher Competencies and Pupils' Participation in HIV/Aids Education through the Application of the IVAC Model; an Action Research of Schools in Muto-mo District, Kenya
Indholdsbeskrivelse	The overall purpose of this study is to critically explore and identify teachers' pedagogical competencies needed for carrying out a participatory approach in HIV/AIDS education using the IVAC model of health education with the aim of promoting effective and sustainable HIV/AIDS education in schools of Kitui district, Kenya.
Land/Region	Kenya
Tidsrum	2006-2009
Finansieringskilde	FFU
Beløb	App. 1 mil DKK
Forsker/ e-mail	Rachael Nyami (PhD student) Venka Simovska, supervisor,
Forskningsinstitution	Århus Universitet, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole; Institute for curriculum research (didaktik) Research Programme for Health and Environmental Education
Formidling	-Workshops and meetings with relevant local organisations -Articles in academic Journals -Conference presentations

Titel	MELFA – Mobile E Learning for Africa
Indholdsbeskrivelse	The overall goal with the MELFA pilot project (2007-2009) is to enable illiterate and semi-literate Xhosa speaking building workers to receive complementary literacy and skills training via a mobile device and thereby assisting them in their personal growth and in performing their jobs better. Innovative interactive technologies, including Optical Character Recognition (OCR), Text-To-Speech (TTS), speech translation, 3-D graphical illustration and M-learning are applied in the developing of a running prototype. The results from user tests in Construction and conclusions will eventually be used to indicate the prominence for further development and marketing.
Land/Region	Sydafrika
Tidsrum	2007-2009
Finansieringskilde	DANIDA + egenfinansiering
Beløb	fase 1: 250.000 fase 2: 342.883 (SBIs andel)
Forsker/ e-mail	Kresten Storgaard, krs@sbi.dk
Forskningsinstitution	Aalborg Universitet, Statens Byggeforskningsinstitut,
Formidling	//melfa-project.blogspot.com ; www.melfaproject.net Artikler og demonstrationer

Titel	Mathematics education research in situations of political and social conflict
Indholdsbeskrivelse	In this project we explore the thesis that given that our societies are fraught with various social and political conflicts, and that mathematics education is concerned with contributing to the life possibilities of students in that world, then mathematics education as a field of practice and research has to be concerned with the implications of recognizing those conflicts. In particular, we explore the implications of considering social and political conflict situations for: the kinds of research questions and agendas constructed; theories and methodologies adopted; and the criteria used for judging the quality of research in mathematics education. In building our argument we draw not only on international literature in the discipline of mathematics education and outside it, but also on our experiences as researchers struggling with the complexity of conflict contexts.
Land/Region	South Africa
Tidsrum	Since 1998 -
Finansieringskilde	Aalborg University – University of Kwazulu Natal
Beløb	
Forsker/ e-mail	Paola Valero: paola@learning.aau.dk Renuka Vithal
Forskningsinstitution	University of Kwazulu Natal, South Africa; Aalborg University, Denmark Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi
Formidling	Different published papers in international books

Titel	Between reality and utopia: a socio-political research agenda for mathematics education in situations of conflict and poverty
Indholdsbeskrivelse	<p>This research project addresses the everyday experience of many teachers in the world where the hardness of poverty and conflict characterize teachers' and student's context, which invites conceiving educational activity as a constant move between the crude and harsh reality and the utopian belief in one's work making a difference and contributing to a better world. .</p> <p>The project understands mathematic education as social and political practices. Researching such practices can bring important insight about constitutive relations between the social and political context and the mathematics teaching and learning in those contexts.</p> <p>Researching mathematic education in situations of poverty and conflict require a shift in the way we theorize, empirically document and analyze the connection between mathematics learning and its context. In particular two main ideas are challenged:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The assumption that students in poverty and conflict are cognitive deficient. The question then becomes how mathematic learning can be redefined as to provide a better language to grasp the conditions and characteristics of thinking in situations where continuity and progression cannot be assumed. 2. The research literature assumes that the macro-social world enters the micro-social world of mathematics learning interactions in some kind of symbolic, fuzzy way. Instead the beliefs of the project are that the macro-context and all its harshness are vividly present – sometimes almost physically present – in many classrooms. Research that re-conceptualizes the impact of the macro-social world in the micro-social world is necessary. <p>The project finds that it is important develop theoretical tool and corresponding analysis strategies that allow grasping the complexity of the way in which mathematic education practices occur and gain meaning in both micro-context and macro-context and where poverty and conflict are constitutive elements of practices.</p>
Land/Region	Colombia, Brasil
Tidsrum	Since 2008 -
Finansieringskilde	Aalborg University, National Pedagogical University of Colombia, Univeristy of Sao Paulo at Rio Claro– Colombian Institute for the Development of Science and Technology
Beløb	
Forsker/ e-mail	Paola Valero: paola@learning.aau.dk , Ole Skovsmose
Forskningsinstitution	Aalborg University, Denmark Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi; National Pedagogical University of Colombia, Univeristy of Sao Paulo at Rio Claro
Formidling	Different published papers in international books and journals

Titel	Glocal network on Media and Development (Glocal NOMAD)
Indholdsbeskrivelse	Formålet med etablering af det nationale forskernetværk 'Glocal Network on Media and Development' (forkortet Glocal NOMAD) er at samle viden og ekspertise indenfor forskningsfeltet 'Media and Communication for Development and Social Change'. På nuværende tidspunkt bedrives forskningen af enkelte forskere, der er spredt på forskellige universiteter. Gennem at samle forskeres viden, kompetencer, erfaringer og personlige internationale kontakter i et nationalt netværk opnås følgende fordele: 1. Udvikling af koordineret og organiseret dansk forskningsplatform (...) 2. Mulighederne for studerende- og forskerstuderende at specialisere sig i forskningsfeltet (...) 3. De allerede synlige men spredte danske bidrage til den internationale forsknings styrkes (...) 4. Etablering af Glocal NOMAD vil ,arlant øge mulighederne for dansk deltagelse som partnere i større internationale forskningsansøgninger (...)
Land/Region	Global
Tidsrum	2009 - 2011
Finansieringskilde	Forskningsråd for Kultur og Kommunikation
Beløb	922.000 kr.
Forsker/ e-mail	Thomas Tufte, (Roskilde Universitet), Poul Erik Nielsen, Lektor Århus Universitet, Norbert Wildermuth, lektor Syddansk Universitet; wildermuth@litcul.sdu.dk
Forskningsinstitution	RUC, AU, SDU
Formidling	En international conference, 4 netværksseminarer, publicering af en række arbejdspapirer og en antologi, udvikling af nyt ph.d kursus og forberedelse af større international forskningsansøgning.

Titel	People Speaking Back? Media, Empowerment and Democracy in East Africa (MEDIeA)
Indholdsbeskrivelse	The core inquiry of MEDIeA grows from a concern about how young people, young women in particular but not exclusively, are secured a role in both the local, national and regional development processes they belong to and, ideally, should be centrally placed within. How are their governments held accountable for the political decisions they make in this regard, and what opportunities are there for ordinary citizens to voice their opinions and engage both in policy development as well as in the process of critique and holding their governments accountable? Stated bluntly: how can young women and men in Kenya and Tanzania engage in and ensure a participatory governance process? Within this overall problem area, the focus of the MEDIeA research proposal is on civil society and the media.
Land/Region	Kenya og Tanzania
Tidsrum	2009 - 2013
Finansieringskilde	FFU - Danida
Beløb	5,7 mio
Forsker/ e-mail	Thomas Tufte, professor (RUC) Norbert Wildermuth (SDU); wildermuth@litcul.sdu.dk
Forskningsinstitution	Roskilde Universitetscenter og Syddansk Universitet
Formidling	Se projektbeskrivelse: http://mediae.ruc.dk/

Titel	Can Tho University – Aarhus University Link in Environmental Sciences (CAULES)
Indholdsbeskrivelse	<p>Udvikling af et tværfagligt miljøvidenskabs curriculum der henvender sig til sagsbehandlere i provinsadministrationen i Vietnam (hovedgruppe) – MESAM (Master of Environmental Science and Management). Opgradere vidensniveau for medarbejdere på Miljø-institut på Can Tho Universitet i Mekong Deltaet (både PhD og MSc grader) så de ansatte kan overtage MESAM Programmet og videreudvikle det. Dette skal ultimativt lede til at miljøtilstanden forbedres i Mekong Deltaet til gavn for de fattigste beboere, der er helt afhængige af de naturlige ressourcer for at overleve. Dvs. der blev udviklet et MSc program ikke et forskningsprojekt.</p> <p>Biologisk Institut Århus har flere projekter – finansieret af bla Danida – i Sydøstasien og Latin Amerika, der har elementer af kapacitetsopbygning.</p>
Land/Region	Vietnam (Mekong Deltaet)
Tidsrum	Ikke angivet
Finansieringskilde	FFU
Beløb	13 mill
Forsker/ e-mail	International koodinator: thomas.nielsen@biology.au.dk
Forskningsinstitution	Institut for veterinær Sygdomsbiologi, Aarhus Universitet
Formidling	Der afholdes en vidensdelings-workshop i Vietnam i November 2009

Titel	<ul style="list-style-type: none"> • Washington Onyango-Ouma: Children and Health Communication. Learning about health in everyday relationships among the Luo of western Kenya (PhD og afledte publikationer, Kenya) • Lotte Meinert: The Quest for a Good Life. Health and Education among Children in Eastern Uganda (PhD og afledte publikationer, Uganda) • Joseph Rogathe Mwanga: Community-Integrated and Action-Oriented Health Education Intervention on Schistosomiasis and Other Illnesses among Children of Primary School-Going Age in Magu District, Tanzania (PhD, Tanzania) • Rachael Kaki Nyamai: Teacher’s competence and pupil’s participation in HIV/AIDS education in primary schools: Action research in Kitui district, Kenya (on-going PhD, Kenya) • Vincent Okungu: The Influence of Socio-Cultural and Economic Factors on the Girl Child Education in Nyang’oma Division, Bondo District, Western Kenya (MA, Kenya) • Anja Højlund Tullberg: Bad boy or good boy? An Analysis of the Potential Zone of Conflict between “Street Children” in Accra and two Urban Based “Street Children” NGOs (MA, Ghana) • Mette Kølner: “In Tanzania we say that development is a long journey, but it all starts with education” (MA, Tanzania) <p>In addition to these studies, a number of others have been conducted in eastern Africa on child socialization, primary school drop out, primary school teachers, deaf children at a boarding school, agriculture teaching (with special regard to traditional vegetables), informal training of children as traditional healers and related topics</p>
Indholdsbeskrivelse	<p>This significant cluster of studies shares some common themes. They are all focused on children and youth in sub-Saharan Africa. The majority deals with primary school going children, modes of learning (action-oriented learning, participation, action competence), interfaces between the school discourse and the “real life context”. Health is a cross-cutting theme, but most of the studies go much broader and explore the broad educational context as the surrounding society. Theoretical themes have been agency (James et al.) relatedness (Carsten), participation (Freire), the democratic paradigm of health education (Jensen et al.), the proximal zone of development (Vygotsky) and legitimate peripheral learning (Lave and Wenger).</p>
Land/Region	Kenya, Tanzania, Uganda, Ghana
Tidsrum	1997 - 2009
Finansieringskilde	Hovedsagelig Danida – enten via ”DBL – Centre for Health Research and Development” eller fra Danida’s forskningsråd (for tiden kaldet FFU).
Beløb	Ikke angivet
Forsker/ e-mail	Jens Aagaard-Hansen; jah@life.ku.dk
Forskningsinstitution	Københavns Universitet, Institut for veterinær Sygdomsbiologi
Formidling	Foruden videnskabelig publicering og opnåelse af videnskabelige grader (PhD og MA i antropologi) har vi gennem tiden lagt vægt på formidling til lokalsamfundet samt til den lokale administration (fx District Education Officer)

Titel	DUCED-SLUSE, Danish University Consortium on Environment and Development. Sustainable Land Use and Natural Resource Management
Indholdsbeskrivelse	<p>The focus is upon enhancing capacity in education and research on an interdisciplinary basis, in the areas of development and environmental and natural resource management.</p> <p>The main objectives of SLUSE are to: promote joint education and research across institutions, regions and disciplines; develop post-graduate courses in sustainable land use and natural resource management; assist in the empowerment of communities through the teaching and research activities as well as fostering partnerships with a range of stakeholders; and enhance the human capacity within participating countries in the above areas.</p>
Land/Region	(Danmark), Thailand, Malaysia, Sydafrika, Swaziland, Botswana
Tidsrum	1998 - 2007 (med eksternt finansiering) 2008 - (selvfinansieret af partner institutionerne)
Finansieringskilde	Danced/Danida
Beløb	Økonomisk ramme for DUCED SLUSE - dækkende alle tre danske partner universiteter (KVL, KU og RUC): 1998-2000: ca 19 mill. 2000-2007: ca 25 mill.
Forsker/ e-mail	Ansvarlig forsker ved IGG/KU: Lektor Torben Birch-Thomsen, tbt@geo.ku.dk Lektor Ole Mertz
Forskningsinstitution	Københavns Universitet, Institut for Geografi og Geologi
Formidling	<p>Artikler med 'peer review':</p> <p>Müller, T., Gausset, Q., Van der keur, P., Mertz, O., Oksen, P. and Aalbæk, A. (2001): Integration of plant nutrition and soil fertility in international and interdisciplinary teaching activities on sustainable land use and natural resource management. Pp 1028-1029 in Horst, W.J. et al. (eds.) <i>Plant Nutrition - Food Security and Sustainability of Agro-Ecosystems</i>. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, The Netherlands.</p> <p>Dohn, H., Gausset, Q., Mertz, O., Müller, T., Oksen, P. and Triantafyllou, P. (2003): Strengthening learning processes in natural resource management in developing countries through interdisciplinary and problem-oriented learning. <i>International Journal of Sustainability in Higher Education</i> 4 (2): 106-125</p> <p>Hill, T.R.; C.H. Traynor; T. Birch-Thomsen; A. de Neergaard; U. Bob; A.M. Manyatsi; R.J. Sebege (2008): "Clear the Mind of Pre-conceived Ideas and Get Your Hands Dirty! An Approach to Field-based Courses: The SLUSE-southern Africa Experience". <i>Journal of Geography in Higher Education</i>, Routledge, Vol. 32, No.3:441-457.</p> <p>Hill, T.; T. Birch-Thomsen C.H. Tranyor; A. de Neergaard (2008): "Problem-based, interdisciplinary field-based courses: Reflections from southern African experiences". <i>South African Geographical Journal</i> vol. 90 (2): 122-133.</p> <p>Bog bidrag:</p> <p>Birch-Thomsen, T; Buch-Hansen, M.; Hill, T.; Oksen, P.; Magid, J. (2004): "Integrating Knowledge Systems to Further the Development of Sustainable Natural Resource Management". In Fincham, R; Georg, S & Nielsen, E.H., (eds) 'Sustainable development and the University: New strategies for</p>

research, teaching and practice'. Brevitas CC, Howick, South Africa.

Treue, T., Mertz, O., Oksen, P. (2004): Teaching interdisciplinary land use and natural resource management. Pp 192-214 in: Fincham, R., Georg, S. and Nielsen E.H. (eds.) *Sustainable Development and the University. New strategies for research, teaching and practice*. Brevitas, Howick, South Africa

Hill, T.; T. Birch-Thomsen (2005): "Chapter one – Introduction to SLUSE", pp. 1-10 in Catherine Traynor (ed.) "The SLUSE model of natural resource management: From theory to practice through field-based training – experiences from southern Africa". SACUDE-SLUSE, University of KwaZulu-Natal, South Africa, Pinetown, South Africa.

Hill, T.; T. Birch-Thomsen (2005): "Chapter two - Theoretical background", pp. 11-24 in Catherine Traynor (ed.) "The SLUSE model of natural resource management: From theory to practice through field-based training – experiences from southern Africa". SACUDE-SLUSE, University of KwaZulu-Natal, South Africa, Pinetown, South Africa.

Neergaard, A. de; T. Birch-Thomsen; Juul, K.; Magid, J. (2008): "Tværfaglig innovationsstyrkelse eller akademisk Babelstårn: Hvordan studerende fra 3 universiteter, 6 fagretninger og 25 lande kvalificerer sig til et internationalt arbejdsmiljø". Pp. 74-84 i Stolt, J. & Vintergaard, C. (eds) "Tværfaglighed & Entrepreneurship". IDEA København og Øresund Entrepreneurship Academy. Centertryk, Holbæk.

Øvrige artikler og conference bidrag:

Mertz, O.; Mohamad, M.; Magid, J.; Birch Thomsen, T.; Oksen, P.; Gausset, Q. (1999): "Education and research on sustainable land use and natural resource management. A new Danish Malaysian University Program". Borneo Research Bulletin, Vol. 30: 66-73.

Mertz, O.; Mohamad, M.; Magid, J.; Birch-Thomsen, T.; Oksen (2000): "Collaboration on environmental research and education between universities in Denmark, Malaysia, Thailand and Southern Africa". Currents No.23/24, pp. 31-35. December. International Rural Development Centre (IRDC), Swedish University of Agriculture, Uppsala.

Birch-Thomsen, T; Buch-Hansen, M.; Hill, T.; Oksen, P.; Magid, J. (2002): "The role of universities in knowledge enhancement and dissemination for better natural resource management – the link between theory and practice". Chapter 7, pp. 73-86, in "Beyond the World Summit" – proceedings from the conference "Beyond the Summit – The role of universities in the search for sustainable futures" arranged by LUCED-I&UA as a pre-Summit Conference at Kasane in Botswana, August 2002.

Birch-Thomsen, T., O. Mertz, T. Hill (2003): "University consortia on sustainable land use and natural ressource management". Abstract from conference proceedings, p.1, from IGU Conference in Durban 2002, Commission on Geographical Education (CGE) published on CD. Department of Geography, Texas A&M University, Texas, USA.

Traynor, C. H.; T. Birch-Thomsen; T. Hill (2004): "Developments and adjustments of the SLUSE Joint Field Course: Lessons Learnt in a Southern African Context". Proceedings of the International Conference on 'Interdisciplinary Curriculum and Research Management in Sustainable Land Use and Natural Resource Management' (Published on CD by TUCED), arranged by TUCED and held in Bangkok 17-19 August.

Magid, J.; A. de Neergaard; T. Birch-Thomsen; C. Saarnak; K. Juul (2005): "Intercultural and Interdisciplinary Experiences, Challenges and Outcomes

	<p>from joint field courses conducted between Danish, southeast Asian and southern African Universities on Sustainable Land Use and Natural Resource Management”. Paper presented at the International Conference on ‘Providing our graduates with a global perspective through real and virtual student exchange’ organised by ICA/NASULGC, 9-12 April, BOKU - University of Natural Resources and Applied Life Sciences, Vienna.</p> <p>Aner, L.G.: T. Birch-Thomsen (September 2008): “Feltarbejdet i kulturgeografien” (‘Fieldwork within human geography’). pp. 121-129 i Ehlers & Volkers (ed) “Geofaglighed som kompetencer”. TUNET, Brønshøj.</p> <p>SLUSE –webside: http://www.sluse.dk</p>
--	--

Titel	Towards Sustainable Excellence: Business Education for Developing Societies
Indholdsbeskrivelse	The importance of high-quality, locally and socially relevant management education for developing societies is increasingly being recognized. In that connection, scholars are debating the appropriateness of ‘Western’ tertiary education models for such contexts. This project investigates how business schools in developing countries in Africa, Asia and Latin America are (re-)defining the notions of excellence and quality. We explore which notions of learning underpin current approaches to management education, and where inspiration for these models is coming from. We investigate the relevance and appropriateness of existing teaching models for changing local contexts and student populations; and in doing so we pay particular attention to their implications for the teaching and learning of tacit abilities (citizenship attitudes, social responsibility, cultural skills).
Land/Region	Dette er ikke endnu besluttet
Tidsrum	Søger finansiering til foråret 2010 og planlægger at projektet vil køre fra september 2010-september 2013
Finansieringskilde	FSE Strategisk forskningsråd FFU/DANIDA
Beløb	Ikke angivet
Forsker/ e-mail	Maribel Blasco, mb.ikl@cbs.dk
Forskningsinstitution	Copenhagen Business School, Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse (IKL), Centre for Business & Development Studies (CBDS, based at IKL)
Formidling	Vi planlægger bl.a. en række artikler i internationale peer-reviewed tidsskrifter (f.eks Journal of Management Education, Academy of Management Learning and Education, International Journal of Education and Development, Comparative Education). Vi planlægger også en bog om komparative tendenser indenfor management uddannelse i de 3 regioner.

Titel	Youth and Employment: The Role of Entrepreneurship in African economies
Indholdsbeskrivelse	<p>The project takes its point of departure in the lack of employment opportunities for young people which is directly hindering development in sub-Saharan African countries. Entrepreneurship is increasingly considered to be important for economic growth but little is known about how best to support youth entrepreneurship. This interdisciplinary project will analyse the role of entrepreneurship in generating youth employment in African countries. The theme will be approached from the perspective of the youth, enterprises and institutions.</p> <p>The project consists of five subprojects: two are cross-cutting (GEM and a comparative study of all three countries led by Thilde Langevang) and three are country specific (Ghana, Uganda and Zambia) devised and led by the partner institutions. Both quantitative and qualitative primary data will be collected. A yearly workshop will bring all research partners together to facilitate the exchange of findings and act as milestones. Capacity building will be achieved through participation in GEM, the education of PhD students, networking between partners, co-authorship of publications, and strengthening links to policy makers. As highlighted by the youth employment focus of the Danish Africa Strategy and Africa Commission, this project tackles an issue which is highly relevant for policy makers and development partners in sub-Saharan Africa.</p> <p>The overall objectives are:</p> <ul style="list-style-type: none"> • To analyse the role of entrepreneurship in generating youth employment in sub-Saharan African countries. • To inform policy debates regarding youth employment strategies. • To build the capacity of researchers in the project countries to conduct policy relevant research on youth employment and entrepreneurship. <p>In order to achieve these aims, the participating countries will be supported to become members of the Global Entrepreneurship Monitor (GEM) consortium which to date has few African countries among its membership. How young people succeed in gaining meaningful employment, and the role played by entrepreneurship in this process, will be investigated. From the perspective of enterprises, the role they play in training young people and encouraging entrepreneurship will be explored. Furthermore, analysis of the impact of institutions on youth employment opportunities and how they can best support entrepreneurship will be conducted.</p> <p>The project findings will be disseminated to both policy makers and the academic community through outputs including a website, policy briefings, workshops, working papers, country background papers, articles and an edited book.</p>
Land/Region	Africa (Ghana, Uganda and Zambia)
Tidsrum	1.10.2009 – 30.9.2013
Finansieringskilde	FFU
Beløb	6,3 mill. DKK plus additional funding from KU and CBS (research time)
Forsker/ e-mail	Associate Professor Kate Gough (team leader – kg@geo.ku.dk), Associate

	Professor Torben Birch-Thomsen (tbt@geo.ku.dk), both at the Department of Geography and Geology, University of Copenhagen, Associate Professor Søren Jeppesen (sj.ikl@cbs.dk) and Assistant Professor Thilde Langevang (tl.ikl@cbs.dk), both the Centre for Business and Development Studies (CBDS), Copenhagen Business School
Forskningsinstitution	KU and CBS. Partners include Global Entrepreneurship Monitor (GEM) based in London, the Institute of Social, Statistical and Economic Research (ISSER) at the University of Ghana, Makerere University Business School in Uganda, and the Institute of Development Studies at the University of Zambia.
Formidling	Webpage to come

Titel	<i>Kritiske forskningsmetoder: Pædagogisk udforskning</i>
Indholdsbeskrivelse	Hensigten er at udvikle begreber til en forskningsmetodologi der harmonerer med en kritisk pædagogik. Grundideen er at kritisk forskning består i at udforske det der ikke findes. Dermed afvises det grundlæggende princip i al form for positivistisk og naturalistisk forskningsmetodik, hvis sigte er at undersøge det der foreligger. Udvikling af en kritisk forskningsmetodik betyder samtidig at kvalitet i forskningen bliver diskuteret gennem begreber som "pædagogisk fantasi", "praktisk organisation" og "kritisk ræsonnement". Samtidig gøres kvaliteten i forskningen afhængig af de samarbejdsrelationer der etableres mellem de involverede parter, og dermed ikke af en "objektivitet" der kan etableres ved at fastholde en distance mellem forskeren og de (lærere eller elever), der udforskes. Hensigten er samtidig at etablere et begreb om pædagogisk udforskning, hvor forskning og udviklingsarbejde smelter sammen i én aktivitet. Projektets engelske titel er: Critical research methodology.
Land/Region	Sydafrika, Brasilien, Danmark
Tidsrum	1995-2009
Finansieringskilde	Gennem den normale forskningstid
Beløb	
Forsker/ e-mail	Ole Skovsmose; osk@learning.aau.dk
Forskningsinstitution	Aalborg, Danmark, Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi
Formidling	Skovsmose, O. and Borba, M. (2004). Research Methodology and Critical Mathematics Education. In P. Valero and R. Zevenbergen (Eds.), Researching the Socio-Political Dimensions of Mathematics Education: Issues of Power in Theory and Methodology (207-226). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. Skovsmose, O. (2006). Kritisk forskning - pædagogisk udforskning. In O. Skovsmose and M. Blomhøj (Eds.), Kunne det tænkes? (255-272) Copenhagen: Malling Beck. Skovsmose, O. (2009). Researching possibilities. In M. Setati, R. Vithal, C. Malcolm and R. Dhunpath (Eds.), Researching Possibilities in Mathematics, Science and Technology Education. New York: Nova Science Publishers.

Titel	Asian University for Women
Indholdsbeskrivelse	<p>Aalborg Universitet er blevet udvalgt til at samarbejde med det internationalt banebrydende projekt "Asian University for Women" (AUW). AUW er et nystartet universitet i Chittagong, Bangladesh, der vil give underprivilegerede kvinder fra hele Asien mulighed for at få en videregående uddannelse. Målet er at uddanne kvindelige ledere, som kan gøre sig gældende på det politiske og økonomiske område. Kvinders indtræden på samfundets vigtigste poster i en mandsdomineret verdensdel betragtes af mange som det eneste middel mod diskrimination og undertrykkelse. Dr. Muhammad Yunus fra Bangladesh fik netop Nobels Fredspris i 2006 for at udvikle konceptet om "mikro kreditter" til lokale entreprenører. Et koncept, der har vist sig i høj grad at støtte kvinderne i regionen. Dr. Yunus er en af de prominente deltagere i Bangladesh Advisory Board for AUW.</p> <p>Ideen med AUW er at etablere et universitet i verdensklasse. BA-programmerne vil blive designet af et internationalt fagligt kollegium, medens kandidatuddannelserne vil blive designet og udviklet af samarbejdsuniversiteter. Der er etableret samarbejde med Imperial College (UK) et af de ledende universiteter i England i forhold til at udvikle en kandidatuddannelse i Environmental Management og Aalborg Universitet i forhold til kandidatuddannelsen i IT. Endvidere er der indgået samarbejde med Harvard University og Massachusetts Institute of Technology (MIT). På den måde er selve det at etablere et internationalt universitet i sig selv utroligt spændende og perspektivrigt for Aalborg Universitet.</p>
Land/Region	Bangladesh
Tidsrum	
Finansieringskilde	Det Obelske Familiefond
Beløb	3.332.000 heraf 1.577.000 AAU medfinansiering
Forsker/ e-mail	Marianne Georgsen m.fl: marianne@hum.aau.dk
Forskningsinstitution	Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; Institut for datalogi; institut i undervisning og uddannelseskulturer, e-learning lab
Formidling	

Titel	Global collaboration - a case study of GENSO project
Indholdsbeskrivelse	<p>In which ways can a global learning community be established to develop global collaboration knowledge and skills? In which ways can this community motivate and facilitate learning for its participants? What competencies can the participants gain through a self-organized, internationally jointed project work?</p> <p>Through the case of GENSO project, this study intends to understand how a community of practice is designed and established by a group of engineering students who are interested and engaged in satellite operations. Situated in different countries in the world, they established an online community to work together and learning together. They devote themselves to this project driven by interest despite of huge extra workload. The cooperation is mainly carried out by online discussion, workshop for face to face meetings, document sharing and a by intensive use of a network based collaborative environment (tracWiki). Although they are practicing their satellite work in distance from each other, they develop a shared identity through this student satellite project.</p> <p>Researchers enter this two year long project during its middle milestone - a workshop held in Aalborg University, Denmark in Nov 2007. This research will follow up the following stages of the GENSO project in order to examine how it functions as a learning community for students to learning together globally. Focuses will be put on the following aspects:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivation of their participation and learning, • Intercultural aspects in collaboration, • Competencies, • Self-evaluation of learning, • Integration with their local curriculum and learning practice
Land/Region	
Tidsrum	
Finansieringskilde	
Beløb	
Forsker/ e-mail	Anette Kolmos: ak@plan.aau.dk Xiangyun Du, xiangyun@plan.aau.dk Jens Frederik Dalsgaard Nielsen, jdn@es.aau.dk
Forskningsinstitution	Aalborg University Space Center Automation & Control PBL - Artes Institut for Elektroniske Systemer Institut for Samfundsudvikling og Planlægning Sektionen for Teknologi, Miljø og Samfund UNESCO Chair - Problem Based Learning
Formidling	

Titel	Mobilization and Social Navigation in Students Politics at Dhaka University
Indholdsbeskrivelse	
Land/Region	Bangladesh
Tidsrum	2009 -
Finansieringskilde	FFU
Beløb	401.186
Forsker/ e-mail	Morten Koch Andersen
Forskningsinstitution	Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre
Formidling	

(identificeret via bevilling)

Titel	Generations and and social activism: new forms of youth organisation in Egypt
Indholdsbeskrivelse	
Land/Region	Egypten
Tidsrum	2009 -
Finansieringskilde	FFU
Beløb	274. 636
Forsker/ e-mail	Sara Catrine Lei Sparre
Forskningsinstitution	
Formidling	

(identificeret via bevilling)

Titel	Education and Post-Conflict Reconstruction in Sri Lanka
Indholdsbeskrivelse	
Land/Region	Sri Lanka
Tidsrum	2005 -
Finansieringskilde	FFU
Beløb	600.000 kr.
Forsker/ e-mail	Birgitte Refslund Sørensen
Forskningsinstitution	Københavns Universitet
Formidling	

(identificeret via bevilling)

Titel	Developing Youth in Uganda: The influence of Religion in the context of AIDS
Indholdsbeskrivelse	
Land/Region	Uganda
Tidsrum	
Finansieringskilde	FFU
Beløb	1.722.609 kr.
Forsker/ e-mail	Catrine Christiansen
Forskningsinstitution	Nordisk Institut for Asien Studier
Formidling	

(identificeret via bevilling)

Bilag 7.2 Medlemmer af Uddannelsesnetværket, der deltager i undersøgelsen.

1. Ulandshjælp fra Folk til Folk, UFF
2. Danmarks biavlerforening
3. Ibis
4. Axis
5. Fagligt Internationalt Center, FIC
6. AFS Interkultur
7. IT i Udviklingslande, ITUL
8. International Børnesolidaritet
9. Genvej til udvikling, GtU
10. Danmission
11. Dansk Missionselskab, DMR-U
12. Center for International Development in Education, CISED
13. Maisons Familiales Rurales Venner, MFRs Venner (mailsvar – ej skema)
14. Red Barnet.

Bilag 7.3 Informanter som har bidraget til undersøgelsen.

- Bo Tovby, Uddannelseskonsulent, Red Barnet – interview den 29. september 2009.
- Lise Rosendal Østergaard, Forskningskoordinator, ENRECA Health, Danish research network for international health. Samtale den 22.oktober 2009
- Henrik Secher Marcussen, Professor, Institut for Samfund og Globalisering, Roskilde Universitetscenter – mailkorrespondance september 2009.
- Heila Lotz, Professor in Environmental Education and Sustainability, Rhodes University , South Africa – interview den 23.10.2009
- Ulla Ambrosius Madsen, Lektor, Ph.D, Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning – interview den 26.10.2009
- Flemming Konradsen, Professor, Copenhagen School of Global Health – interview den 27.10.2009.
- Kristian Edinger og Darrian Riber, Teknisk Rådgivnings Service, Danida – interview den 21.oktober 2009
- Danida Fellowship Centre, DFC, mailkorrespondance og telefonsamtaler i september og oktober 2009.
- Karen Oppfeldt og Carolina Ravn: Børnefonden – telefonsamtale og mailkorrespondance den 6. november 2009.

Bilag 7.4 Lande hvor forskere, NGOer og Danida er engageret i uddannelse.

Lande hvor de danske NGOer, der deltager i undersøgelsen er engageret; i alt 37 lande:

Afrika: (19 lande)

Angola (2) Cameroun, Egypten, Etiopien; Ghana (3), Guineau-Bissau, Kenya (2), Liberia, Madagaskar (ej udd), Mozambique; Niger; Sydafrika; Senegal; Sierra Leone(2); Somalia; Sudan (2); Tanzania (2) Uganda (2), Zambia

Latinamerika (6 lande)

Bolivia (3); Ecuador (2), Guatemala, Honduras; Nicaragua (2); Peru (2),

Asien (10)

Bangladesh (ej udd den ene) (2) Cambodja, Indien, Laos, Mayanma/Burma (2) Mongoliet, Nepal; Sri Lanka; Tibet, exil Tibet; Vietnam

Mellemøsten

Lande hvor danske forskere, hvis projekter er beskrevet i bilag B i denne undersøgelse, er engageret i uddannelsesforskning; i alt i 21 lande.

Afrika: (9 lande)

Botswana; Egypten, Ghana (2), Kenya (5), Sydafrika (4); Swaziland; Tanzania (3) Uganda (5), Zambia (3)

Latinamerika (2 lande)

Colombia, Brasilien; Cuba

Asien (10)

Bangladesh, Indien (4), Indonesien; Malaysia (2); Nepal (3); Sri Lanka; Sydkorea; Thailand (2) Tibet, exil Tibet; Vietnam (2)

Globalt (2)

Lande hvor Danida enten via sektoruddannelsesprogrammer eller andre aktiviteter i større målestok er involveret i uddannelse:

Afrika (7 lande)

Benin, Bhutan, Burkina Faso, Mozambique, Syd-Sudan, Zambia

Latinamerika: (2 lande)

Bolivia, Nicaragua.

Asien: (2 lande) Nepal, Afghanistan

Bilag 7.5 Forskere indenfor udviklingsrelateret uddannelsesforskning.

Københavns Universitet		
Institut for Naturfagernes Didaktik.	Jens Dolin;	dolin@ind.ku.dk
Institut for Geografi og Geologi	Jytte Agergaard	ja@geo.ku.dk
Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier	Peter B. Andersen	
Institut for veterinær Sygdomsbiologi	Jens Aagaard-Hansen;	jah@life.ku.dk
Institut for Geografi og Geologi	Torben Birch-Thomsen	tbt@geo.ku.dk
Institut for Geografi og Geologi	Kate Gough	kg@geo.ku.dk
Institut for Antropologi	Birgitte Refslund Sørensen	birgitte.soerensen@anthro.ku.dk
Institut for Antropologi	Susan R. Whyte	Susan.Reynolds.Whyte@anthro.ku.dk
Institut for Antropologi	Helle Bundgaard	helle.bundgaard@anthro.ku.dk
Aarhus Universitet		
Danmarks Pædagogisk Universitetsskole; Institut for Pædagogik	Nana Clemmesen	nacl@dpu.dk
Danmarks Pædagogisk Universitetsskole; Institut for Pædagogik	Karen Valentin	kava@dpu.dk
Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Institut for didaktik. Forskningsprogram for Miljø- og Sundhedspædagogik		
Danmarks Pædagogiske Universitetsskole; Institut for didaktik	Rachael Nyami (Ph.D)	
Danmarks Pædagogiske Universitetsskole; Institut for didaktik	Søren Breiting	Breiting@dpu.dk
Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik	Lotte Meinert;	etnolm@hum.au.dk
Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Afdeling for antropologi og etnografi	Nanna Schneidermann (Ph.D)	nanna.s@hum.au.dk
Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik	Marianne Petra Jørgensen	
Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik	Elizabeth Ørberg Williams;	etnoew@hum.au.dk
Institut for Antropologi, Arkæologi	Peter Bakker	linpb@hum.au.dk

og Lingvistik		
Roskilde Universitet		
Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning	Ulla Ambrosius Madsen;	uam@ruc.dk
Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning	Stephen Carney	carney@ruc.dk
Institut for Kommunikation, virksomhed og Informations-teknologier.	Thomas Tufte,	tufte@ruc.dk
Aalborg Universitet		
Statens Byggeforskningsinstitut	Kresten Storgaard,	krs@sbi.dk
Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi	Paola Valero	paola@learning.aau.dk
Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi	Ole Skovsmose	osk@learning.aau.dk
Institut for kommunikation	Marianne Georgsen	marianne@hum.aau.dk
Institut for Samfundsudvikling og Planlægning	Anette Kolmos	ak@plan.aau.dk
Syddansk Universitet		
Institut for Litteratur, kultur og Medie.	Norbert Wildermuth,	wildermuth@litcul.sdu.dk
Danmarks Tekniske Universitet		
Institut for Planlægning, Innovation og Ledelse	Arne Wangel;	aw@man.dtu.dk
Copenhagen Business School		
Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse.	Maribel Blasco	mb.ikl@cbs.dk
Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse. Centre for Business and Development Studies (CBDC)	Søren Jeppesen	sj.ikl@cbs.dk
Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse. Centre for Business and Development Studies (CBDC)	Thilde Langevang	tl.ikl@cbs.dk
Institut for Internationale Sprogstudier og Vidensteknologi.	Robert Phillipson,	rp.isv@cbs.dk
Dansk Institut for Internationale Studier	Birgitte Lind Petersen,	blp@diis.dk

Dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning - erfaringer og fremtidige perspektiver

© Uddannelsesnetværket 2010

Udarbejdet af: Lene Timm, Complexitet

Forside og opsætning: Trine Uldall, media-now.dk

Rapporten er udarbejdet med midler fra Danida under en bevilling til netværket.

Det er tilladt at citere fra udgivelsen og at kopiere dele af udgivelsen med angivelse af kilde

Uddannelsesnetværket

- Fagligt netværk for dansk NGO-bistand til uddannelse i Syd

C/o IBIS Nørrebrogade 68B

2200 København N

Tlf.: 35 20 05 40/35 35 87 88

www.uddannelsesnetvaerket.dk